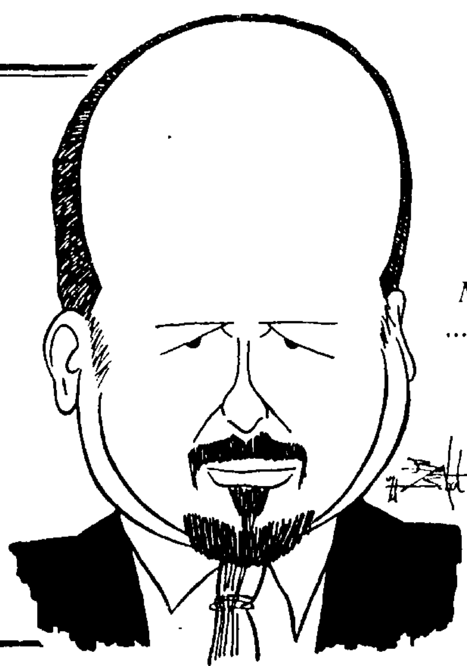
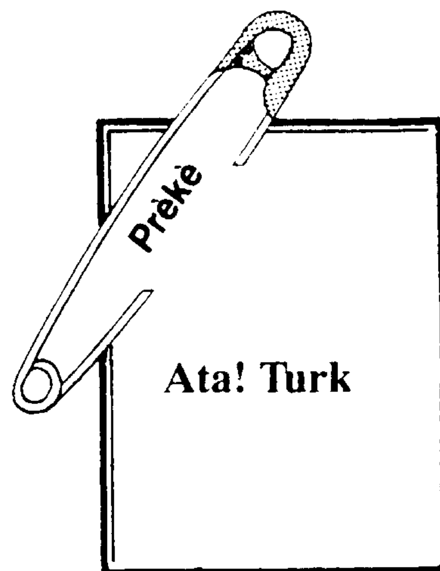

MENDES
...sancties...

107E JAARGANG - NO.: 41 ZATERDAG 17 FEBRUARI 1990

AMIGOE

Ata! Turk

GEHANDICAPTEN VERMOORD IN ETNISCH CONFLICT

Zuidelijke Sovjetstaten geteisterd door onlusten

Afghaans verzet steunt 'Moslimstrijd' in USSR

MOSKOU — Op de bodem van een put bij Giandsja Azerbajdzjan zijn twaalf verminkte lijken gevonden, meldt het Sovjetpersbureau TASS. Elf van hen Armeense gehandicapten die op 24 januari uit een huis waren verdwenen. Zij lijken het slachtoffer te geworden van de etnische conflicten tussen Armeniërs en Azerbajdzjanen. Ook in Tadzjikistan houdt de onrust aan. Het Afghaanse verzet dat uit verscheiden mohamedaanse volkeren bestaat, heeft verklaard de vrijheidstrijd van de inwoners van islamitische gebieden van het zuidelijke deel van de USSR te steunen.

De afgelopen maand von... ongeveer zestig Armeniërs de dood bij Pogroms in Bakoe, de hoofdstad van Azerbajdzjan. Anderen kwamen om bij gevechten aan de grens tussen de Sovjetrepubliek Azerbajdzjan en Armenië. Bij het ingrijpen door het Sovjetleger op 20 januari in Bakoe werden nog eens ... 140 mensen gedood. Vrijdag hadden zich ongeveer 20.000 mensen verzameld in de Azerbajdzjaanse hoofdstad om de slachtoffers te herdenken. Een algemene staking verlamt nog altijd ruim de helft van de ondernemingen in Azerbajdzjan.

TADZJIKISTAN

...and van Gorbatsjov dreigt door etnische en nationale onrust verscheurd te worden. Ook in de Centraalaziatische Sovjetrepubliek Tadzjikistan houden de protesten en geweldadige uitingen van onvrede aan. De ...ng van die republiek ... aangekondigd aan te ...en.

Demonstranten hadden ontslag gevraagd van de partijtop en de regering van de republiek. Maar het Centraal Comité heeft het aanbod van partijleider Kachar Machkamov, premier Isatullo ...jev en president Gaib... Pallajev om af te treden vrijdag afgewezen, meldt Novosti-journalist Joeri Semmel.

Volgens de regeringskrant ...ija van vrijdag is de rust teruggekeerd in Tadzjikistan. Een gedeelte van het openbaar vervoer in de hoofdstad Doesjanbe rijdt weer, winkels zijn open en in een aantal fabrieken wordt gewerkt. Alleen het centrum, waar zich het gebouw van de communistische partij bevindt, is nog door het leger afgegrendeld. Het persbureau TASS meldt dat er een tekort is aan brood en melk in de stad.

Volgens het hoofd van de KGB in Tadzjikistan zijn er bij de botsingen van de afgelopen dagen 20 doden gevallen. Om de slachtoffers te gedenken zijn er drie dagen van officiële rouw afgekondigd. De KGB-chef heeft de media, die "bewust verkeerde informatie geven", gedreigd met gerechtelijke stappen. Zowel radio als televisie hebben gemeld dat er 37 mensen zijn omgekomen bij de onrust in deze Sovjetrepubliek.

Het Centraal Comité is volgens journalist Semmel bereid om met het door demonstranten opgerichte 'volksfront' te praten. Het front eist dat in de eerste plaats maatregelen worden genomen om de economische crisis op te heffen.

In Oezbekistan circuleren al enkele dagen pamfletten waarin Russen worden opgeroepen voor 1 maart de Centraalaziatische republieken te verlaten, zo maakte vrijdag het Sovjetministerie van Binnenlandse zaken bekend. Het ministerie noemt de situatie in Oezbekistan gespannen, vooral aan de grenzen met Tadzjikistan en in de hoofdstad Tasjkent. Zij beschuldigt "extremisten" ervan de spanningen op te voeren.

In de Oezbeekse stad Samarkand is vrijdag een uitgaansverbod ingesteld na botsingen tussen Tadzjieken en Armeniërs. Het Sovjetministerie van Binnenlandse zaken heeft troepenversterkingen naar de stad gestuurd. De meeste inwoners van Samarkand zijn Tadzjieken. Volgens Radio-Moskou zijn er nog steeds demonstraties gaande en vormen burgers zelfverdedigingseenheden om zich te beschermen tegen het geweld.

■ *Deze foto van het persbureau TASS toont gevechtsschilden van anti-rellen troepen van het Sovjetleger. Hoewel de onbenutte rij duidt op stilte in de hoofdstad van Tadzjikistan, heerst er nog steeds de noodtoestand in de door etnische onrust Russische republiek.*

Overigens is er van over de Sovjetlandsgrenzen heen steun gekomen voor de nationalistische opstanden in de islamitische delen van het de USSR.

Het Afghaanse verzet steunt de 'vrijheidsbeweging' van de moslims in de Sovjetrepubliek Tadzjikistan. Deze republiek grenst aan Afghanistan. Ook veroordeelt de Mujaheddin het beleid van Moskou in Tadzjikistan en Azerbajdzjan, waar eveneens veel moslims wonen, zo heeft een Afghaanse verzetsleider vrijdag in de Pakistaanse stad Peshawar meegedeeld.

Het Afghaanse verzet bestaat uit vele nationaliteiten. De meeste verzetslieden behoren tot het volk van de Pasthuns, maar ook wonen er veel Oezbeken en Tadzjiken in Afghanistan. Alle nationaliteiten binnen het verzet betonen zich solidair met de Tadjziken in de Sovjetunie, aldus Burhanuddin Rabbani, de leider van de Jamiat-I-Islami, een van de twee grootste verzetsbewegingen van de zeven die in Peshawar zetelen.

Volgens Rabbani, zelf van Tadzjikse afkomst, is de recente onrust in Doesjanbe (in Sovjet-Tadzjikistan) waarbij onlangs 37 doden vielen, een opstand tegen zeventig jaar onderdrukking. Hij zei dat de Afghanen "complicaties voor de Sovjets zouden kunnen creëren" als deze blijven interveniëren in de republieken in Centraal-Azië.

De verzetsleider deed eveneens een oproep aan alle moslims in de wereld en de beweging van niet-gebonden landen de bevolking in Tadzjikistan te steunen en "de Sovjettroepen niet toe te staan de heilige en legitieme wens van de moslims de vernietigen".

Croes: excuses in Papiamentu

Eerste 'gediscrimineerde' Turkse werkers op Aruba

SEROE COLORADO — Met een speciale vlucht van Transworld kwam via Puerto Rico de eerste groep Turken op Aruba aan. Aan boord van het toestel bevonden zich alleen de Turken die voor Coastal komen werken.

Intussen heeft minister van Justitie mr Hendrik Croes gisteravond in Teleticias verontschuldigingen aangeboden - hij deed dit in het Papiamentu en niet in het Turks - voor de houding van de oppositie ten aanzien van de komst van deze bevolkingsgroep naar Aruba om mee te helpen dat Coastal zo vlug mogelijk de raffinaderij kan openen. De bewindsman noemde de houding van de oppositie in deze 'racisme' en bood daarvoor verontschuldigingen.

AVP-fractieleider mr Henny Eman kon niet begrijpen waarom juist minister Croes excuses aan de Turken moest aanbieden. 'Hieruit blijkt wel, dat hij duidelijk begrijpt dat met die komst iets verkeerd zit', aldus de AVP-leider in een reactie op de excusering.

'Immers, er is bij ons geen sprake van racisme tegen de Turken. Wij hebben geageerd tegen de discriminatie van Arubaanse werknemers die door de regering-Oduber duidelijk gediscrimineerd werden en geen kans kregen bij Coastal te gaan werken door het toelaten van de Turken. Daarvoor had Croes aan de Arubaanse werknemers excuses moeten aanbieden en niet aan de Turken', aldus Eman.

Venezuela leent 2,5 miljard

DE Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank zal Venezuela de komende vier jaar 2,5 miljard dollar lenen voor de financiering van 22 overheidsprojecten op de terreinen van onder meer elektriciteit, infrastructuur en toerisme. Dit heeft de president van de bank, Enrique Iglesias, deze week verklaard tijdens een bezoek aan Venezuela.

■ *OOST-BEIRUT — Troepen van het Libanese leger die trouw zijn aan generaal Michel Aoun betreden de Furn al Chebbak-zône. De gevechtseenheid keert terug van de zoveelste actie tegen militie van de christelijke strijdkrachten van Libanon. Autowrakken wijzen de weg.*

Mandela aan ambassadeurs: Blijf boycotten

ANC: Hervorming De Klerk onvoldoende

LUSAKA — Na een driedaagse bijeenkomst van het Afrikaans Nationaal Congres in de Zambiaanse hoofdstad Lusaka heeft de ANC-top verklaard dat de hervormingen die Zuidafrikaanse president De Klerk eerder deze maand heeft afgekondigd, niet ingrijpend genoeg zijn. Pretoria moet volgens het ANC een eind maken aan de noodtoestand, politieke gevangenen vrijlaten, alle onderdrukkende wetgeving herroepen, een eind maken aan politieke rechtszaken en de troepen terugtrekken uit de zwarte woonoorden. De organisatie doet een dringend beroep op de Europese Gemeenschap niet te zwichten voor de druk van de Britse premier Margaret Thatcher om de sancties tegen Pretoria in te trekken. De sancties zijn ingesteld om een einde te maken aan het apartheidssysteem. En aangezien dat systeem nog steeds overeind staat, is er geen reden de sancties in te trekken, aldus de redenering van het ANC.

Het ANC, de grootste Zuidafrikaanse bevrijdingsbeweging, gaat binnenkort met De Klerk praten om de onderhandelingen voor te bereiden. De ANC-top was bijeen gekomen om de strategie van de organisatie te bepalen, nu leider Nelson Mandela na 27 jaar gevangenschap is vrijgelaten. Het ANC werd deze maand door De Klerk gelegaliseerd.

De afgelopen dertig jaar was het hoofdkantoor van de organisatie uitgeweken naar Zambia. Nu in Zuid-Afrika zelf de belangrijkste ANC-leiders zijn vrijgelaten, heeft de beweging in feite twee groepen leiders: die in Zambia en die in Zuid-Afrika.

Mandela heeft direct na zijn vrijlating laten weten dat hij een gedisciplineerd lid van het ANC is en zich aan diens richtlijnen zal houden. De ANC-delegatie die met De Klerk gaat praten, zal vertegenwoordigers van beide groepen leiders bevatten, zo verklaarde het ANC vrijdag.

Een ANC-delegatie uit Lusaka vertrekt binnenkort naar Zuid-Afrika om met de ANC-leiders daar te gaan praten, evenals met leden van de democratische massabeweging (MDM), de organisatie die meerdere anti-apartheidsgroepen in Zuid-Afrika overkoepelt. De fungerend voorzitter van het ANC, Alfred Nzo, zei vrijdag dat dit echter pas gebeurt nadat Mandela op het hoofdkwartier in Lusaka is geweest. Naar verwachting gebeurt dat begin volgende week.

Nzo zei dat het ANC dringend aan een reorganisatie toe is nu het zich weer in het moederland kan vestigen. Volgens NZO hebben de ANC-leiders in Zuid-Afrika het mandaat gekregen om die reorganisatie onder leiding van de oud-secretaris-generaal Walter Sisulu door te voeren. Sisulu is een van de acht ANC-veteranen die in oktober vorig jaar is vrijgelaten.

Over de positie van Mandela, die in 1962 achter tralies belandde op beschuldiging van samenzwering tegen de blanke minderheidsregering, zei Nzo slechts: "Nelson Mandela is een leider van het volk van Zuid-Afrika en een van de belangrijke leiders van het ANC".

De ANC-conferentie die aanvankelijk in juni in Lusaka zou worden gehouden, is volgens de organisatie verplaatst naar Zuid-Afrika en zal op 16 december beginnen.

In Johannesburg heeft Nelson Mandela gisteren enkele ambassadeurs ontvangen, onder wie de Nederlandse ambassadeur in Zuid-Afrika, P. A. Van Buuren. Bij die gelegenheid heeft Mandela nogmaals verklaard dat zijn organisatie voorstander is van handhaving van de sancties tegen Zuid-Afrika. Ook hij verklaarde dat ondanks zijn vertrouwen in president De Klerk nog steeds niet is voldaan aan enkele voorwaarden voor onderhandelingen met het ANC. Hij doelde daarmee op het opheffen van de noodtoestand en het vrijlaten van alle politieke gevangenen. De kwestie van de sancties tegen het apartheidsregime van Zuid-Afrika staat volgende week op de agenda van de ministers van buitenlandse zaken van de Europese gemeenschap.

...ftig studenten gewond

...legers bomaanslag ...niversiteit onbekend

...USSEL — Het blijkt ...ij de zware explosie ...n collegezaal van de ...talige universiteit in ...sel vrijdagmorgen ... vijftig gewonden ...len. Zes studenten ...ernstige brandwon... opgelopen. De oorzaak van de explosie is niet vastgesteld, ... volgens getuigen ...et om een bomaanslag kunnen gaan.

...deze krant gisteren al ...tte, deed de explosie ...voor in een collegezaal ...e faculteit geneeskunde ...e Katholieke Universiteit ...an Leuven, UCL, in de ...else gemeente Sint-...rechts-Woluwe. Onmiddellijk na de explosie brak er ... uit. Het plafond van ...al is gedeeltelijk ingestort. Op het moment van de ...sie waren er ongeveer ...erd studenten aanwezig.

Er was voor de aanslag geen bommelding binnengekomen en tot nu toe heeft niemand de verantwoordelijkheid voor de aanslag opgeëist.

Het is de derde keer sinds december 1988 dat onbekenden een bomaanslag hebben gepleegd op een universitair gebouw. Eind vorig jaar vielen er enkele gewonden bij een explosie in een collegezaal van de Vrije Universiteit van Brussel. Een tot tweemaal toe gezakte student werd aanvankelijk verdacht van de aanslag, maar bij gebrek aan bewijs weer vrijgelaten.

De Belgische premier Wilfried Martens heeft een onderzoek naar de jongste explosie laten instellen en heeft aangekondigd de veiligheidsmaatregelen op de universiteiten aan te scherpen

Minder terreur in vorig jaar

WASHINGTON — Over de hele wereld is het aantal terreurdaden in 1989 met bijna 25 procent gedaald. Palestijnse groepen waren veel minder actief, maar het aantal aanslagen door pro-Iraanse Shi'iten steeg. Dit heeft een Amerikaanse ambtenaar bekend gemaakt.

Uit voorlopige statistieken, die opgesteld zijn voor het jaarrapport over terrorisme dat het ministerie van Buitenlandse zaken in Washington in maart uitgeeft, blijkt dat het aantal doden als gevolg van aanslagen in 1989 485 was. In 1988 was dat nog 660.

De daling hangt samen met de betere beveiliging van vliegvelden en het mindere aantal aanslagen door Palestijnen, niet alleen van de kant van Al-Fatah van Yasir Arafat, maar ook van de groepen die loyaal zijn aan Ahmed Jibril en Abu Nidal.

Geen volksonderzoek AIDS in Nederland

DEN HAAG — Het Nederlandse kabinet heeft vrijdag besloten om het door de meerderheid van een commissie van de gezondheidsraad voorgestelde grootschalige anonieme bevolkingsonderzoek op AIDS af te wijzen. Op het ogenblik zou volgens het kabinet met zo'n onderzoek geen belangrijk volksgezondheidsbelang worden gediend.

DE Wereldbank gaat dezer dagen voor de tweede keer een internationale obligatielening van 1,5 miljard dollar uitgeven die gelijktijdig wordt geplaatst op de markten in de Verenigde Staten, Europa en Japan. Obligatieleningen worden gewoonlijk uitgegeven in slechts een van deze gebieden wegens de verschillen in systemen. De Wereldbank doorbrak deze gewoonte vorig jaar september voor het eerst met lening van eveneens 1,5 miljard en een looptijd van tien jaar. De looptijd bedraagt deze keer zeven jaar.

Tebodin-delegatie bij Wilsoe

■ WILLEMSTAD — Gezaghebber drs Elmer Wilsoe ontving onlangs bezoek van de heren M. Soleman en F. van Berkel, respectievelijk project manager en algemeen directeur van het Tebodin-bedrijf. De gezaghebber had een vruchtbaar onderhoud met de beide heren.

"Gelijke monnikken, gelijke kappen"

Ambtenarenvakbond gaat nu leden mobiliseren

WILLEMSTAD — De ambtenarenvakbond ABVO zal zijn leden, nu het Bestuurscollege zich zo flexibel en tegemoetkomend heeft opgesteld jegens de onderwijsvakbond Sitek, gaan mobilseren om ook hún eisen kracht bij te zetten. 'Wij hebben niets tegen de actie van de onderwijzers, maar vinden wel dat iedereen een hetzelfde behandeld moet worden. Als het onderwijzend personeel onder werktijd mag vergaderen en iedereen dat toestaat, zal dat met de rest ook het geval moeten zijn. Wij strijden ook al jaren voor herinvoering van secundaire arbeidsvoorwaarden', verklaarde Bèbè Rojer van de ABVO aan de Amigoe. De vakbond stuurde gisteren een brief naar de gezaghebber en premier waarin vragen worden gesteld over het 'no work, no pay'-principe.

Bèbè Rojer benadrukte in gesprek met de redaktie van deze krant dat de ambtenarenvakbond op geen enkele wijze de onderwijsvakbond of de actie van de leerkrachten tracht te dwarsbomen. Wat hem wél opvalt is dat de overheid nu plotseling wel 'begrip' toont voor de problematiek en bezwaren van de actievoerders.

Toen enige jaren geleden de ambtenaren massaal in een protestactie hun ontevredenheid uitten, werden ze niet alleen als misdadigers behandeld en door de politie en VKC-ers 'opgewacht', ze konden ook mooi betaling voor die uren vergeten. 'Nu echter erkent de gedeputeerde van onderwijs de actie met zoveel woorden en verliezen de leerkrachten geen cent voor de niet gewerkte uren. Het is goed dat we dit weten. Deze houding schept een voor de vakbond geweldig precedent en wij voelen ons hierdoor veel sterker', aldus de woordvoerder van de ABVO.

Hij had het over een 'nieuw fenomeen' dat er voor de ABVO aanleiding voor is, de leden wederom attent te maken op hun strijd: een strijd die al jaren gevoerd wordt, maar nog niet succesvol bleek. 'De andere ambtenaren hebben ook alles moeten opgeven. We kregen vorig jaar nog te horen dat er geen geld is. Die is er blijkbaar wel voor de leerkrachten. Het is goed dat we weten. We gaan nu ook overheid druk zetten', Rojer, die ontkende dat deze houding te maken ben met de niet zo collegiale verhouding tussen de ABVO leiders en de mensen van Sitek, die aangesloten bij de vakcentrale Kamara Sindikal. 'Dit heeft niets a-collegialiteit te maken, steunen de actie van de krachten helemaal, eisen dat het gelijke monniken, gelijke kappen-principe nageleefd wordt'.

■ *WILLEMSTAD — dashon Plataforma banda is nu een echte ting. Dat is sinds donderdag het geval. Op die dag bij het notariskantoor wer de oprichtingsakte de stichting verleden. De ting, die zich inzet stadsdeel 'aan de kant' en Otrobanda opzichten probeert leven in te blazen, timmert hard aan de weg. De bestuursleden van de ting, onder wie voorzitter Dick (tweede van rechts) sekretaris Sedney (rechts naast Dick) van de partij.*

Vakantie in Dominicaanse Republiek

Goedkoop merengueland voor eerste keer op toeristische markt van Nederland

WILLEMSTAD — Het is misschien een weinig originele openingszin voor een artikel in een vakantierubriek maar een Nederlandse journalist schreef het in ieder geval zo neer: "Eén zonne-eiland springt er dit jaar helemaal uit: het bijna 400 kilometer lange en 236 kilometer brede eiland Hispañola." Wat Columbus 'Klein Spanje' noemde is nu verdeeld in twee staten: Haïti en in het oostelijke deel de Dominicaanse Republiek. "En dàt land werd deze winter voor het eerst aangeboden op de Nederlandse vakantiemarkt."

'Belangstelling voor de Dominicaanse Republiek is overweldigend' kopte Hans Veldhuis boven zijn artikel in De Gelderlander. Die belangstelling zou vooral van Duitse zijde groot zijn, maar ook het consulaat van de Dominicaanse Republiek in Amsterdam wordt overstroomd met verzoeken om nadere informatie. En Martinair wil de wekelijkse vlucht via Miami verdubbelen.

De interesse voor dit 'aards paradijs' heeft goede gronden. Er is een overweldigende cultuur, een enorme geschiedenis en er zijn betoverende baaien met zilverwitte stranden en palmboombossen die vaak tot aan de kristalheldere zee groeien. In de hoofdstad van het merengue-land zowel als elders op het eiland zijn er ingrijpende restauraties verricht, waardoor veel restanten van de geschiedenis bewaard zijn gebleven. Het gaat daarbij niet om alleen stalen van historisch Spaanse architectuur, maar ook om monumenten van de "spontane en sprankelende" cultuur van de bevolking.

De interesse voor het eiland is echter vooral omdat het een goedkoopte-eiland is. Met veel lagere prijzen dan in de rest van het Caribisch gebied. Een negendaagse reis vanuit Nederland kost Nfl 1269 en zestien dagen kosten 150 gulden extra. De prijzen van Klein Spanje werken als een magneet op toeristen.

Dat vinden de autoriteiten natuurlijk een goede ontwikkeling. Want voor de verdere ontwikkeling van het land met zeven miljoen inwoners levert de export van suikerriet, koffie, bananen, cacao en tabak niet genoeg op.

Venezolaans bezoek bij Mendes

/ WILLEMSTAD — Dinsdag kreeg de gedeputeerde Eduard Mendes de Gouveia bezoek van de Venezolaanse consul-generaal op Curaçao, de heer Jose Angel Marchena-Acosta. De Venezolaanse representant was in gezelschap van de heren Ulices Armas en Adolfo Sanguino, die momenteel ons eiland bezoeken om de mogelijkheden te bestuderen voor investeringen in de toeristenindustrie.

Minister Croes verbaasd: 'Ik als procureur?!'

Vacature voor functie PG

ORANJESTAD — In Telenoticias vertelde de minister van Justitie mr Hendrik Croes hoe een voordracht zal moeten worden gedaan voor een nieuwe Procureur Generaal (PG) wanneer de koningin het verzoek van de huidige PG, mr Florencio Wernet, inwilligt om per 1 oktober als de eerste P van Aruba af te treden.

Wernet heeft dan ruim veertig dienstjaren bij de overheid achter de rug. Croes zette uiteen, dat op basis van de samenwerkingsovereenkomst de gouverneur van Aruba bij de koningin drie kandidaten moet voordragen voor de vacante functie van PG. Deze voordracht geschiedt in overleg met het Hof van Justitie van de Antillen en Aruba, alsmede met de PG's van Antillen en Aruba.

Voordat de gouverneur zijn voordracht doet, vraagt hij de mening van het Hof van Justitie. Deze mening moet bij de voordracht worden gevoegd. Als Aruba eventueel ook een advocaat-generaal wil benoemen, dan zal dat met koninkrijksregering moeten worden opgenomen.

Met nadruk stelde minister Croes - in tegenstelling tot de geruchten die de ronde doen - dat hij geen kandidaat voor het procureurschap is. Hij noemde deze berichten vreemd en vermoedde dat deze uit de koker vna de oppositie komen.

NVJ op de bres voor Pardjo

AMSTERDAM — Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ) journalisten van actualiteitenrubrieken op de visie zich het lot trokken van de naamse fotojournalist Harold Riboet Pardjo. Ze hebben staatssecretaris Kosto van justitie zocht hem een vergunning te verlenen.

Pardjo, bij drie Nederlandse actualiteitenrubrieken bekende collega omdat eerder met hen heeft gewerkt, is in de problemen gekomen nadat hij opdracht van een Frans blad een ontmoeting had tografeerd tussen een Franse kolonels en de van het Surinaamse jungle commando, Ronnie wijk. Op de terugweg Paramaribo is hij volgens NVJ door gemaskerde nen beschoten en daarna timideerd.

Hij is daarop naar Frankrijk gevlucht en vervolgens naar Nederland gekomen, dreigt nu teruggestuurd worden naar Frankrijk, komt volgens de NVJ in neer op het monddood maken van de foto-journalist. Door het licentiesysteem dat de Fransen hanteren hij zijn beroep niet kunnen uitoefenen. Hij er bovendien geen contacten en spreekt geen Frans, de NVJ.

IN Spanje zijn de mentenprijzen in ja met een procent gestegen. In vergelijking met maanden geleden gingen prijzen met 6,7 procent omhoog. De Spaanse ring rekent voor 19 een inflatie van 5 cent. In 1989 bedroeg inflatie 6,9 procent.

Fors verlies voor Chrysler

HET AMERIKAANSE automobielconcern Chrysler heeft in de laatste drie maanden van 1989 een verlies geleden van 664 miljoen dollar. Het is het eerste kwartaalverlies in acht jaar. Chrysler maakte verder bekend dat de verkoop van het dochterbedrijf Gulfstream Aerospace voor 825 miljoen dollar definitief is.

Het forse kwartaalverlies is grotendeels veroorzaakt door een eenmalige voorziening voor herstructureringskosten van 577 miljoen dollar. Chrysler heeft besloten tot een ingrijpende sanering wegens de vermindering van de vraag naar auto's in de Verenigde Staten. Het automobielconcern boekte in het vierde kwartaal van 1988 nog een winst van 433 miljoen dollar. Chryslers verkoop van personenauto's en bedrijfswagens in de VS verminderde vorig jaar van 2,2 miljoen auto's tot twee miljoen stuks. De afzet over de hele wereld nam af met 7,2 procent van 2,57 miljoen tot 2,38 miljoen wagens. Chrysler Financial Corporation, de financieringsmaatschappij van het concern, boekte voor het zesde achtereenvolgende jaar een recordwinst. Het resultaat steeg in 1989 van 259 miljoen dollar tot 284 miljoen dollar. Over het vierde kwartaal was er een stijging van 74 miljoen dollar tot 86 miljoen dollar.

Audi's

AUTOFABRIKANT Audi, onderdeel van de Westduitse Volkswagen, heeft vorig jaar een omzet bereikt van meer dan twaalf miljard mark na een omzet van 11,53 miljard mark in 1988. De verkoop in eigen land kwam volgens voorlopige cijfers uit op 187.200 auto's, 15.000 minder dan in het jaar ervoor. In totaal ging de verkoop van Audi van 423.000 naar 420.000 auto's.

HET Westduitse bedrijf AEG Hausgerate heeft zich ingekocht bij de Franse fabrikant van Magnetrons Cefemo, tot nu toe een gezamenlijke onderneming van Thomson en de Japanse Toshiba. AEG heeft een kapitaalverhoging voor zijn rekening genomen van 25 miljoen frank tot 37,5 miljoen frank (ongeveer Naf 12,5 miljoen). Cefemo heeft 240 werknemers en boekte vorig jaar een omzet van 350 miljoen frank (ongeveer Naf 116 miljoen).

* * * * *

DE Britse mediamagnaat Robert Maxwell heeft een belang van veertig procent genomen in de vroegere Hongaarse regeringskrant Magyar Hirlap, die een oplage heeft van 100.000 exemplaren. Hij heeft daarvoor een à twee miljoen pond sterling (ongeveer Naf 3,2 a 6,4 miljoen) betaald, aldus zijn bedrijf Maxwell Communications. Maxwell wil de krant winstgevend maken door banen te schrappen en adverteerders aan te trekken.

Bijzondere postzegels

WILLEMSTAD — De Posterijen van de Nederlandse Antillen brengen op 7 maart een serie postzegels met toeslag op de markt. De serie bestaat uit drie zegels, te weten van 30+10 cent, te gebruiken voor lokaal drukwerk, 40+15 cent voor verzending van briefkaarten binnen de eilanden, en 155+65 cent te gebruiken voor brieven van 10 gram naar Nederland en de Verenigde Staten.

De opbrengst van de toeslag is bestemd voor drie sociale instellingen, namelijk de PNA (Padvindstersvereniging van de Nederlandse Antillen), de APV (Antilliaanse Padvinders) en Totolika (oudervereniging voor ouders en vrienden van geestelijk gehandicapte personen).

De verkoop is inmiddels van start gegaan.

COMMENTAAR

Gevaarlijke ontwikkeling

Deze krant heeft zich eerder deze week uitgesproken over het doel van de actie van de leerkrachten: het doel is heilig -gelijktrekking van de salarissen van gehuwde en ongehuwde ambtenaren en van mannelijke en vrouwelijke ambtenaren; opheffing van de discrepantie van het periodiekensysteem - maar dat neemt niet weg dat daarmee alle middelen geheiligd worden.

Indien de leerkrachten dinsdagochtend wederom het werk neerleggen om een vergadering van hun vakbond Sitek bij te wonen, dient de overheid met maatregelen te komen; bijvoorbeeld in de vorm van het niet uitbetalen van het aantal niet gewerkte uren. Gedeputeerde van Onderwijs Dito Mendes de Gouveia heeft zich al in die richting uitgelaten, en dat is een goede zaak.

De gedeputeerde had evenwel al eerder moeten optreden: donderdag jongstleden, toen ongeveer duizend leden van de vakbond een urenlange protest-vergadering bijwoonden. De overheid had vóórdat die bijeenkomst plaats vond sancties moeten aankondigen en het RK Schoolbestuur op de vingers moeten tikken, omdat het bestuur toestemming had verleend tot het bijwonen van die demonstratie.

In een democratie is vrijheid te danken aan de regels die gezamenlijk zijn opgesteld. Dit houdt in, dat degenen die zich niet aan de regels houden, getroffen kunnen worden door rechtvaardige sancties. Bovendien is kenmerkend voor eenn democratie dat alle burgers - ongeacht ras, politieke voor- en afkeuren, geloof of stand - gelijk worden behandeld.

Indien daarvan geen sprake meer is, staat het voortbestaan van die democratie op het spel.

Deze week is een gevaarlijke ontwikkeling ingezet met het niet afkondigen van sancties tegen het stakende onderwijzend personeel. Want enkele jaren geleden werden de ambtenaren die deelnamen aan de acties van de vakbond ABVO terecht gestraft met een inhouding op het salaris.

Waarom gold voor die ambtenaren - leerkrachten behoren ook tot het ambtenarenkorps - wél het principe van 'No work, no pay' (Geen werk, geen beloning) en waarom zou dat uitgangspunt niet van toepassing zijn op de leerkrachten.

De aarzelende houding van de overheid - de werkgever, zou die verband houden met de datum 16 maart 1990, de dag waarop de verkiezingen voor de Staten van de Nederlandse Antillen worden gehouden?

De échte gedupeerden

DE VAKBOND van leerkrachten, Sitek, heeft vandaag onder meer in deze krant een oproep geplaatst aan de leden om dinsdagochtend een vergadering bij te wonen. Onder schooltijd dus.

De partij die écht de dupe is van de strijd tussen de overheid en de leerkrachten, wordt gevormd door de leerlingen. En met name die studenten, die dit jaar hun examen dienen af te leggen.

De leerlingen zijn in deze weken al het slachtoffer van het commerciële karnavalsgeweld, dat wordt gebracht als zijnde een 'een deel van onze cultuur' (wie heeft deze kreet ooit bedacht?!), waardoor slapeloze nachten zijn veroorzaakt en ten gevolge waarvan vele leerkrachten hun werk niet meer optimaal konden of wilden verrichten.

Het zou interessant zijn om uit te zoeken of de gedupeerde leerlingen - en de ouders van die leerlingen - schadeloos gesteld zouden kunnen worden.

Tera Cora krijgt winkelcentrum

WILLEMSTAD —Tera Cora groeit. Meer mensen, leven, meer activiteiten, maar nog lang niet genoeg winkels. Vandaar een winkelcentrum. Gistermiddag werd onder grote belangstelling de eerste steen gelegd voor de bouw van een winkelcentrum op 'Rode aarde.' Dat deden MCB- directeur Lio Capriles en gedeputeerde Ricardo Isebia onder het toeziende oog van een van de initiatiefnemers Alan Fonseca, die zich zonder meer positief uitliet over het beleid met betrekking tot de ruimtelijke ordening. Banda 'Bou maakt een gunstige ontwikkeling door, met tal van projecten die er binnenkort van de grond komen. Belangrijk is dat er sprake is van een evenwichtige groei, waarbij toeristen en lokale mensen aan hun trekken komen, aldus Fonseca (rechts naast 'Paps' Capriles van de MCB). Het winkelcentrum zal een oppervlakte beslaan van 1000 vierkante meter en eind dit jaar voltooid zijn. In het pand komen onder andere een boekhandel, videozaak, bloemenzaak, klerenwinkel, schoenenzaak, een loterijzaak, een bakkerij. De meeste worden self-service winkels.

Mendes: Op dinsdag geldt no work, no pay-principe

WILLEMSTAD —De leerkrachten die komende dinsdag onder schooltijd naar de bijeenkomst van onderwijsvakbond Sitek gaan, zullen over de niet gewerkte uren niet betaald worden. Dat bevestigde onderwijs-gedeputeerde, Dito Mendes, vandaag in gesprek met Amigoe. 'Deze regel heb ik niet bedacht. Het is een principe waarop geen uitzonderingen worden gemaakt.' De bewindsman vindt dat de Sitek flexibiliteit moet tonen, nu met man en macht gewerkt wordt aan het vinden van een oplossing voor de problematiek van gelijktrekking van de salarissen. 'De actie op dinsdag is helemaal niet nodig.' Mendes wilde vanochtend niet zeggen wat de oplossing inhoudt en hoe die betaald wordt.

Uit de verklaringen die de Sitek-voorzitter, Errol Cova, gisteravond tijdens het tv-journaal aflegde bleek echter, dat de voor dindsgaochtend onder schooltijd belegde spoedvergadering normaal doorgaat- ondanks de pressie die 'van verschillende kanten' wordt uitgeoefend. Cova zei dat de leerkrachten zich niet laten intimideren en koste wat kost met deze actie doorgaan, tot voor hen een bevredigend antwoord gekomen is.

Dat antwoord zal betrekking moeten hebben op de gelijkktrekking van lonen, herinvoering van vakantiegeld en periodieken. Een oproep voor de buitengewone ledenvergadering van dinsdag verschijnt vandaag in onder andere deze krant.

Op donderdag besloten de leerkrachten tijdens een druk bezochte vergadering, dat ze de overheid tot dinsdag de tijd geven over de brug te komen. Besloten werd ook dat iedereen op dinsdagochtend half acht weer in vergadering bijeenkomt om over dat antwoord te praten. De mensen in het onderwijs hebben, Oordeelt men, wel lang genoeg gewacht en eisen dat eindelijk spijkers met koppen worden geslagen.

Mendes is het met deze houding niet eens. Voor de vergadering op donderdag toonde hij begrip, dat erkende hij vandaag in gesprek met de Amigoe. Toen was ook van te voren afgesproken dat het een kwestie 'van enkele uurtjes' zou zijn en dat men daarna direct naar school zou gaan. Hij ging direct aan het werk en probeert op maandag een voorstel klaar te hebben voor de vakbond inzake de gelijkstelling van de salarissen ofwel één van de punten die de vakbond geregeld wil hebben. Hij zal het bestuur voor maandag uitnodigen, om dit voorstel te bespreken. Men zou derhalve, volgens Mendes, op dinsdag niet opnieuw onder schooltijd moeten vergaderen. Dat zou volgens Mendes wel een actie zijn. 'Dit gaat een beetje te ver, daarom zeg ik nu al dat op dinsdag wel het no work, no pay-principe zal gelden.' Aldus Mendes.

Over de oplossing kon Mendes vanochtend nog weinig zeggen. Hij stelde wel dat die 'vele miljoenen guldens' zal gaan kosten. Hij zei desgevraagd dat een lening van de Curoil niet tot de mogelijkheden behoort.

Nummering lijsten Bovenwinden klaar

WILLEMSTAD/PHILIPSBURG — In tegenstelling tot Curaçao, waar de nummering van politieke partijen werd aangehouden is dat op de Bovenwinden intussen wel al achter de rug.

Op Sint Maarten is de People's Electoral Movement (PEM) van Freddy Lejeuz ironisch genoeg lijst nummer één. De voor deze verkiezingen opgerichte Sint Maarten Patriottic Alliance (SPA) van oppositieleider Vance James is nummer twee, terwij de DP van Claude Wathey partij nummer drie is.

Op Sint Eustatius is de Statia Alliance, aangevoerd door Ralph Berkel, lijst nummer één, de Statia Reform Party van George Lijfrock is nummer twee en de DP Statius, waarvan (het Statenlid) Kenneth van Putten leider is, is partij nummer drie.

Op Saba is de WIPM van Will Johnson lijst nummer één. Aanvoerder is de parlementariër Will Johnson. De Saba Democratic Labour Movement (SDLM) doet als partij nummer twee mee aan de parlementsverkiezingen. Leider van die partij is Vernon Hassell, die zich enige tijd geleden als gedeputeerde terugtrok om zich volledig aan de verkiezingscampagne te kunnen wijden.

In Philipsburg publiceerde de DP Sint Maarten enkele dagen geleden als eerste Bovenwindse partij het actieprogramma (Manifesto). Daarin wordt onder meer gezegd dat Sint Maarten niet alleen zal opdraaien voor de (financiële) opvang van de kleinere eilanden. Over de staatkundige onafhankelijkheid wordt met geen woord melding gemaakt. Integendeel: insiders menen dat de partij van Wathey, die enige jaren geleden nog pleitte voor een onafhankelijk Sint Maarten, toenadering zoekt met vooral Curaçao.

In Willemstad kon de nummering woensdag niet doorgaan, omdat Frank Martinus Arion van de nieuwe partij Kara in beroep ging tegen het besluit van het Hoofdstembureau zijn lijst ongeldig te verklaren wegens een tekort aan handtekeningen. Volgens Martinus heeft namelijk de PAN tegen alle regels in mensen betaald voor de lijstondersteuning. De zaak dient op maandag.

Rotterdam zondag op bezoek

WILLEMSTAD — Morgen is de 'Rotterdam' met ongeveer elfhonderd passagiers op Curaçao. Die dag vindt tevens de kinderparade plaats en veel mensen zullen daarvoor naar de stad komen. Gedurende de ochtenduren zullen verschillende winkels in Punda en Otrobanda open zijn voor de passagiers van de Rotterdam. De DMO zal in de ochtenduren kah'i orgel-muziek en gratis 'awa di jobe'-bier voor de toeristen verzorgen op het Gomezplein.

Toyota

DE NETTOWINST van Toyota, de grootste automobielfabrikant van Japan, is in de eerste helft van het op 1 juli begonnen boekjaar met 21,5 procent gestegen tot 157,39 miljard yen (ongeveer Naf 2,1 miljard). De omzet groeide met 6,7 procent tot 3,74 biljoen yen (Naf 49 miljard). De totale produktie van motorvoertuigen verminderde met 1,6 procent tot 1,925 miljoen stuks. Toyota's produktie buiten Japan werd echter meer dan verdubbeld tot 274.000 auto's. De totale verkoop nam met 2,1 procent af tot 1,920 miljoen wagens. De verkoop in Japan groeide met negen procent tot 1,164 miljoen stuks, maar de export verminderde met 15,3 procent tot 757.000 auto's. Dat laatste is te wijten aan de slechte autoverkoop in de Verenigde Staten en de toeneming van Toyota's produktie in dat land. Toyota verwacht voor dit jaar een aanhoudend goede vraag op de Japanse markt. Met de export zal het minder gunstig blijven gaan.

HET WEER

WEERSVERWACHTING GELDIG tot morgenmiddag 12.00 uur l.t.:

Licht tot half bewolkt, mogelijk tijdelijk zwaar bewolkt met kans op enkele plaatselijke buien.

Matige, af en toe vrij krachtige wind uit richtingen tussen oost en noordoost (tussen zes en 21 knopen).

Onder invloed van een zwakke storing boven het oostelijk Caribisch gebied zullen de vochtigheid en onstabiliteit in de komende 24 uur enigszins toenemen. Hierdoor kunnen enkele plaatselijke buiten tot ontwikkeling komen boven de Benedenwindse eilanden.

GROEPEN KINDERCARNAVAL CURAÇAO 1990

No.	GRUPO	TRAHE	BANDA OF D.J.	P	V	K
1	SALIDA DI SOLO	WEGANAN DI ANTES	MAGIC FIRE	30	1	1
2	MARJORIE PETROCHI (IND)	FLORA I FAUNA		2	0	0
3	EXPOSITION (IND)	UNDERWATER FANTASY		4	0	0
4	RHODA TROMP (IND)	UN SOLDACHI		4	1	1
5	MAHUMA HUBENIL	FDANTASIA DI BURIKU		75	1	0
6	GRUPO FANTASTIKO	TURISTA	SUPERSTAR DISCO	75	3	1
7	VENE - CUR I SUS CARIOCAS	HENDENAN DI SIGLO 19	EDSEL VRUTAAL	100	2	2
8	PURBA KU NE	SIRENA	MAIS	50	2	1
9	ANMADI	FANTASIA DI GRUPO ANMADI	ZONIDO KOMPLETO	47	2	0
10	PEQUENA COMPANIA	BAILARINA DI KORSOU	BRASS EXPRESS	60	1	0
11	PRINSES IRENE KLEUTER-SCH	FANTASIA DI REGENBOOG	IRENE LUSHI	75	2	1
12	LOS CARMELITOS	FANTASIA DI BALA	ERA OUTENTIKO	100	2	1
13	DE COLORES	FIESTA DI PLATA		50	2	0
14	RAYONAN DI SOLO	KORSOU ATA BO SUERTE	BANDA FUTURE	92	2	1
15	STACO	PUDEL	D.J. PRIM	70	2	1
16	SIDE KAR	NANZI DEN ENSENANZA	DOBLE R.S.S.S.	100	4	1
17	BUNITESA DI NOS FLORNAN	BAILE RUMBERO	BRASS BOYS	75	2	0
18	MARIA GORETTI KLEUTER-SCH	REGALO PA KARNAVAL	MONFRED SOUNDS	153	3	0
19	PRIMAVERA	PRENS I PRENSESA	SI BANDA SHOW	75	0	2
20	GRUPO ISLA	MUNDU DI MUCHA DISNEY	O.K. - A.HUERTA	115	3	1
21	GRUPO KOKOLISHI	FIESTA 1° LUSTRO		60	1	0
22	ELEGANSIA DI NOS HUBENTUD	WEGA DI KARTA	A.B.C. ARMY	122	1	1
23	CAREBEARS	BARBIE & KEN	GRUPO FANS	60	1	[illegible]
24	NOS AMBIENTE	SELEBRANDO 1° LUSTRO	BRAS REVOLUTION	40	1	[illegible]
25	COCA COLA	FIESTA DI FLOR	D.J. VILO	60	2	0
26	ATA NOS AKI	NOS AKABA DI LANTA	LA PERFECTA	50	1	1
27	SWEET SUGAR	FESTIVAL DI JUGUETE	T.AI.M	50	2	0
28	BAN PURBA	LITTLE BO PEEP	ORKESTA "90"	50	3	1
29	BEASTEL	BAILARINADI HAPON KULENSU	HIGHCLASS DISCO	31	2	0
30	THE PLANTERS	POPCHINAN ELEGANTE	AKSA	100	1	[illegible]
31	GRUPO SONRISA	FANTASIA DI NOS MONDI	BRASS PRET	35	1	1
32	TEREMOTO	BUKI DI PUZZLE	HIGHLIGHT DISKO	66	2	[illegible]
33	JUMPING HATS	WEGA DI PASKU	A.M.O	75	1	1
34	KINDEROORD BRAKKEPUT	DI FIESTA	MUSIK DISCO	135	2	1
35	FLORNAN DI FUTURO	DOORTJE I MAGO DI OZ	S. AMERIKAAN	35	1	[illegible]
36	MIRA NAN MIRA NOS	KISSIS		24	1	0
37	KUSHINA DI ORO	KOKI		35	2	1
*** Total ***				2307	58	29

KARNAVAL CURAÇAO

IN een overvol Isla Verde werd Mirco Colina tot winnaar van het Kickfestival van de groep Pa pasa un Pret gekozen. Alles ging heel goed, behalve de service bij de bar en keuken. De organisatoren van dit festival hadden hiermee niets te maken. Het betreft de eigenaren van Isla Verde, die het al voor het tweede jaar uithalen om mensen voor de gek te houden. Hoe is het mogelijk om duizenden mensen via twee kleine ramen van drank of hapjes te voorzien. Eerst in de rij staan voor een bon en daarna weer een ellende voor het verkrijgen van een drankje. Twee jaar geleden hadden wij deze onsmakelijke ervaring al gelopen en nu wee. Nee, nee, dit kan niet zo. Aan de groep Pa Pasa un Pret pabien met jullie festival en aan de eigenaars van Isla Verde: aub volgende keer een betere service dan de 'barslechte' van dit jaar.

* * * * * * * * * *

VANAVOND zal één van de negen kandidaten tot karnavalskoningin van Curaçao worden gekroond. Volgens coördinator van dit evenement, de dynamische Hugo Zimmerman, wordt het een veelbelovende show met veel variaties. Onze lezers, die voor dit evenement geen kaartje konden krijgen, kunnen dit rustig via TeleCuraçao volgen.

* * * * * * * * * *

DE karnavalsgroep van het Maria Immacaluta Lyceum organiseert op vrijdag 23 februari een groot feest in Hotel Holland. De groepen Las Chican del Can, Issoco en ook DJ Dave Mourillon zullen voor de muziek zorgdragen. De toegangsprijs is vastgesteld op vijftien gulden per persoon.

* * * * * * * * * *

GISTERAVOND werd in het Waaigat de Rei Momo verlicht. Dit project is gesponsord door zowel Kodela en CDM. Door een druk op de knop door de gedeputeerden Isebia en Pietersz werd onze Rei Momo, die midden in het Waaigat werd geplaatst, op een kleurrijke wijze verlicht. Ter plaatse was ook de band ERA Outentiko en een Brass Express aanwezig, die voor de nodige karnavalsstemming zorgdroegen.

* * * * * * * * * *

IN verband met de uitzending van de karnavalsparade doet de commissie een beroep op iedereen om geen stoelen of banken te plaatsen vanaf de Hamelberg tot de Mgr Nieuwindtstraat en vanaf de bushalte ter hoogte van Colon tot de Hamelbergweg. Alle materiaal dat nog daar staat, wordt door de politie verwijderd.

* * * * * * * * * *

ALLE voertuigen, die in de karnavalsparades rijden moeten aan de volgende regels voldoen. Zij moeten onder andere voorzien zijn van een brandblusapparaat met een capaciteit van vier kilo of meer, men moet reservebenzine bij zich hebben; voor de veiligheid wordt verzocht de benzine in de generator vóór vertrek te vullen. Alle electriciteitssnoeren moeten in goede staat zijn. Bij het versieren van de voertuig moet men rekening houden met de luchting van de motor. Bij eventuele brand in de motor moet men de motorkap openen en de brandweer direct waarschuwen.

* * * * * * * * * *

MAANDAGAVOND wordt het 'Tumba Tumbá Festival' georganiseerd door de karnavalscommissie in het Carnival City. De bekende zangers van tumbafestivals, zoals Erwin Kastaneer, Mistica Stefania, Harry Zimmerman, Mr Saab, dokter Roy Heerenveen, Gibi Doran, Gibi Balentina, Carlos Coffie, Roy Senchi, Aralice Dap, Nildo Martis, Wilfrido Valeriaan, Boy Dap, Hildo Henricus en Wilson Pinedo, zullen hierbij optreden. De toegangsprijs bedraagt tien gulden per persoon.

* * * * * * * * * *

MORGENMIDDAG is het de beurt voor de kinderen voor hun parade. Het feest begint om twaalf uur 's middags. De politie heeft diverse verkeersmaatregelen getroffen zodat men precies weet hoe laat men moet vertrekken. Nogmaals: alle voertuigen en praalwagens moeten om negen uur 's morgens op het startpunt zijn, terwijl de deelnemers een uur later worden verwacht. Wij wensen al onze kinderen, de leidsters, karnavalscommissie en anderen die bij de kinderparade betrokken zijn wensen we veel succes toe.

* * * * * * * * * *

HARRY Zimmerman wordt maandag tijdens een jumpup in 'zijn' dorp Boca Sami geëerd. Deze Rei di Tumba van Curaçao en de ABC-eilanden zal dan letterlijk en figuurlijk een warm onthaal krijgen. Het feest begint om drie uur 's middags en duurt tot zeven uur 's avons. Gejumpt wordt op het schoolterrein van Boca. Deelname is gratis. De muziek wordt verzorgd door ERA en een DJ.

* * * * * * * * * *

KARNAVAL of geen karnaval. Een mens moet ook toch soms even... naar de wc. Daarom zijn langs de karnavalsroute voor de kinder- en grote parade de nodige 'mobiele wc's' geplaatst. Dat 'wc-project' is een joint venture tussen Selikor, de GGD en de Landsloterij. Bij de volgende lokaties kan men terecht: Rode Kruis Pater Euwensweg (1 stuk), de kruising Van Eyck van Voorthuizenweg/Pater Euwensweg (2), Van Eyck van Voorthuyzenweg voor de Jacob Binckestraat (3), hoek Roodeweg/Boerhavestraat (2), Colon (aan de kant van de begraafplaats, 3), Kortijn (2), Breedestraat, Otrobanda, ter hoogte van Hardees (2), naast Landsloterij (2) onder viaduct (2), Brionplein (2), Wilhelminaplein (2), Pietermaaiplein (2), Plasa Mundo Merced (8), voormalige leeszaal (2), Penstraat ter hoogte van Arbeidszorg (2), pompstation Marie Pompoen (2) en Koraal Spechtweg (4).

* * * * * * * * * *

OP de gebruikers wordt een dringend beroep gedaan de wc's niet te 'belasten' met cups, stenen (!) en 'zware' voorwerpen. Ook zou iedereen er goed aan doen zijn eigen wc-papier mee te nemen.

* * * * * * * * * *

IN een ander schrijven doet de Selikor een beroep op karnavalvierend Curaçao altijd een plastic zak bij zich te hebben om cups en andere zaken kwijt te kunnen. De Selikor zal namelijk ook dit jaar direct na het voorbijtrekken van de karnavalsparades de straten schoonmaken, maar met een beetje medewerking van het publiek zal het allemaal een beetje sneller gaan. Volgens de Selikor komt het ook bij jumpups en andere activiteiten voor dat na het feest de lokatie aardig vervuild achter blijft. Dat is de bedoeling niet. Curaçao verdient beter.

* * * * * * * * * *

■WILLEMSTAD — een tumbafestival? Ja Gisteravond was het tumba-avond, maar voor de meisjes van H Broeder Pius. Hoe meer len, hoe meer vreugd. D arom werden de bewon van Huize Rose Pelletier genodigd de happening bij wonen, evenals de studen aan de politie-opleidin school. Bij Huize Jos ters was het gisteravond tr wens ook gezellig druk. dit verblijf voor geeste gehandicapten werd ev gejumpt en gezongen...

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON: 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Pagebov 127-743

TELEFAX: 22368.

BANKREK nr 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
PRINCIPAL: 20.30 uur geen voorstelling.
DRIVE-IN: 20.30+24.00 uur The war of the roses (comedy, 18 jr).
* * * * * *
BOTICA'S (nachtdienst)
Eloy brug: Oduber, tel.: 21780.
Aruba brug: San Nicolas, tel.: 45712.
* * * * * *
NACHTREGELING DOKTOREN
(van 18.00-07.00 uur):
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta Cruz: dokter T. Lin, Noord 68, tel.: 21522/22694.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter C.E. Zaandam, via Centro Medico San Nicolas (tel.: 48833).
* * * * * *
NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE: tel.: 38989 (24 uur per dag).
* * * * * *
VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)
* * * * * *
FADA (Paardenbaaistraat 8, tel.: 32999): voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Father Murphy: 'Sweet Sixteen'; 18.50 Style with Elsa Klensch; 19.10 Big Story; 19.30 Crossfire; 20.00 Loveboat: 'Floating Bridge Game'; 21.00 CNN international news; 21.45 Estreno: 'Dear Liar'; 23.30 Sports late night; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 17.00 Spotlight on sports; 18.00 Matinee: 'Captain Simbad'; 19.30 Showtime; 20.30 Methodist church; 20.45 CNN international news; 21.00 Quo Vadis; 22.30 Week in review; 23.30 Sports late night; 24.00 Sluiting.
* * * * * *
MAANDAG
BIOSCOPEN
Geen voorstellingen.

ZONDAG
SPORT
ATLETIEK (AAB): 08.00-09.45 uur nationale open cross country kampioenschap, Grapefield, San Nicolas.
* * * * * *
ZONDAG
MUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 10.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 08.00-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 of 21411).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke dinsdag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 19.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 08.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 08.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.
* * * * * *
PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
NOOE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.

NOODSITUATIE MEDISCH CENTRUM SAN NICOLAS

'Geen geld, geen personeel en geen toiletpapier beschikbaar'

SAN NICOLAS — 'Vanaf medio oktober 1989 is mij meegedeeld, dat door kredietoverschrijding van twee posten, het niet mogelijk is voor de rest van dit jaar nog op normale wijze aan toiletpapier, papieren handdoeken en kantoorbenodigdheden te komen. In een gebouw waar ongeveer driehonderd klanten per dag komen, van wie de meesten ziek zijn, terwijl er een laboratorium-prikdienst wordt onderhouden (blood-urine-faeces-afname) is het niet hebben van eenvoudige sanitaire voorzieningen ondenkbaar'.

Dit brengt dokter Cyrill Zaandam, hoofd Centro Medico San Nicolas en eerste districtsarts van de Oliestad, ter kennis van dokter Jacques van Veen, waarnemend directeur van de directie Volksgezondheid.

Om de zaak draaiende te houden zonder algemene hygiënische maatregelen te moeten uitsluiten, heeft dokter Zaandam enkele malen uit eigen zak toiletpapier laten aanschaffen en van de geïnde gelden gebruik gemaakt om minimale voorzieningen te kunnen blijven bieden.

NOODBRIEF

Zaandam stelt in een noodbrief dat van de zes werksters waar het centrum mee dient te draaien, zijn er drie met VUT en één met pensioen. Ook een portier/bode en een nachtwaker zijn met de VUT, terwijl nog twee andere personeelsleden serieus overwegen om te vertrekken. Dit alles terwijl er een duidelijke toename is van de activiteiten in de EHBO-poli; mede door de werkzaamheden op het Lagoterrein zijn er nu meer patiënten met ongevallen en wondbehandelingen.

De EHBO-afdeling wordt draaiende gehouden door het inzetten van drie freelance verpleeghulpen (alle drie langdurige waarnemingen), terwijl door het tekort van minstens één verpleegkundige de nachtdienst en wacht voor de verpleegkundigen onverantwoordelijk snel op elkaar volgen wat niet bevorderlijk is voor het werkklimaat.

Door ziekte en de VUT-regeling van twee doktersassistentes in het Centro Medico worden de verpleeghulpen van de EHBO-ruimte bovendien in hun vakantie ingeschakeld om bij de districtsartsen in te springen.

'Immers', aldus Zaandam aan Van Veen, 'de Paramedische dienst deelt namens u mee, dat er geen waarnemers beschikbaar zijn en dat de minister-president ook het aannemen van freelance vervangsters aan banden heeft gelegd. Het is begrijpelijk dat dit een vrij ongezonde situatie is'.

Dokter Zaandam stelt verder dat al drie maanden de airconditioning in de administratie en de centrale wachtruimte niet functioneert. Reparatie hiervan wordt niet uitgevoerd vanwege de slechte kredietsituatie van de overheid en de bureaucratische hindernissen die een opdracht tot reparatie moeten nemen. Voor patiënten en personeel is de slecht geventileerde, warme omgeving zeer hinderlijk. Op de eerste verdieping waar de kantoren van Famia Planea en ARSCA gevestigd zijn, is het in de middag onhoudbaar warm; zij moeten noodgedwongen dan sluiten.

WANTOESTAND

Gebleken is - aldus dokter Zaandam - dat de overheid met haar wetten en regels niet in staat is een gezondheidscentrum waar continu activiteiten plaatsvinden op normale wijze in stand te houden. Tot tweemaal toe heeft dokter Van Veen meegedeeld hieraan ook niets te kunnen doen.

Vanwege deze situatie moet in het Centro Medico dagelijks de toestand geëvalueerd worden om te bepalen welke maatregelen die dag genomen dienen te worden om nog service en zorg aan de patiënten te kunnen aanbieden.

Dokter Zaandam schrijft verder dat er in de waarneming van zijn functie als hoofd van het Centro Medico niet is voorzien. 'Als districtsarts heb ik vanwege deze situatie het opschorten van de mij toekomende vakantiedagen aangevraagd. Na aandringen heeft u dit maar gedeeltelijk gefiatteerd'.

VAKANTIE

Hij stelt geen vakantie te hebben opgenomen met het oog op deze noodsituatie en uit loyaliteit ten opzichte van zijn collagae in San Nicolas die in de gegeven situatie niet wilden waarnemen.

'Om een opdracht en confrontatie voor hun te vermijden, ben ik al zeer van mijn verantwoordelijkheid bewuste ambtenaar mijn werk blijven uitvoeren. Het is duidelijk, dat de beschuldigingen geuit aan u, uiteindelijk voor verantwoordelijkheid van minister en regering komen. Na ruim 25 jaren werkzaam te zijn bij de volksgezondheid, hoop ik dat de te verwachten nieuwe directeur van de directie Volksgezondheid mogelijk wonderen kan verrichten in het belang van de gezondheidszorg van pariba di brug'.

Tot zover dokter Zaandam in zijn schrijven aan dokter Van Veen.

Staking personeel Golden Tulip

■ *ORANJESTAD — Personeel van de Housekeeping van het Golden Tulip Aruba Caribbean Hotel legden gistermorgen het werk neer en kregen daarbij steun van andere werknemers. Onder meer vormt de erkenning van de FTA een der problemen en wil het personeel dat zonder uitstel een referendum wordt gehouden.*

Anselmo Pontilius van de FTA sprak met het personeel en verzocht hen zich rustig te houden totdat de landsbemiddelaar ter plaatse was. Mochten er represailles worden genomen, dan verzocht hij de stakers de FTA op de hoogte te stellen.

Na de vergadering met de landsbemiddelaar, waarbij bepaald werd dat mogelijk volgende week vrijdag een referendum wordt gehouden, werd het werk weer hervat.

ORANJESTAD — Bij de gisteravond gehouden trekking van de Arubaanse Sportlotto heeft geen der inzenders de vier getrokken nummers 1-10-30-29 goed geraden zodat de beschikbare eerste prijs van ruim 29 mille florin in de pot blijft voor de volgende trekking van aanstaande vrijdag.

Minister Refunjol gaat in op kritiek aanpak onderwijs

ORANJESTAD — In het tv-programma van de overheid heeft minister van Welzijnszaken Fredys Refunjol een aantal verklaringen van de AVP - die hij als 'leugens' omschreef - met de nodige bewijzen weerlegd, waarbij hij aan de kijkers brieven en documenten tonen.

Als voorbeeld haalde hij de beschuldiging aan dat hij als bewindsman er de oorzaak van zou zijn dat verleden jaar augustus het nieuw opgezette Instituto Pedagogico Arubano niet van start kon gaan. Minister Refunjol las een brief voor van zijn voorganger mr Mito Croes - die nu deze kritiek uitte - waaruit bleek dat Mito Croes destijds een brief schreef, waarin stond dat wanneer de persoon die met het opzetten van het nieuwe instituut belast was, niet wist dat hij het niet zou halen dat hij dit dan had moeten laten weten, zodat een andere ambtenaar zijn taak kon overnemen.

'Hij dient de schuld aan zichzelf te geven', aldus Refunjol, 'omdat in de tweede helft van 1988 de benodigde beslissingen niet genomen werden'.

RENOVATIE

Wat het verwijst betreft, dat de regering-Oduber niets gedaan heeft aan de renovatie van de scholen, haalde minister Refunjol brieven aan van vorige bewindslieden, waarbij vernieuwingen en opknappen van verschillende scholen werd stopgezet of niet uitgevoerd omdat er geen gelden beschikbaar waren.

Refunjol haalde met voorbeelden aan hoe de regering-Oduber in korte tijd het opknappen van de verschillende scholen wél ter hand had genomen, onder meer door het instellen van de task force. Ook met het tienjarig verlangen van Colegio Arubano voor natuur-en practicumlokalen werd begonnen, waarmee 1.5 miljoen florin is gemoeid.

PAPIAMENTU

Ten aanzien van het Papiamentu stelde de bewindsman dat dit alle aandacht van de regering heeft, maar wel een zaak is die de nodige tijd en studie vereist. Hij noemde daarbij een periode van enkele jaren.

Voorts besloot de regering een bedrag van 1.2 miljoen florin ter beschikking te stellen voor het middelbaar beroepsonderwijs (MAO en MTS), omdat men niet alles op hotelopleidingen wil zetten, doch ook aandacht wil richten op het technisch onderwijs. Dit onderwijs zal vernieuwd moeten worden, waarbij leerkrachten in Nederland opleidingen kunnen gaan volgen, terwijl ook het leermateriaal zal moeten worden aangepast.

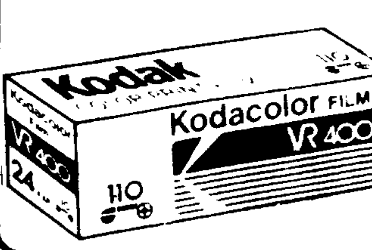
SEPA vergadert over AZV-regel

ORANJESTAD — Na lange tijd ontving de Amigoe weer een persbericht van de overheidsvakbond SEPA, waaruit blijkt dat maandagavond om half zeven in het voormalige Trocadero een ledenvergadering wordt gehouden. Dit in verband met het feit dat de regering verleden maand aan het GOA de ontwerpwet voor de Algemene Ziekteverzekering (AZV) heeft aangeboden. Er vonden al vergaderingen over de wettelijke regeling plaats, maar de SEPA wil toch wel enige zaken met haar leden bespreken.

De grootste zorgen zijn: het verlies van de eerste en de tweede klasse; er is geen duidelijkheid over het medisch pakket van de AZV; de vorm hoe de premie van de AZV zal worden in de eindfase van de tot standkoming van de AZV; de taken die door de overheid worden overgedragen aan AZV, DAS, Gezondheidsdienst, SVB en Pensioenfonds.

Secretaris-generaal Gregorio Wolff wijst er in de oproep de leden op dat het belangrijk is dat in de ledenvergadering van maandag over een en ander een dialoog plaats vindt.

KARNAVAL ARUBA

IN een overvol Wilhelminastadion werd vanmorgen kort na één uur Joally Croes (American Hotel) tot de 27ste jeugdkarnavalskoningin van Aruba gekozen. Yolanda Salas (Dakota) werd eerste runner-up, gevolgd door Josanne Fingal (Santa Cruz), Julissa Odor (Menudo Fanclub) en Carina Boekhoudt (Julianaschool). Miss Fotogenica werd uit de keuze van de persfotografen Aileen van der Biezen (Oranjestad) en Miss Amistad werd Nathalie Maduro (ETAO Maria College).
* * * * * * * * *

IN Sea Starpark - dat het eerste jaar van haar deelname aan karnaval bijzonder actief is - wordt zondag van zes tot twaalf uur een karnavalswarmup gehouden, waaraan ook de karnavalskoningin deelneemt. De muziek is in handen van La Nueva Fuerza. Men kan ook nog inschrijven voor de Sea Starparkgroep van volgende week zondag waarbij Recreation Roots de muzikale omlijsting verzorgt.
* * * * * * * * *

VANMIDDAG stond Noord op zijn kop voor de iedere jaar nog groeiende kinderkarnavalsparade. Het verkeer gestagneerd, maar dat mocht dan ook wel voor het enthousiasme van de jeugd die door Noord trok. Overigens waren de ouders even enthousiast en heerste er een uitstekende sfeer.
* * * * * * * * *

DAT zal vanavond ook wel het geval zijn wanneer om precies zeven uur bij de MTS de negende Tivolilichtparade van start gaat. Hetzelfde laken en pak voor morgenmiddag twee uur wanneer in Oranjestad - als voorsproefje van de grote parade van volgende week zondag - de kinderparade door Oranjestad trekt. De volgende route - één van de weinige routes waarover geen geruzie ontstond - Wilhelminastadion, Fergusonstraat, verbindingsweg La Sallestraat, Prof. Lorentzstraat, Paardenbaaistraat, L.G. Smithboulevard, Vondellaan, Fergusonstraat naar Wilhelminastadion.

HOUD u aan de aanwijzingen van politie en SAC, parkeer uw auto behoorlijk en belemmer andere auto's niet. En vooral laat de groepen ongestoord voorbij trekken. Als u dan persé mee wilt jumpen, doe dat dan volgende week zondag met uw eigen groep in de grote parade.

RONA Coster van Alhambra Casino - actief als altijd - heeft het bestuur van de SAC uitgenodigd om maandagavond met de karnavalskoninginnen deel te nemen aan de jumpup van Divi Divi naar Tamarijn Hotel. Voorts worden de koninginnen uitgenodigd voor een 'dinner for two' op zaterdag 20 februari tijdens 'Divis Carnival Fiesta' rond het zwembad van Divi Divi Hotel. De koninginnen worden verzocht maandagavond hun sjerpen van hun waardigheid te dragen. Er zullen dan maandagavond uitnodigingen voor het diner worden uitgereikt en dat geldt voor alle koninginnen van Aruba, groot en klein, van district tot hotel en grote koningin. Het publiek wordt uitgenodigd, weliswaar niet voor het 'dinner for two' maar wél om maandagavond aan de laatste Divi-jumpup van dit 36ste karnaval deel te nemen.
* * * * * * * * *

THE Happy Islanders Steel Orchestra onder leiding van Simon Danies zorgt voor de karnavalsstijl dinsdagavond in het Fort Zoutman vanaf zes uur bij het Bon Bini Festival. Voorts is aanwezig de dansgroep Flor di Trinitaria onder leiding van Filomena Tromp en Maria Giel en de dansgroep Quadirikiri onder leiding van Stella Lopez en Gina de Kort.
* * * * * * * * *

IN de Activiteitenafdeling van de Nationale Bibliotheek werd karnaval gevierd. Daarbij hoorde natuurlijk de verkiezing van een koningin en prins met pancho. Jairo Loefstop werd prins en Jowie Arends pancho, die in waardigheid werden verheven door de Jeugdprins Radio en Pancho 1270. Tot koningin van de bibliotheek werd gekozen Micheline Wernet, die gekroond werd door de jeugdkoningin 1990 Juline Vrolijk met assistentie van bibliotheekkoningin 1989 Carol Rafini.

VELE glunderende gezichten bij de bejaarden in Huize Maris Stella waar ook met veel animo karnaval werd gevierd. En ook hier een prins en koningin. De eer van prins ging naar Charles Garde, die als pancho kreeg August Jacobs. Koningin van het paviljoen werd Petra Jacobs en koningin van Maris Stella Leonilda Lampe. Na afloop bleek men nog geruime tijd gezellig bijeen met karnavalsmuziek. Voor vele bejaarden - die nog al eens in eenzaamheid leven - was het een gezellige middag. Met volle teugen werd van karnaval genoten.
* * * * * * * * *

Mr Ben Wilms over zijn Arubaanse periode:

'Je moet besturen met een visie'

-door Victor Hafkamp- -

ZOETERMEER — Mr Ben Wilms, voormalige adviseur van wijlen MEP-leider Betico Croes, vertrekt op 1 maart naar Maastricht om daar een functie te aanvaarden als adviseur Europese zaken van de gemeente. Een post als staatkundig adviseur van de Antilliaanse regering is daarmee van de baan. Tijdens een recent bezoek aan Curacao had premier Maria Liberia-Peters hem benaderd om zich op dat gebied op Curacao te komen oriënteren. 'Ik heb op Aruba jarenlang aan die kar getrokken. Ik dacht: het is op Curacao een vergelijkbare problematiek. Maar ik moest zekerheid hebben dat alle politieke partijen en het bedrijfsleven zich achter mijn kandidatuur zouden kunnen scharen. Die zekerheid was er niet. Ik voel niets voor een tweede Arubaans avontuur,' aldus Wilms. Hij bereidt zich in zijn woonplaats Zoetermeer voor op zijn nieuwe functie in Limburg.

Wilms was ten tijde van de regering- Eman tweede man op het kabinet van gevolmachtigd minister John Merryweather van Aruba, maar verliet het Arubahuis na een arbeidsconflict.

BEGRIPSVERWARRING

Vanuit Curacao vernam hij de bezwaren van oud-minister Lourens en zijn MAN-vrienden tegen zijn eventuele kandidatuur naar voren brachten. Hij zegt: 'Ik kan me voorstellen dat men mij op Curacao gezien heeft als een van de initiatiefnemers en uitvoerders van een staatkundige ontwikkeling die nou niet per sé welgevallig was voor Curacao. Dat zal ik niet ontkennen, maar het gaat me iets te ver om me negatieve uitlatingen toe te dichten over het eiland Curacao en zijn bevolking. Kijk, dan kan de heer Lourens me nooit voor de voeten werpen. Dat is nooit gebeurd, maar ik kan me die begripsverwarring wel voorstellen.'

Aruba als eiland en zijn bevolking zijn Wilms nog steeds zeer dierbaar. 'Ik hoop daar in de toekomst vaak met vakantie te komen.'

Over de nare afloop van zijn loopbaan bij het Arubahuis stelt hij: 'Als men daar geen behoefte heeft aan kwaliteit, dan houdt alles op.'

BEWONDERING

Wilms denkt met dankbaarheid terug aan de periode dat hij wijlen Betico Croes terzijde kon staan bij het op poten zetten van de status aparte. 'Betico was een man met visie,' zegt Wilms vol bewondering. 'Hij heeft gezegd dat hij hoopte dat de mensen die hem na zijn politieke loopbaan zouden opvolgen de vrijheid van de status aparte zouden aan kunnen. Die status aparte heeft toch een stuk vrijheid teweeggebracht. Dat zie je nu toch in de Antillen. Die zijn in de zuigkracht van de status aparte terecht gekomen en streven naar onafhankelijkheid.

Maar je moet wel visie hebben.'

NEGATIEVE KRITIEK

'Op 1 januari 1986 is de regering- Eman aangetreden. Daar heb me ik als loyaal ambtenaar voor ingezet. Ik kan niet anders zeggen dan dat Eman het gelijk van Betico onderstreepte. Je moet alleen met visie zo'n eiland besturen. Ga je je visie inleveren voor ad-hoc beslissingen van de ene dag op de andere, dan denk ik dat zo'n eiland veel negatieve kritiek zal krijgen in de publiciteit.

PUBLIC RELATIONS

'Dat is heel duidelijk het geval met Aruba. Als je de publiciteit ziet rond met name de beïnvloeding van de rechterlijke macht, het Openbaar Ministerie door de politiek wat er de facto ook van waar moge zijn, die is toch negatief. In de periode onder Eman had je dat niet. Toen zag je dat Aruba uit het slob werd gehaald. De Lago was gesloten, de economie gediversificeerd. Misschien had Eman sommige dingen anders moeten aanpakken, maar hij heeft toch een tijdpas uitgezet, waarvoor je bewondering moet hebben.'

'Eman had de eerste drie jaar status aparte meer vertouwen in zijn ambtenaren, liet ze meer de vrijheid om bij te dragen aan een goed imago voor Aruba. Dat kan ik uit eigen ervaring naar voren brengen. De huidige Arubaanse regering heeft meer moeite met public relations,' aldus Ben Wilms.

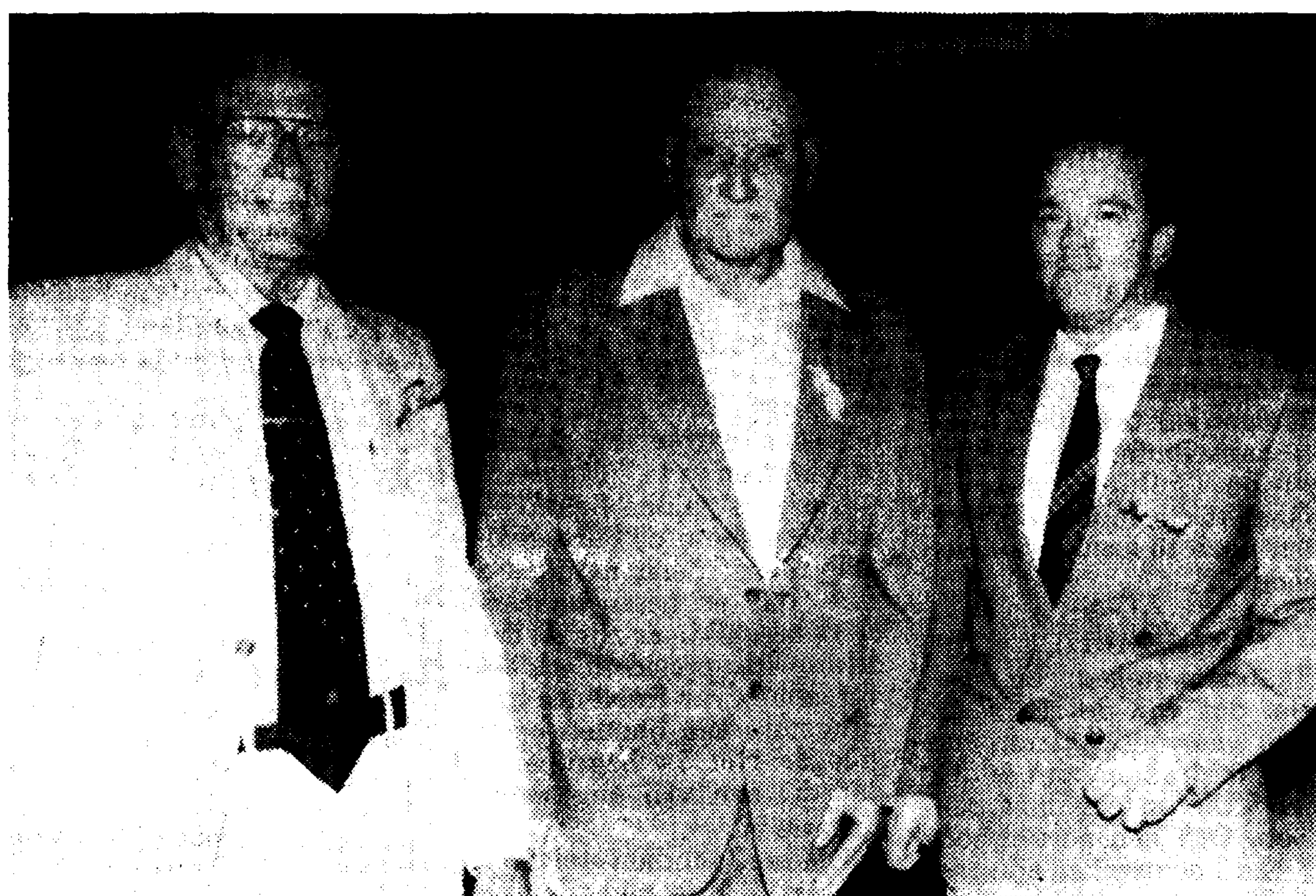

■ *Runner up Yolanda Salas*

■ *Jeugdkoningin Joaily Croes*

Zestig jaar Trappers

■ *ORANJESTAD — Sport- en Sociale vereniging Trappers uit Santa Cruz herdacht deze week haar zestig-jarig bestaan. Deze mijlpaal werd met diverse sport- en sociale activiteiten gevierd door leden en niet-leden.*

Hiernaast twee foto's genomen tijdens de jubileumreceptie in het Trappers-clubgebouw. Boven vlnr: Panchico Croes (eerste voorzitter), Toni Werleman (oudste lid) en Panchico's zoon mr Hendrik Croes, minister van Sportzaken; onder: het huidig bestuur van Trappers.

Reagan voor rechter

LOS ANGELES — Ex president Ronald Reagan van de Verenigde Staten is vrijdag in Los Angeles voor de rechter verschenen. Hij moest antwoorden geven op ruim 150 vragen die de advocaten van John Poindexter, zijn vroegere veiligheidsadviseur tevoren hadden ingediend.

De rechtszaal waar Reagan ondervraagd werd, was niet toegankelijk voor het publiek of de pers. De rechter die het proces tegen Poindexter leidt, had dit bepaald uit angst dat Reagan antwoorden zou geven waardoor staatsbelangen aan de orde komen.

De antwoorden van Reagan zijn op videobanden opgenomen. Zodra deze gecontroleerd zijn op 'gevoelig' materiaal, kunnen het publiek en de pers er kennis van nemen. Dat gebeurt in de loop van komende week.

Het proces tegen Poindexter begint op 5 maart. Tegen hem zijn vijf aanklachten ingediend, waaronder het tegenwerken van een onderzoek door het congres, het afleggen van valse verklaringen in het congres over de verkoop van wapens aan Iran en pogingen de contra's te helpen op een moment dat het congres dat had verboden.

De advocaten van de vroegere veiligheidsadviseur hebben gezegd dat het getuigenis van de 79-jarige ex-president van wezenlijk belang is. Zij gaan er van uit dat het hun bewering staaft dat Poindexter machtiging had voor zijn handelen en dat zowel hij als Reagan meenden dat hun beider handelen niet in strijd met de wet was.

Firma kritisch over overheidsregel

Container vastgehouden om vier blikjes aceton

ORANJESTAD — Een container voor de firma B.J. Arends met daarin ruim 128.000 dollar aan goederen staat reeds vier dagen op de kade zonder dat deze gelost kan worden. Reden is dat zich in de container vier blikjes aceton bevinden ter waarde van 123 dollar.

Zoals bekend werd bij het aannemen van wetten over aceton in- en doorvoer duidelijk gesteld dat aceton een produkt is dat ook in het dagelijks leven normaal gebruikt wordt. Het komt samen met terpetijn, tinner en andere produkten die men dagelijks nodig heeft. Ineens mag de container, waarin zich een kleine hoeveelheid aceton bevindt, niet van het haventerrein en kan de firma de goederen niet lossen. In het verleden had men nimmer moeilijkheden en de laatste tijd kon men bij de inspecteur van Gezondheidsdienst een formulier halen en de aceton invoeren, die ook op de rekken in de hardware store van Arends staan.

TIEN JAAR

Ditmaal brachten twee politie-agenten een bezoek aan de winkel. Zij wilden weten wat er met de aceton gedaan wordt. De firma die reeds meer dan dan tien jaar aceton op deze wijze invoert, wordt op deze onverwachte wijze in problemen gebracht.

Aangezien de firma inzag dat er geen andere weg openstond, liet zij de autoriteiten met de aceton om de overige goederen die men hard nodig had te kunnen inklaren. Op vragen wat de firma gaat doen, werd gesteld dat geen aceton voor dagelijks gebruik meer zal worden geïmporteerd en dat de overheid deze zelf zal moeten importeren.

De behandeling die firma Arends moest ondergaan, steekt wel scherp af tegen de schepen met aceton die men uit Arubaanse havens liet vertrekken.

De firma B.J. Arends stelde zich in verbinding met de firma die hen al jarenlang aceton voor dagelijks gebruik levert. Deze begreep er totaal niets van. Nergens ter wereld is aceton voor dagelijks gebruik verboden om in te voeren.

BELACHELIJK

De exporteur merkte op, dat het een 'belachelijke zaak' is en dat men binnenkort op Aruba ook het invoeren van messen zal moeten verbieden omdat men hiermee mensen kan doden.

De overheid werd door de directie van Arends erop gewezen, dat ook kerosine gebruikt wordt om drugs te maken.

Zes jaar voor drugsmokkelaar

ORANJESTAD — Zes jaar gevangenisstraf luidde het vonnis tegen verdachte R.A., die terecht moest staan omdat hij zich in oktober verleden jaar met de handel in verdovende middelen had bezig gehouden.

Hij deed dit met de hulp van twee vrouwen. De officier van Justitie eiste twee weken geleden een gevangenisstraf van tien jaar omdat hij in de verdachte een groothandelaar in cocaïne zag. De rechter zag in verdachte niet zozeer een handelaar maar wel een persoon die cocaïne naar het buitenland had gebracht. Daarom vonniste hij zes jaar met aftrek van voorarrest.

DE winst van het Amerikaanse concern ITT is in het vierde kwartaal van 1989 gestegen van 180 miljoen dollar tot 257 miljoen dollar. De omzet verminderde van 5,52 miljard dollar tot 5,1 miljard dollar. Over het gehele jaar steeg de winst van 817 miljoen dollar tot 922 miljoen dollar en de omzet van 19,4 miljard dollar tot 20,1 miljard dollar.

ORANJESTAD — Ar- - in het bijzonder le- van de YMCA, Aruba R- ary, personeel van M- tijn Trading en vrien- -heeft gistermiddag in YMCA-gebouw te Dak- de vorige week in N- York overleden Jan V- daasdonk (64) herdacht

De herdeking stond on- leiding van de YNCA-se- taresse Phyllis Stowe, die verschillende spreker- inleidde. Het woord we- gevoerd door dokter Ke- neth Vieira, John Mansur Hans Jansen (Rotaryclub Irma Lewis (personeel Mar- tijn Trading, Bertie Viap- en G. Guastavino (name- YMCA) en Mike Kuiperi (Ar- ba Invest Bank).

Zij allen benadrukten de wijze waarop Jan Verdas- donk zich ruim dertig jaar voor en op Aruba heeft in- zet zowel op commercieel al- sociaal gebied. Een eerlijk- hardwerkende man, die al- jd klaar stond om anderen helpen en vooral in moeilijk- problemen door zijn houdin- en optreden oplossingen wis- aan te dragen. Mevrouw Ba- tiaanse las een gedicht vo- waarin zij het heengaan va- de overledene belichtte e- stelde dat niet alleen zij- familie maar ook vele and- ren op Aruba hem zulle- missen. Tussendoor zong de groep van de Methodist Fel- lowship.

Vanavond om zeven uu- wordt in de St Franciscus kerk een requiemmis opdra- gen waarvoor het personee- van Martijn Trading ieder- een uitnodigt.

WK HOCKEY LAHORE

Duitse coach: 'Belachelijk schema'

Argentijnen snoepen Oranje punt af

LAHORE — Het Nederlands hockeyelftal heeft bij het wereldkampioenschap in Lahore zijn eerste puntverlies geleden. Tegen Argentinië werd het vrijdag 3-3. Ook bij rust was er evenwicht: 1-1. De Argentijnen kwam in de tweede helft verrassend sterk terug, na een 1-3 achterstand te hebben opgelopen. Aanvoerder Marc Delissen en Floris Jan Bovelander bezorgden Oranje die veilig lijkende marge door beiden een strafbal te benutten.

Het was echter geen rustgevende voorsprong. De Zuidamerikanen, die tegen India ook al uit schijnbaar kansloze positie terugkwamen, herhaalden dat tegen Nederland. Dat resulteerde in een chaotische slotfase, maar ook gevaarlijke aanvallen en doelpunten. Ferrara wakkerde het vuurtje aan door voor 3-2 te zorgen en in de laatste seconde maakte Pailos verdiend gelijk.

Door dit resultaat is Oranje nog niet geheel zeker van een plaats in de halve finales. Het team van de scheidende bondscoach Hans Jorritsma speelt in groep A nog tegen India en Australië, dat nog geen punt heeft verspeeld. In de andere poule handhaafden gastheer Pakistan en de Bondsrepubliek Duitsland hun ongeslagen status.

Op de vijfde speeldag van het toernooi om de wereldtitel hockey in Lahore hebben Australië en de Bondsrepubliek hun derde achtereenvolgende zege behaald. De Westduitsers hadden weinig moeite met het door Cees Koppelaar gecoachte team van Ierland, dat met 0-4 zijn derde nederlaag leed. Blocher scoorde tweemaal, waarvan één keer uit een strafbal.

Australië stond bij de rust voor met 1-0 door een snelle treffer van York uit een strafcorner. Na een korte Russische opleving in de eerste tien minuten van de tweede helft zorgden invaller Hawgood en Corbitt, met een push uit een strafcorner, alsnog voor een ruime marge.

Vier jaar geleden stonden beide teams tegenover elkaar in de halve finales van het vorige toernooi om de wereldbeker. Toen werd het in Londen zelfs 5-0 voor de Australiërs.

Het programma van het toernooi is zo opgebouwd, dat de sterkere landen elkaar in de laatste drie dagen treffen. Zo spelen de Westduitsers nog tegen Pakistan en Engeland en moet Australië nog aantreden tegen India (al uitgeschakeld) en Nederland.

FIH

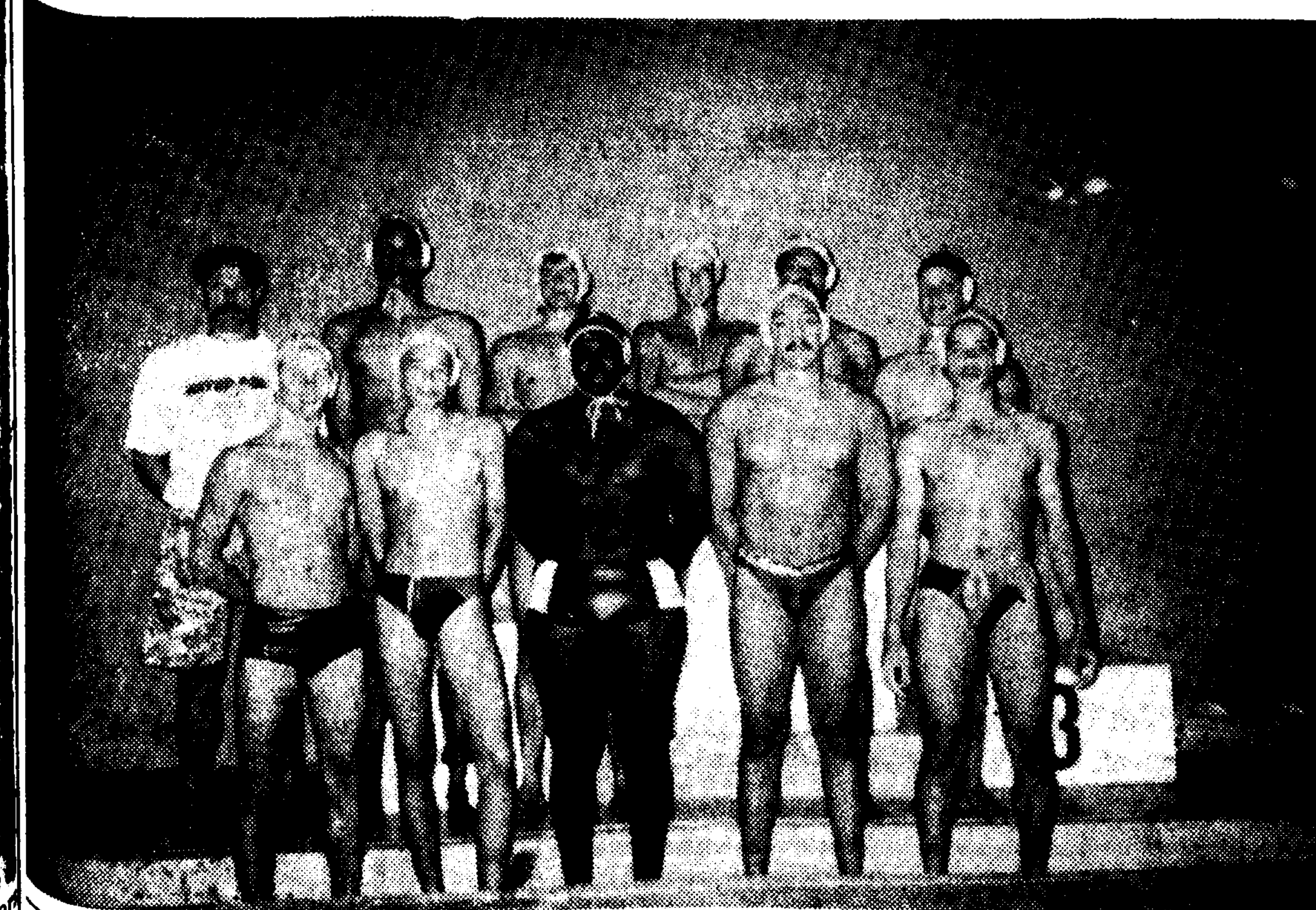
Klaus Kleiter heeft geen goed woord over voor het bestuur van de Internationale Hockey Federatie (FIH). De man, die al sinds 1975 coach is van het Westduitse hockeyteam en dat in ieder geval zal blijven tot en met de Olympische Spelen van 1992 in Barcelona, vindt dat in Lahore veel te weinig rekening is gehouden met de belangen van de deelnemers. "Het is belachelijk, dat dit toernooi in twaalf dagen wordt afgewerkt. Wanneer je het wedstrijdschema bekijkt, deugt er niets van. Pakistan wordt heel erg bevoordeeld met ideaal verdeelde rustdagen. Andere teams moeten binnen 24 uur twee maal spelen. Zo kan ik nog een tijdje doorgaan. De vorige keer in Londen hadden wij vijftien speeldagen. Daar moesten echter weer de halve finales en de finale snel achter elkaar worden gespeeld. Alleen om de televisie te plezieren. Waarom wordt nu een nooit voorrang gegeven aan de belangen van de deelnemers?"

Ook over de dopingcontrole kan Kleiter zich mateloos opwinden. "Het is echt niet geloven. Voor het toernooi was er een bespreking van de team- arts met de medische commissie van de FIH. Dacht je dat er problemen uit de wedstrijdpraktijk aan de orde kwamen? Welnee. Het ging alleen over de dopingcontrole. Ten eerste is gebruik van dope niet echt aan de orde in de hockeysport en ten tweede hebben ze hier niet eens een waterdicht systeem. In de eerste vier dagen is een speler gecontroleerd. Zijn urine moest naar Seoul worden gestuurd. Ik geloof dat er dan na drie weken een uitslag komt. Wat heb je daar dan in vredesnaam aan? Wanneer je er dan met de bestuurders van de FIH over wilt praten, kan dat niet. Want de voorzitter en secretaris belieft het pas maandag aan te komen. Het is een grof schandaal."

Hermans

VALENCIA — Mathieu Hermans heeft eindelijk zekerheid voor het inmiddels begonnen wielerseizoen. De Nederlandse sprinter tekende vrijdag een contract voor een jaar bij de Spaanse ploeg van Maximino en Jose Maria Perez, die wordt gesponsord door het transportbedrijf Seur. Hermans is vooralsnog de enige Nederlander bij deze equipe.

Dolfijnen naar Waterpolo-toernooi

■ *WILLEMSTAD — Het A-team van de waterpolo vereniging De Dolfijnen vertrok gistermorgen naar Jamaica om aldaar deel te nemen aan een internationaal toernooi. In dit toernooi zullen verder drie Jamaicaanse (Highschool, de nationaljeugd selectie en de Jamaicaanse selectie), een Portorikaanse club en één uit de Dominikaanse Republiek deelnemen. Voor de Dolfijnen reisden gisteren de volgende spelers mee: Ronald van Doorn, Han Teusink, Joost van der Hoeven, Hector Hortncia, Willem van Geest, Harold Martis, Ellis Balentina, Jeroen Kibbelaar, Marco Hazenberg, Joey de Freitas en Max Brown. Guiseppe Lo Fo Wong zal als speler-coach fungeren terwijl Wim Keman als scheidsrechter met de ploeg meeging. Op de foto: de A-selectie van De Dolfijnen.*

Best betaalde Bobo

BUTTE — David Stern (47) is de best betaalde bobo van de wereld. De big boss in het Amerikaanse profbasketbal (NBA) verlengde donderdag zijn contract met vijf jaar. In die periode ontvangt hij 55 miljoen gulden, 35 miljoen aan salaris, 20 als eenmalige bonus.

Stern is al 25 jaar werkzaam bij de NBA. Eerst als juridisch adviseur en vanaf 1984 als commissioner, de hoogste functie binnen de organisatie. Sinds die tijd heeft hij basketbal tot meest bekeken en best gehonoreerde sport gemaakt. Stern ontfutselde de grote tv-maatschappijen en kabelstations astronomische bedragen. Met NBC sloot hij een vierjarig contract af, dat de NBA 1,2 miljard gulden oplevert. Over die termijn betalen de kabelstations 550 miljoen gulden.

Een belangrijk deel van de inkomsten vloeit naar de 27 profclubs. Die toucheren door Sterns onderhandelkunst elk 16,2 miljoen gulden per jaar. Dat was vóór zijn deal 5,1 miljoen. Als blijk van waardering stemden de clubs unaniem voor een bonus van 20 miljoen gulden voor Stern. Voor zijn salaris van 7 miljoen moet elke club jaarlijks 260.000 gulden ophoesten.

Stern is veruit de best betaalde official in de profsport in de Verenigde Staten. Zijn collega in het honkbal, Fay Vincent, vangt een jaarsalaris van één miljoen gulden. De commissioner in het ijshockey, John Ziegler, 850.000 gulden en football-boss Paul Tagliabue 1,8 miljoen gulden. De best betaalde profsporter is basketballer Ewing van de New York Knicks met 8,5 miljoen gulden per jaar.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

Tweekamp WK-dammen

Tiende remise na tijdnood Sijbrands

AMERSFOORT — Het begin van het tweede deel van de reeks partijen om de wereldtitel dammen heeft niet het verwachte vuurwerk opgeleverd. Uitdager Ton Sijbrands had in het elfde duel de beste kansen op winst, maar kwam mede door gebrek aan tijd niet tot een beslissende aanval. Titelverdediger Alexei Tsjizjov kon na 48 zetten en ruim 3,5 uur spelen tevreden zijn over de puntendeling. Sijbrands leidt na elf duels, waarvan tien in remise eindigden, met 12-10.

De honderden toeschouwers in het Amersfoortse stadhuis kregen al kort na de openingszetten de indruk dat de wereldkampioen uit was op zijn geliefde klassieke spelgenre. Even leek Tsjizjov uit op een herhaling van de door hem met wit verloren tweede partij, maar de Sovjet-grootmeester durfde kennelijk Sijbrands' kennis in die variant niet te beproeven.

Binnen enkele minuten verdwenen de eerste schijven van het bord en kort daarna brak eigenlijk al de middenspelfase aan. Met klassiekachtige trekjes, waarvoor opvallend genoeg Sijbrands aanmerkelijk meer bedenktijd nodig had. Ruim twintig minuten trok de Nederlandse uitdager uit voor zijn twintigste zet, zodat hij toen al ruim een uur had gebruikt. Tsjizjov had slechts de helft van die tijd nodig. "Sijbrands moest het goede antwoord vinden op de aanval van Tsjizjov. Daarin slaagde hij perfect. Zelfs zo goed dat hij daarna beter kwam te staan", meende commentator Mogiljansky.

De spanningen werden in die fase weer opgeroepen, vooral toen de Sovjet-grootmeester na 22 zetten tot verwondering van secondant Wirny weigerde de klassieke kant op te gaan. Hij koos voor een flankopstelling, waarbij het sterke centrum van Sijbrands door wat vereenvoudigingen werd uitgedund.

MOEILIJK

Voor Sovjet-grootmeester Wirny brak toen even een moeilijke fase aan. De witte stelling bleef de voorkeur krijgen, al begon de klok in die fase al een belangrijke rol te spelen. Daarbij had Sijbrands ook last van een min of meer buitenspel staande randschijf. Dat leidde tot een niet verwachte achterwaartse vereenvoudiging van de Nederlander en gaf Tsjizjov kans tot een eventuele omsingeling van het witte centrum over te gaan.

Het leek er op dat de spanning toch nog zou toenemen, maar toen Tsjizjov op zijn rechtervleugel ook tot vereenvoudiging overging, was de strijd gestreden en de remise een feit.

ZETTENVERLOOP

Zettenverloop elfde partij Wit: Sijbrands. Zwart: Tsjizjov

1. 32-28 20-25, 2. 37-32 14-20, 3. 41-37 10-14, 4. 34-29 16-21, 5. 29-23 18x29, 6. 33x24 20x29, 7. 28-22 17x28, 8. 32x34 21-26, 9. 39-33 13-18, 10. 44-39 9-13, 11. 50-44 5-10, 12. 33-28 18-22, 13. 28x17 11x22, 14. 39-33 12-18, 15. 44-39 7-12, 16. 31-27 22x31, 17. 36x27 1-7, 18. 46-41 7-11, 19. 41-36 11-17, 20. 38-32 4-9, 21. 43-38 19-23, 22. 33-28 14-20, 23. 28x19 13x24, 24. 38-33 24-30, 25. 35x24 20x38, 26. 42x33 9-13, 27. 49-43 6-11, 28. 34-30 25x34, 29. 40x29 10-14, 30. 39-34 13-19, 31. 43-39 8-13, 32. 32-28 14-20, 33. 45-40 2-8, 34. 27-22 18x27, 35. 37-31 26x37, 36. 28-23 19x28, 37. 33x42 3-9, 38. 42-38 9-14, 39. 38-32 13-19, 40. 32-28 20-25, 41. 48-43 8-13, 42. 36-31 14-20, 43. 31-27 20-24, 44. 29x20 15x24, 45. 40-35 24-30, 46. 35x24 19x30, 47. 28-23 11-16, 48. 47-42 30-35, remise.

Bedenktijd wit: 1.58 uur., zwart 1.38 uur

Stand 12-10 voor Sijbrands.

Rally tussen Parijs - Beijing

PARIJS — Volgend jaar wordt een rally tussen Parijs en Beijing gehouden. Aan de wedstrijd over 18.000 kilometer van de Franse hoofdstad via de Sovjetunie naar China nemen 250 equipes deel.

De rally, die door de organisatoren als het meest gigantische autosport-evenement van de eeuw wordt gezien, wordt in september of oktober van 1991 verreden. Initiatiefnemer is de Fransman Rene Metge. De drievoudige winnaar van de Parijs-Dakar-rally heeft de benodigde vergunningen van de Sovjetunie en China binnen. Ook de Fisa (Internationale Automobielsport Federatie) heeft medewerking en toestemming verleend.

Ruim tachtig jaar geleden werd ook al eens een rally tussen Parijs en Beijing gehouden. Dat was in 1907. De winnaar, Prince Scipion Borghese uit Italië, had twee maanden nodig om de 18.000 kilometer te overbruggen. De hedendaagse coureurs zullen ruim twintig dagen onderweg zijn om Beijing te bereiken.

Real Madrid wint topper

Cruijff en Koeman van veld gestuurd

MADRID — De dagen van Johan Cruijff bij Barcelona lijken geteld. Donderdagavond liep de Amsterdamse coach met zijn ploeg opnieuw tegen een enorme deceptie aan. In het eigen San Bernabeustadion won titelhouder Real Madrid voor 92.000 toeschouwers met 3-2 van de Catalaanse club. Tot overmaat van ramp werd Cruijff in de explosieve slotfase van het veld gestuurd. Hetzelfde lot trof Ronald Koeman en zijn ploeggenoot Pires. Cruijff liep drie minuten voor tijd het veld in, nadat Koeman voor schoppen richting Paco Llorente de rode kaart had gekregen. De arbiter stuurde de woedende coach eveneens van het terrein. Cruijff weigerde echter het veld te verlaten. Onder politiebegeleiding werd hij tenslotte afgevoerd. Pires moest na een kopstoot richting Vasquez ook vroegtijdig naar de kant.

Barcelona is door de nederlaag definitief uitgeschakeld voor de landstitel. De achterstand op koploper Real Madrid, zes punten los van van belager Atletico Madrid, is tot negen punten opgelopen. Een plaatsje in het UEFA-cuptoernooi heeft Barcelona, bivakkerend op de vierde positie, nog allerminst veilig gesteld.

De druk op voorzitter Nuñez om Cruijff te ontslaan wordt met de dag groter. Aan de vooravond van het cruciale duel met de aartsrivaal eisten 750 'Socios' al het hoofd van de trainer, die dit seizoen zijn ploeg maar niet aan het voetballen kan krijgen. Nuñez heeft Cruijff, wiens contract nog anderhalf jaar doorloopt, tot dusver tegen alle kritiek in bescherming genomen. De enorme afkoopsom van zeven miljoen gulden die de oud-Ajacied bij ontslag bedong, zal daarbij zeker een rol spelen.

Bij de rust leidde Real Madrid door doelpunten van Michel (een schitterend afstandschot) en Butragueno met 2-0. De 'gier' scoorde uit de rebound van een strafschop van Sanchez, die de bal tegen doelman Zubizarreta schoot. Kort na de pauze zorgde Sanchez met zijn 25ste seizoentreffer voor 3-0. Door twee doelpunten binnen drie minuten van Salinas kwam Barcelona terug in de wedstrijd. In het resterende half uur, ontsierd door keiharde overtredingen aan beide kanten, kon de gelijkmaker evenwel niet meer worden geforceerd.

UITSLAGEN

De uitslagen van de 25ste speeldag in de Spaanse competitie: Mallorca - Vallecano 1-0, Castellon - Real Sociedad 0-2, Oviedo - Tenerife 2-1, Osasuna - Celta 1-0, Valladolid - Logrones 0-1, Zaragoza - Atletico Madrid 0-2, Sevilla - Valencia 4-0, Malaga - Cadiz 1-0, Athletic Bilbao - Gijon 1-0.

Menzo nog onzeker

AMSTERDAM — Stanley Menzo en Ajax weten pas in de loop van vrijdag of de doelman van de Amsterdammers zondag in het Olympisch Stadion mee kan spelen in de topper van de eredivisie tussen Ajax en PSV.

Donderdag bestond bij de KNVB nog geen duidelijkheid over het feit of de rode kaart die Menzo woensdag in de slotfase van het bekerduel tegen Fortuna van scheidsrechter Bakker ontving, een directe schorsing inhoudt of dat, zoals bij een gele kaart meestal het geval is, de straf 'over het weekeinde wordt heengetild'.

GEALLIEERDEN ARGWANEND BIJ SNELLE ONTWIKKELING

Burgemeesters nemen voorschot op Duitse hereniging

Berlijns groeien zeer snel naar elkaar toe

BERLIJN - Drie maanden na het openen van de Berlijnse muur groeien de twee delen van de vroegere hoofdstad van Duitsland in hoog tempo naar elkaar toe. Via een snel toenemend aantal grensovergangen pendelen de mensen heen en weer tussen het kapitalistische Westelijke en het tot voor kort Communistische deel van de stad, die sinds 1961door het "IJzeren gordijn" in tweeën gedeeld was. Met name West-Berlijn, dat niet langer een afgesloten eiland zonder achterland is, verandert van gezicht.

De pronkzuchtige "etalage van het Westen" is geworden tot een "koophuis voor het Oosten" waar Oostduitsers en Polen hun onder het communistische bewind gefrustreerde zucht naar consumptie bevredigen. De sociale spanningen als gevolg van woningnood, deviezensmokkel en zwart werken stijgen.

INSPRAAKRECHT

De vier geallieerden uit de Tweede Wereldoorlog (Verenigde Staten, Groot-Brittannie, Frankrijk en Sovjetunie), die Berlijn sinds 1945 in naam regeren, zien met toenemende argwaan hoe de burgemeesters van de twee stadsdelen met praktische stappen in de vroegere hoofdstad een voorschot nemen op de Duitse hereniging. De geallieerde controleraad voor Berlijn heeft in december voor het eerst in achttien jaar vergaderd. De overwinnaars van 1945 herinnerden hiermee duidelijk aan hun inspraakrecht.

De burgemeester van West-Berlijn, Walter Momper (44), en zijn communistische collega Erhard Krack (59) hebben een regionale commissie ingesteld om het verwoeste netwerk tussen de twee stadsdelen te herstellen. In hun ontwerpen voor een toekomstige Europese metropool Groot-Berlijn, die de hoofdstad moet worden van een verenigd Duitsland, betrekken Momper en Krack de aangrenzende Oostduitse districten Potsdam en Frankfurt an der Oder.

"Hier komen de problemen samen", zegt staatssecretaris Gunter Strassmeir, die namens de Westduitse regering in de commissie zit. "Alle conflicten die nu tussen de twee Duitse staten optreden, bundelen zich in Berlijn". De commissie van deskundigen staat onder druk.

Het ongeduld van de inwoners van de DDR die snel een aandeel in de Westerse welvaart willen, stijgt met de dag. Duizenden verlaten het zieltogende land. Velen vestigen zich in West-Berlijn, dat met 2,1 miljoen inwoners al mudvol is. Alleen in 1989 kwamen er 52.000. "Ik ben bang dat het allemaal zo snel gaat, dat wij het'niet bij kunnen houden", vermoedt Strassmeir. Het genadeloze tempo waarin de kapitalistische enclave en haar omgeving naar elkaar toegroeien, maakt een secure planning steeds moeilijker. De Westduitse staatssecretaris is bang voor "snelle, maar verkeerde beslissingen".

De regionale commissie verkeert in een levensgroot dilemma: "Het is een voorlopig orgaan zonder uitvoerende bevoegdheden. De commissie kan alleen aanbevelingen doen". Als deze instelling politieke besluiten neemt, ondergraaft ze de bevoegdheden van de vier geallieerden. Daar komt bij dat tot nu toe politici en deskundigen uit het communistische apparaat de belangen van Oost-Berlijn vertegenwoordigen. Pas na de vrije verkiezingen van 18 maart is de regionale commissie in de ogen van West-Berlijn gerechtigd om met meer gezag mee te praten over de stedelijke politiek.

De Berlijn-commissie heeft dan wel geen mandaat of legitimatie, maar ze doet haar best om in ieder geval de dringende problemen op het gebied van de infrastructuur op te lossen. Bus- en spoorlijnen, die na de oorlog opgeheven werden, beginnen weer te functioneren. Straten, die doodliepen op de Muur, worden met elkaar verbonden. Voor het huishoudelijke en industriele afval van West-Berlijn moeten nieuwe bergplaatsen in de DDR gevonden worden. Oost-Berlijn heeft behoefte aan elektriciteit uit het Westen. Er is dringend behoefte aan nieuwe woon- en industriewijken. Maar de groene gordel van meren en bossen rond Berlijn moet worden ontzien bij de te verwachten bouwexplosie. Schouwburgen, musea, universiteiten en sportverenigingen uit Oost- en West-Berlijn werken weer nauw met elkaar samen.

BLOKKADE

Maar sociale problemen moeten de regeringen van de twee Duitse staten oplossen. Studenten uit Oost-Berlijn mogen zich, op grond van de Westduitse opvatting dat het staatsburgerschap van de bondsrepubliek ook geldt voor Oostduitsers, aan de universiteiten en hogescholen in West-Berlijn inschrijven. Zij hebben dan automatisch recht op een beurs van circa negenhonderd mark per maand. Als zij dit bedrag in Oostduitse mark wisselen, beschikken ze over meer geld dan een dokter in de DDR. Oostduitse gepensioneerden kunnen naar West-Berlijn verhuizen waarna zij in aanmerking komen voor het wezenlijk hogere staatspensioen dat de bondsrepubliek haar inwoners te bieden heeft. Vrijwel zonder controle pendelen dan ook nog zwartwerkers en mensen in het criminele milieu over de open grens tussen Oost- en West-Berlijn.

In de 45 jaar die sinds het eind van de oorlog verstreken zijn, zijn de twee delen van Berlijn duidelijk uit elkaar gegroeid. De Sovjetunie stichtte in het onder haar controle vallende deel van Duitsland in 1949 de communistische DDR met Oost-Berlijn als hoofdstad. De door de drie westelijke geallieerden bestuurde delen van de stad kregen in de Koude oorlog de feitelijke status van een "Frontstad", die in 1948 ten tijde van de blokkade door de Sovjetunie alleen met behulp van een luchtbrug verzorgd kon worden. In 1961 wierp de DDR een hoge dam op tegen de massale exodus van haar onderdanen door de Muur te bouwen. Bij vluchtpogingen hebben de Oostduitse grenssoldaten bij de gevreesde betonnen grens meer dan zeventig mensen doodgeschoten.

TWEEMANS-AKKOORD

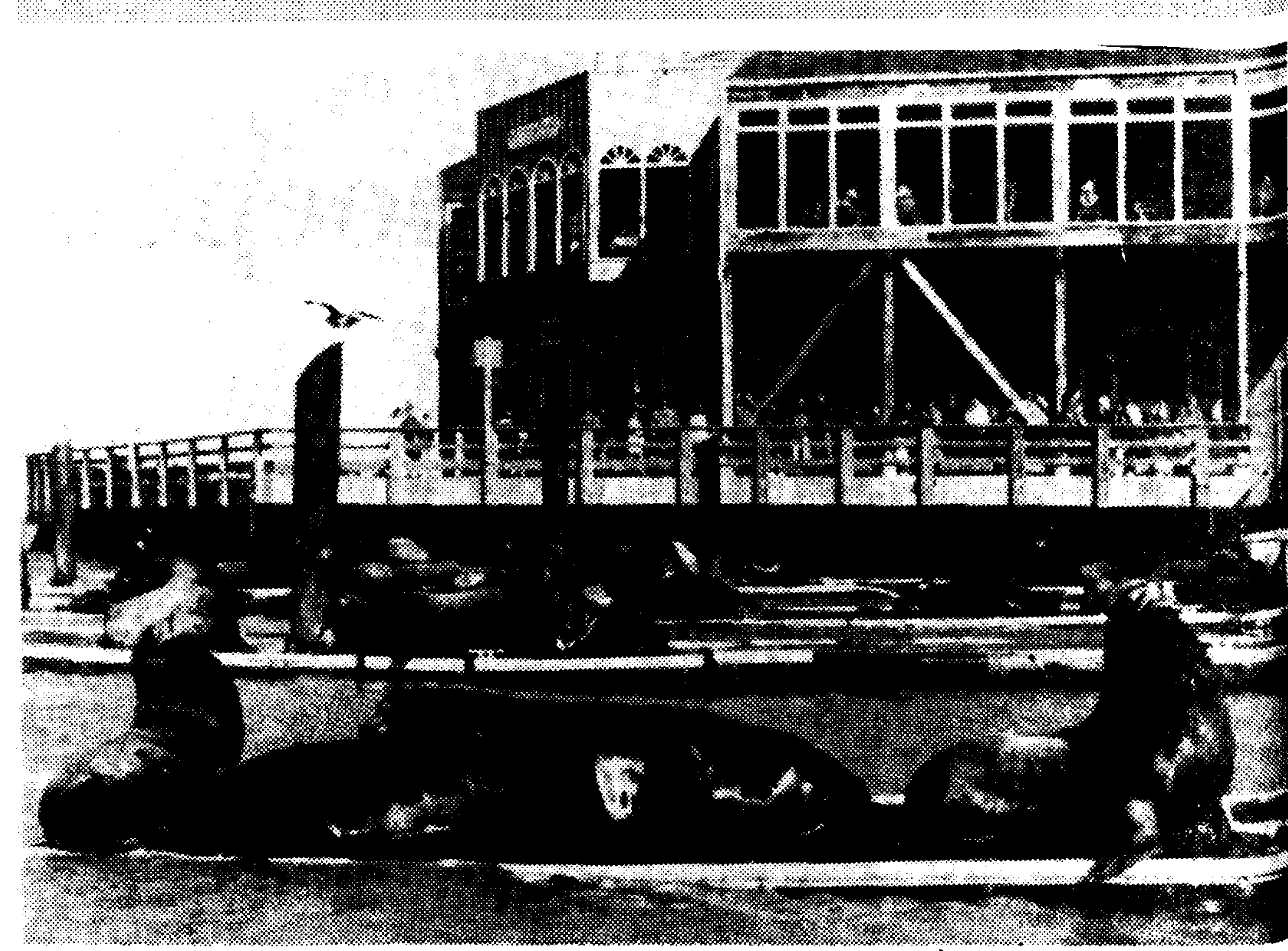
West-Berlijn en zijn economie konden alleen overleven dank zij hoge subsidies uit Bonn, die alleen al in 1989 goed waren voor bijna twintig miljard mark. In de loop van de jaren mochten Westberlijners voor een bezoek naar het andere deel van de stad reizen. Contacten tussen de burgemeesters liepen stuk op de decreten van de geallieerden, die hun opvattingen in 1971 hadden vastgelegd in het "Akkoord van de vier landen".

Begin vorig jaar slaagde de sociaal-democraat Walter Momper er met behulp van de groen-linkse Alternative Liste in, het conservatief-liberale stadsbestuur naar de oppositiebanken te verwijzen. Hij legde contact met zijn collega Krack. "Wij hebben met ons tweeen een klein tweemans-akkoord", zegt de Westberlijnse burgemeester over hun samenwerking die na het openen van de Muur op 9 november een permanent karakter kreeg.

■ *MONTEVIDEO — De linkse coalitie Breed Front in Uruguay vierde gisteren uitbundig feest in Montevideo, nadat dr Tabaré Vázquez was beëdigd als burgemeester van deze stad. Het is de eerste maal, dat Montevideo een marxist als burgemeester heeft*

Zeeleeuwen zonnen in San Francisco

■ *SAN FRANCISCO — D[e] bekende Pier 39 in San Fra[n]cisco heeft er een toeristisch[e] trekpleister bij: de laats[te] twee weken is er vlakbij d[e] pier een populatie van ong[e]veer tweehonderd zeeleeuw[en] gekomen, die alle op de do[k]ken zich lekker laten verwar[]men door de zon. De autori[]teiten zoeken nu naar midd[e]len om de dieren naar elde[rs] te laten verhuizen, omdat d[e] zeeleeuwen toch weer een obs[ta]kel vormen voor andere to[e]ristische attracties bij de pi[er] in de Amerikaanse stad.*

Opschudding in Anglicaanse kerk over rapport homosexualiteit

LONDEN - In de Anglicaanse kerk is opschudding ontstaan, nadat een rapport van een bisschoppelijke werkgroep over de pastorale zorg aan homoseksuelen is uitgelekt.

Afgelopen vrijdag kwam Granada Television met citaten uit het rapport, waarvan publikatie tot nu toe door de aartsbisschop van Canterbury, dr. Robert Runcie, is tegengehouden. Volgens Runcie, die op dit moment een reis naar Pakistan en Bangladesh maakt, is publikatie pas mogelijk, als het door de bisschoppen als beleidsstuk is aanvaard.

De werkgroep onder leiding van de priester June Osborne geeft de standpunten weer die binnen de Anglicaanse kerk leven. De werkgroep erkent, dat er veel te zeggen is voor het standpunt, dat de bijbel homoseksueel gedrag als immoreel beschouwt, maar voegt eraan toe dat de kerk pastoraal op dezelfde wijze met homoseksuelen kan omgaan als met mensen die gescheiden zijn. "Het is beter voor mensen dat ze zich in een relatie kunnen ontwikkelen dan dat zij lijden onder de lasten van het isolement en de voortdurende verleiding en dreiging om in geheime en tijdelijke relaties hun heil te zoeken", aldus het rapport.

De kwestie ligt ook daarom in de Anglicaanse kerk zo gevoelig, omdat relatief veel Anglicaanse priesters homoseksueel zijn. Vorig jaar moest een synodelid nog aftreden na onthullingen in de pers over zijn homoseksuele geaardheid. Een onderzoek dat de werkgroep onder 36 bisschoppen heeft gedaan, toonde aan, dat velen een dubbele moraal tegenover homoseksuele priesters hanteren. Enerzijds knijpen bisschoppen de ogen toe, als zij ontdekken, dat een priester een homoseksuele relatie heeft, anderzijds willen zij niet in het openbaar pleiten voor het toestaan van homoseksuele relaties. De meesten zullen een homoseksueel die seksueel actief is, niet priester wijden.

Leden van de behoudende Evangelische vleugel binnen de Anglicaanse kerk houden streng vast aan de visie dat de bijbel homoseksuele activiteit onder alle omstandigheden verbiedt. De Anglicaanse synode keerde zich in november 1987 op voorstel van de Evangelische priester Tony Higton tegen homoseksuele activiteit. Die doet volgens de synode tekort aan het ideaal van seksuele omgang binnen een huwelijksrelatie.

Harry Greenway, lid van het Lagerhuis voor de conservatieve partij, heeft inmiddels op het ontslag van Runcie aangedrongen. Hij beschouwt het rapport als een 'zelfmoord-nota', die Runcie "onomwonden en zonder voorbehoud" had moeten afwijzen. De reactie van Runcie, dat het niet om een beleidsstuk gaat, toont volgens Greenway aan, dat Runcie een "weifelaar" is, die geen voeling meer met de kerk heeft en zijn werk niet goed kan uitvoeren.

Blad uit de handel

'Cursus' namaken geld mag niet

AMSTERDAM — De vice-president van de Amsterdamse rechtbank heeft in kort geding bepaald dat binnen 48 uur de totale oplage van het weekblad Aktueel moet worden teruggehaald, voorzover deze nog niet is verkocht. In het blad staat een reportage over het met een kleurenkopieermachine namaken van bankbiljetten. De Nederlandsche Bank had het geding aangespannen omdat ze vond dat Aktueel met het artikel een strafbaar feit uitlokte.

Cultuur: belangrijke rol in toerisme industrie

DUBLIN - Cultuur moet bij het bevorderen van het toerisme in Europa een belangrijkere plaats innemen. Daartoe zijn allerlei nieuwe programma's in de maak. Europa moet de wereldleider worden op het gebied van het toerisme. Dit zei de EG-commissaris voor Toerisme, Antonio Cardoso e Cunha, in Dublin tijdens de opening van het Europees jaar van het toerisme. Aan dat jaar van het toerisme doen alle EG-lidstaten en zes andere Europese landen mee.

Cardoso e Cunha benadrukte dat Europa als eenheid "verkocht" moet worden in de Verenigde Staten en Japan. "Bezoekers van de VS willen zoveel mogelijk van de VS zien, bezoekers van Europa willen zoveel mogelijk landen in Europa zien, aldus de commissaris. Hij opperde ook de mogelijkheid om eventueel de geliberaliseerde landen in Oost-Europa te betrekken in een gemeenschappelijke promotie.

Naar het oordeel van Cardoso e Cunha moet de samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en het toeristisch bedrijfsleven worden uitgebreid. In dit kader zal allereerst een begin worden gemaakt met de ontwikkeling van het plattelandstoerisme in Europa. Achtergrond van het bevorderen van dit type toerisme is dat een aantal drukke gebieden daardoor wat ontlast worden en dat de positie van sommige andere delen juist versterkt wordt.

Dit onderwerp is al vaker in EG-verband besproken maar tot nu toe is er niets mee gebeurd. De EG-voorman liet echter weten dat het nu menens is. Volgens hem neemt Brussel het toerisme in zijn algemeenheid nu serieus. "Het heeft te lang een te lage prioriteit gehad. Ik denk dat door de komst van Eén Europa in 1992 het gelukt is om het onderwerp meer aandacht te krijgen", aldus Cardoso e Cunha.

De EG heeft zo'n zes miljoen dollar uitgetrokken voor diverse activiteiten in de landen. Nederland heeft ruim een half miljoen om het een en ander op poten te zetten. "Nee, echt veel geld is het niet natuurlijk", zegt Peter Sanders, een van de organisatoren die in Nederland het "Ja" vorm en inhoud moet geven. "Maar veel lastiger was het dat we pas sinds vorig jaar april met de voorbereidingen konden beginnen. Dan heb je wel erg weinig tijd. Maar de EG besloot ook pas eind 1988 dat 1990 het Jaar van het toerisme moest worden".

Het landelijk comité is er onder meer in geslaagd in het voorjaar op de basisscholen extra aandacht te besteden aan het toerisme. Daarnaast staat in maart in alle deelnemende landen het Europese erfgoed centraal. In de zomer staat er een wandel- en fietstocht op het programma onder het motto "in het spoor van Vincent van Gogh". Het jaar van het Europese toerisme wordt halverwege december in Italië officieel afgesloten.

Voedselhulp VS aan Afghaans verzet gestopt

WASHINGTON — De Verenigde Staten hebben de voedselhulp aan het Afghaanse anti-communistische verzet, met een waarde van 30 miljoen dollar, tijdelijk stopgezet. Volgens het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken heeft men er geen zicht meer op of het voedsel wel bij het verzet terechtkomt. Er gaan geruchten dat het verzet het voedsel doorverkoopt aan derden. Zodra er weer controle mogelijk is, zal de hulp hervat worden, aldus Washington.

Geen censuur op Mandela's boek

JOHANNESBURG — Ze[s] dagen nadat de zwar[te] leider Nelson Mandela n[a] 27 jaar gevangensch[ap] werd vrijgelaten is in Zui[d]-Afrika de censuur op zij[n] boek "no easy walk [to] freedom" (geen makk[e]lijke weg naar vrijhei[d] opgeheven. Het boek, e[en] verzameling toespraken v[an] Mandela uit het begin v[an] zijn strijd tegen de apar[t]heid, werd in Zuid-Afri[ka] nooit uitgegeven en het w[as] strafbaar het boek te be[zit]ten of te lezen. Het direc[to]raat van publicaties maak[te] vrijdag bekend dat het v[er]bod op het boek is opgeh[e]ven.

In "no easy walk to fr[ee]dom" staat onder meer d[e] beroemde rede afgedrukt di[e] Mandela hield in het Rivon[ia-]proces in 1964 waarin h[ij] schuldig werd bevonden a[an] hoogverraad.

Brute treinoverval in Moçambique

MAPUTO — De rech[tse] verzetsbeweging Rena[mo] heeft in Moçambique e[en] trein overvallen waarb[ij] 47 mensen zijn gedood [en] zeker vijftig gewond. [De] trein, die mijnwerkers v[er]voerde, werd op afsta[nd] met explosieven tot st[il]stand gebracht waarna [de] overvallers het vuur [op] de passagiers opende[n]. Na de beschieting gijzeld[en] de Renamo-overvallers [een] aantal passagiers. Deze w[er]den gedwongen om in [de] trein buitgemaakte goe[de]ren te dragen. De aan[val] vond plaats op tien kilom[e]ter van de Zuidafrikaa[nse] grens.

Renamo voert al dert[ien] jaar een guerrillastrijd teg[en] de regering in Maputo. [De] regering in Zuid-Afrika he[eft] Renamo lang gesteund m[aar] dit contact eindigde in 19[84]. In dat jaar ondertekend[en] Pretoria en Maputo een [non-]agressiepact.

Groot-Brittanië herstelt banden met Argentinië

LONDEN — Groot-Brittan[nië] en Argentinië hebb[en] hun diplomatieke banden v[ol]ledig hersteld. Dit heeft d[e] Britse regering bekend[ge]maakt. De betrekkingen we[r]den in 1982 verbroken toe[n] het Argentijnse militai[re] regime de Britse Falkland[]eilanden had bezet. In [de] oorlog die daaropvolg[de] werd het Argentijnse leg[er] verslagen. Dat leidde tot [de] val van het militaire bewind. Eerder al hadden beide lan[]den onder meer hun han[]delsbetrekkingen hersteld.

Ingezonden

Curaçao als provincie is de beste oplossing

TEN EERSTE willen we drs Van der Hoeven bedanken dat hij kritisch heeft gereageerd op ons doel, Curaçao een provincie van Nederland te maken. Wij willen meer van dit soort reacties met commentaar en suggesties om een nog betere analyse te maken van ons doel.

Wij willen graag de mening horen van het volk, gezien het feit, dat het volk moet kiezen op 16 maart welke status Curaçao (de Nederlandse Antillen) zal innemen. Het is waar dat er leuke en minder leuke consequenties zullen zijn als we een provincie worden, maar dat geldt voor welke vorm dan ook die we kiezen.

PAN heeft van de mogelijke oplossingen de voordelen en nadelen naast elkaar gelegd en gekozen voor de vorm die het beste voor ons is, voor zowel de rijken als de armen; de laatste groep is de grootste groep.

Wat wij missen in de reactie van drs Van der Hoeven is een mogelijke oplossing voor deze huidige staatkundige structuur en een goede oplossing voor het structureel probleem van de mensen die in een heel slechte sociale situatie verkeren. Zoals nu het geval is, krijgen we aan ontwikkeleingshulp tweehonderd à driehonderd miljoen gulden per jaar. Het is al 36 jaar dat we autonomie hebben, maar het is een kleine groep die hiervan geniet en het volk krepeert.

Aruba wilde de status aparte, wilde onafhankelijk worden en is er nu van teruggekomen, dus in 1996 wordt Aruba niet onafhankelijk.

Curaçao, op zichzelf, vergeet het maar; we hebben nu al miljoenen guldens schuld aan Nederland; wij hebben geen kapitaal; we kloppen regelmatig aan de deur van Nederland voor geld.

Onafhankelijk worden betekent zelfmoord en vanaf nu kunnen we zeggen dat er veel mensen naar Nederland zullen vertrekken en wie blijven achter? De sociaalzwakken en die zullen de grote klap moeten dragen. Kijk maar naar Suriname.

De Nederlandse nationaliteit verliezen we; ook ons paspoort. Dan onze vraag: waarom boven beschreven problemen niet voorgoed de wereld uithelpen door een provincie, een bijzondere provincie van Nederland te worden? Als het volk zijn stem laat horen: een provincie van Nederland - is dit volgens ons best wel haalbaar.

Europa 1992 moeten we niet uit het oog verliezen en als alle grenzen open gaan, waarom ook niet bij ons? Als we het goed bekijken zijn de grenzen voor een groot deel al open - we hebben hier Europese Nederlanders, Portugezen, Italianen, Britten, Duitsers en Spanjaarden etc.

Drs Van der Hoeven, heeft u in Nederland gestudeerd? Als dat zo is, weet u dat Nederland wetten heeft ter bescherming van de natuur en een heel uitgebreid milieuplan. Wat er nu gaande is met Malpais zou in Nederland nooit kunnen gebeuren. St Maarten (het Franse gedeelte) kent deze wetten en bescherming niet. Wij vinden dus uw vergelijking niet toepasselijk voor onze situatie.

De Nederlandse mentaliteit is zodanig dat niet zomaar alles wordt afgebroken wat ze daar in de jaren hebben opgebouwd om ergens anders te wonen cq werken zonder zekerheid van bestaan te hebben. We kunnen opmerken, dat de meeste investeerders Nederlanders zijn die ons schade kunnen berokkenen, er kunnen ook beunhazen tussen zitten en dit alles wanneer we een provincie worden. Dit vinden we geen goed beargumenteerde kritiek cq opmerking. Zie bijvoorbeeld de Shell.

Als we terugblikken naar de jaren '60 geven we drs Van der Hoeven gelijk wanneer hij praat over tweederangsburgers, wat dat waren wij. Maar nu dertig jaar verder hebben veel Antillianen, specifiek Curaçaoënaars een studie kunnen volgen en bekleden velen van hen een top-positie in onze huidige samenleving. Daaronder een bepaald percentage kinderen uit arme gezinnen. Wij hadden graag gezien dat dit percentage steeg door iedereen een eerlijke kans te geven door middel van een studiebeurs.

Tweederangsburgers kunnen we niet worden zoals dat het geval is met de oorspronkelijke bewoners van Hawaii. In Hawaii volgden de mensen geen opleidingen, wij wel en zulks zal ons dus niet overkomen. Wij zullen op moeten komen voor onze rechten en zonder geweld. Onze maatschappij is multiraciaal. We zullen onze culturele identiteit niet verliezen, maar nog meer bekrachtigen want de middelen hebben we dan. Volksdans zal zijn intrede op de scholen doen zoals onze moedertaal.

Wij doen een beroep op eenieder om te reageren op ons doel. Zo komen we dan te weten waar er nog onduidelijkheden zijn en hoe men erover denkt. Kom maar met uw kritisch beeld en suggesties. Samen moeten we komen tot een oplossing die het beste is voor eenieder, een structurele oplossing.

Nogmaals danken wij drs Van der Hoeven voor zijn reacties.

PAN
ENSLEY BULO
Curaçao

Ingezonden

Setel en het Papiamentu

ZATERDAG 10 februari ontdekte ik in mijn brievenbus een 'Servisio di Telekomunikashon' van Setel gedateerd 26 januari 1990.

Deze missive, getekend door ing. A. Kook, is geschreven in het Papiamentu en Engels.

Aangezien de Nederlandse taal nog steeds de officiële voertaal is, heb ik bovengenoemd schrijven geretourneerd aan de Setel. Een semi-overheidsinstantie als Setel dient hiermede terdege rekening te houden, misschien dat wij in de toekomst onderhorig zullen zijn aan een of ander Engelssprekend eiland, dat kan best, maar dit is voorshands niet het geval en wat het Papiamentu betreft, ben ik bereid iemand op gebrekkige wijze te woord te staan en ook naar hen of haar te luisteren.

Setel is naar mijn mening op de hoogte hoe slecht onze bursalen het in Nederland doen voor wat betreft de Nederlandse taal; ze moeten dacht ik een jaar vóórstudie in de Nederlandse taal ondergaan.

Wat ik frappant vind, is het met groot gejuich binnenhalen van de Nederlandse investeerders en zakenluis en kijk wat Van der Valk gedaan heeft door een onproduktief hotel te kopen en ook nog interesse toont voor meerdere lokale hotels, maar trots dit alles bestaat er een grote aversie tegen de Nederlandse taal; waaraan ligt dat eigenlijk? Ik ga denken in de richting van een verkapte apartheid.

AUGUST C. JONG-LOY
Curaçao

BUKAREST — De Roemeense minister van Defensie, Nicolae Militaru, is vrijdagavond afgetreden, meldt de Roemeense televisie. President Ion Iliescu heeft het ontslag inmiddels aanvaard. Militaru werd de afgelopen week door demonstrerende legerofficieren ervan beschuldigd dat hij geprobeerd zou hebben om de revolutie tegen te houden die twee maanden geleden eene einde maakte aan de communistische dictatuur.

Als zijn opvolger wordt minister van Economische zaken, generaal Victor Atanasie Stanculescu, genoemd.

■ *WILLEMSTAD — Tijdens zijn bezoek aan Curaçao maakte mr W.E. Haak, raadsheer in de Hoge Raad der Nederlanden, zijn opwachting bij minister ing. Franklin Crestian.*

En verhoging participatiegraad

Sonia Cuales helpt bij organisatie vrouwenzaken

WILLEMSTAD — Van 7 tot 10 februari verbleef drs Sonia Cuales op uitnodiging van de landsregering voor een werkbezoek in de Nederlandse Antillen. Mw Cuales is in Trinidad werkzaam bij de ECLAC/CDDC en is speciaal belast met het aspect vrouw en ontwikkeling.

In dit kader is zij door het bureau Vrouwenzaken en Humanitaire Aangelegenheden benaderd voor bespreking en 'advies inzake de volgende aspecten: de structurering van de samenwerking tussen de diverse entiteiten werkzaam binnen de Antillen op dit gebied, te weten de Interdepartementale adviesgroep beleid vrouw en ontwikkeling van de landsregering, het Overlegen Adviesorgaan Vrouwenzaken van het eilandgebied Curaçao, de vrouwengroepen St Maarten, de Steering Committee Curaçao, Sentro di Dama en het bureau Vrouwenzaken van de landsregering; de verhoging van de participatiegraad van de Antillen in projecten en trainingsprogramma's op dit gebied in de regio; de uitwerking van het vicevoorzitterschap van de Antillen in de Board of presiding Officers van de regionale conferenties inzake vrouw en ontwikkelingsprocessen van de ECLAC (Latijns-Amerika en het Caribisch gebied).

Tevens is in een informatieve bespreking met de leiding van de bibliotheek van de UNA gesproken over het binnenkort door Sonia Cuales voor de CDDCC af te ronden project inzake een bibliografie over de vrouw en ontwikkeling in de regio. Mw Cuales komt in maart wederom naar de Antillen om de besprekingen af te ronden, nadat de keypersons op het gebied van vrouw en ontwikkeling alhier, in eigen kring de besproken onderwerpen eveneens hebben doorgesproken. Zo schrijft de RVD in een persbericht.

■ *WILLEMSTAD — Op 12 februari heeft de commandant van het Canadese maritieme commando, de vice-admiraal R.E. George, een beleefdheidsbezoek gebracht aan gouverneur mr Jaime Saleh.*

Bij deze gelegenheid heeft de vice-admiraal, die vergezeld was van zijn chef-staf, de commodore K.J. Summers, een wapenschild aan de gouverneur overhandigd.

Doodvonnis Rushdie een jaar oud

NICOSIA — Militante Moslim-studenten hebben donderdag aangekondigd dat zij zondag een protestmars houden bij de Britse missie in de Iraanse hoofdstad teheran. Zij willen zo hun steun betuigen aan de herhaalde oproep van het Iraanse regime de Britse schrijver Salman Rushdie te doden vanwege belediging van de islam in zijn omstreden boek "de duivelsverzen". Het is zondag een jaar geleden dat de inmiddels overleden Ayatollah Khomeini het doodvonnis over Rushdie uitspraak.

"Opofferingsgezinde bewakers staan klaar om de wens van de moslims uit te voeren als Rushdie uit zijn schuilplaats te voorschijn komt", zei Mahmoud Mirlohi, tweede man in Irans islamitische revolutionaire commissie, in een interview met het dagblad Abrar. In allerlei commentaren benadrukte de Iraanse pers dat de Britse schrijver het doodvonnis niet kan ontlopen.

Ingezonden

'Stammen-Oorlog' en verdeeldheid

IK KWAM in 1938 als uitgezonden ambtenaar uit Nederland om de boerenstand op Curaçao bijstand te verlenen; die tijd was het voor de boer hier een paradijs. Hij kreeg achtmaal meer voor 'n liter melk dan in Nederland.

Er was in die tijd een bijzonder prettige stemming onder alle lagen van de bevolking, minder armoede, veel minder problemen en werk voor iedereen die wilde werken bij de olie-industrie enz.

Ik ben het eens met de doelstellingen van de PAN; ze streeft voor een status provinciaal voor Curaçao, voor een structurele verbetering in de sociale wetgeving en arbeidswetgeving, het decentralisatieproces versnellen en afronden, daarnaast de cultuur bevorderen en waarborgen, intermediërend optreden tussen burger en staat, het welzijn bevorderen van de burger etc., de armoede minimaliseren en dit wil ze langs wettige weg bereiken.

Het is een nieuwe partij uit de volk geboren met gezonde doelstellingen; ik houd van Curaçao en vijf zonen wonen en werken hier. Het is tijd de noodklok te luiden om aan de heersende politieke wanorde een halt toe te roepen. Wat we hier hebben, hebben we aan Nederlanders en Nederland te danken; kijk maar naar de unieke stad Willemstad die de bewondering afdwingt van iedere vreemdeling die hier komt.

Ik meen de noodklok te moeten luiden voor de kinderen van Nederlanders die hier geboren zijn en die hier een toekomst willen opbouwen; zij verdienen ook dezelfde rechten en niet behandeld te worden als tweederangsburgers. Onze kinderen moeten niet langer het slachtoffer worden van politiek geknoei.

Als we een provincie van Nederland worden, hebben onze kinderen en heeft iedereen meer rechtszekerheid en dat is wat de PAN wil. De staat is als een gezin en er zijn leiders nodig uit onze gemeenschap die als goede huisvaders zorg dragen voor iedere burger zodat hij/zij een gelijkwaardige behandeling krijgt en geeft; en er een mensenrechten- levensgemeenschap is.

1. *Nederlanders* - bouwden hier kerken, ziekenhuizen, sanatorium, vakscholen, pensionaten, opvoedingsgestichten, opvangcentra's enz. enz.
2. *Nederlandse investeerders* bouwden hier een grote olie-industrie en ambachtscholen en andere werkgelegenheden voor duizenden mensen.
3. *Nederlandse* belastingbetalers gaven miljarden gulden aan hulp.

Duizenden Nederlanders hebben zich jarenlang ingezet voor deze gemeenschap. Met zeer veel zorg en moeite is alles opgebouwd door paters, zusters, fraters, broeders en honderden leerkrachten uit Nederland. Duizenden Nederlanders zijn als kortverbanders hier werkzaam geweest bij de opbouw en zijn nog steeds in alle sectoren werkzaam.

Na het Statuut is het verval begonnen en wonen er meer dan 50.000 mensen die hier geboren zijn in Nederland. Het ziekenhuis, thans autonoom, en boven de wet, benoemt buitenlandse specialisten boven mensen van hier. Medici stichten eigen klinieken. Fraters, zusters en broeders zijn reeds vertrokken. Op Curaçao verliezen we onze tijd en energie met politieke beunhazerij en onderlinge machtstrijd en de burger is de dupe.

Over de gehele wereld heerst een geest van samenwerking en integratie, eenheid en identiteit. Er moet een einde komen aan de heersende wanorde, dat degene die het *niet verdient, alles krijgt* en degene die het *wel verdient, niet krijgt*, waar hij als burger van Curaçao recht op heeft.

De kreet onafhankelijkheid is je reinste kolder. Dat betekent zelfmoord voor ons allemaal; wij zijn een klein eiland en afhankelijk van allerlei factoren die we niet in de hand hebben. In de jaren na het Statuut is de boerenstand geliquideerd en is het werk van eeuwen dat met bloed, zweet en tranen was opgebouwd, door ondeskundig landbouwbeleid vernietigd, waardoor duizenden mensen brodeloos werden.

Wij zijn nog nimmer zo *afhankelijk geweest* inzake eigen voedselvoorziening als thans. Wij bestaan bij de gratie Gods omdat Nederland ons onderhoudt. De 'traditionele' partijen hebben na het Statuut het volk *niet* kunnen regeren. Dat blijkt duidelijk nu er 36 jaar na het Statuut twee nieuwe partijen worden opgericht in enkele maanden.

Hawaii (VS) en St Maarten (Fr) en Curaçao (Ned) zijn niet hetzelfde. De grondwetten van de VS en Frankrijk en Nederland en hun staatstructuren zijn anders, niet vergelijkbaar, niet identiek. Elke medaille heeft een keerzijde. Kijk maar naar onze nationale raffinaderij: *welvaart* hierdoor en de *stank* op *Wishi*.

Curaçao als provincie van Nederland lijkt mij de enige oplossing na 35 jaar 'Stammen - Oorlog' en verdeeldheid.

Ik heb gezegd.

WIETSE A. DE VRIES
Curaçao

Politiek Haïti zegt ver trouwen op in generaal Avril

PORT-AU-PRINCE — Elf Haitiaanse politieke partijen hebben deze week in een gemeenschappelijke verklaring gezegd dat het beleid van de regering van generaal Prosper Avril "op alle niveaus failliet" is.

Avril regeert eigenmachtig, stellen de partijen - waaronder ook de grootste oppositiegroepen - en de voormalige coupleider heeft daardoor een "algemeen klimaat van wantrouwen" geschapen. Deze regering is niet in staat de voorwaarden voor eerlijke en vrije verkiezingen te creeren, zeggen de partijen, die signaleren dat allerlei "twijfelachtige elementen" die met de vroegere dictators Duvalier en Namphy hebben samengewerkt zijn "geinfiltreerd" in het verkiezingsapparaat van de regering.

Andere maatschappelijke en politieke organisaties worden opgeroepen met de partijen een eenheid te vormen en "de middelen en wegen te vinden om het proces van ontbinding van het nationale leven een halt toe te roepen."

MENSEN

■ *Nicaragua's president Daniel Ortega (rechts) kwam op een opvallende wijze naar een verkiezingsbijeenkomst in Boaco, samen met zijn vicepresident Sergio Ramirez (links). Wie hen vergezelde, is onbekend. Ongeveer vijftienduizend mensen luisterden naar de Nicaraguaanse 'cowboys'.*

434f4d of 51e856

Virussen in een computer. Operators, programmeurs, bedrijfsdirecteuren en de computerspecialisten van de recherche: ze krijgen er hoofdpijn van. De nieuwste grap in de Lage Landen heet Disk Killer. Enkele beheerders van data in nulletjes en eentjes verging deze dagen week al het lachen toen de bestanden opgevreten werden. Speurneuzen vonden een oplossing. De floppy die de Haagse politie in oktober vorig jaar verkocht om er het Datacrime-computervirus mee op te sporen, Crimp, is ook te gebruiken om het nieuwe virus Disk Killer of Ogre mee te vinden. Het aantal 'strings' ('vingerafdrukken') van virussen op Crimp kan 'gewoon' met die van Disk Killer worden uitgebreid, zo zeggen deskundigen. Voor wie het begrijpt: de string van Disk Killer luidt: 434f4d5055544552204f475245. Het inleidende programma van Crimp vertelt de gebruiker hoe deze herkenningscode moet worden ingevoerd. Andere experts protesteerden tegen de formule die onvoldoende zou zijn. De herkenningscode werkt maar in een zeer beperkt aantal gevallen. Volgens de tweede groep codebrekers is de volgende 'signature' veel effectiever: 51e85600b9030051b001e8.

Chipje

Het Amerikaanse concern IBM is er als eerste computerbedrijf in geslaagd een chip met een geheugencapaciteit van 16 megabit te produceren. De commerciele productie voor toepassing in computers zal over anderhalf tot twee jaar beginnen. De chip kan de informatie bevatten van 1.600 pagina's tekst op een oppervlak kleiner dan een postzegel. De informatie kan worden opgeroepen in een recordtijd van 1/25ste seconde. De introductie van de nieuwe **superchip** van het DRAM-type (Dynamic Random Access Memory) komt minder dan een jaar na de eerste toepassingen van de revolutionaire halfgeleider van 4 megabit van IBM, waarvan de geheugencapaciteit vier maal zo klein is.

Arabieren trekken de knip voor bibliotheek

De Arabische wereld heeft maandag in Aswan de portemonnaie getrokken voor het idee de oude **bibliotheek van Alexandrië** nieuw leven in te blazen. Ruim 85 miljoen gulden werd toegezegd voor de wederoprichting van wat in de klassieke oudheid het invloedrijkste wetenschapscentrum ter wereld was. Irak en de Verenigde Arabische Emiraten zegden elk ongeveer veertig miljoen gulden toe terwijl Saudi-Arabië in eerste instantie zes miljoen gulden beloofde. In Aswan waren Arabische edelen en presidenten uitgenodigd om geld bijeen te brengen voor het ambitieuze Egyptische project de bibliotheek van Alexandrië in haar klassieke luister te herstellen. Het oude centrum, dat zijn weerga niet kende op het gebied van wiskunde, astronomie en filosofie, brandde 2.000 jaar geleden af. hierbij ging een groot deel van de ruim 700.000 boekenrollen in vlammen op. Voor de nieuwbouw is in totaal 400 miljoen gulden nodig.

Tip van Egypte

Een miljoen bomen

De aanplant van **één miljoen bomen** moet de Egyptische hoofdstad Cairo veranderen in een groene metropool, zo hebben Egyptische kranten gemeld. Volgens de krantebrichten zullen braakliggende terreinen worden omgetoverd in parken. In het centrum van de stad zijn voorbereidingen getroffen om in stoepen jonge bomen te planten. Winkeliers en huiseigenaren zullen voor de kosten van de bomen en het onderhoud van het groen opdraaien, zo zei de gouverneur van de stad, Mahmud-El Sherif, in een reactie. Hij voegde daaraan toe dat Cairo "een schone en groene stad" moet worden. Tip: Misschien dat Curaçao eens een kijkje kan nemen bij de Nijl om te zien hoe boomaanplant werkt.

De lokauto

Naast lokeenden kent deze generatie der mensheid ook de **'lok-auto'**. In de provincieplaats Den Bosch (in het Nederlandse Brabant) heeft een dergelijk vervoermiddel 70 autokarkers betrapt in drie jaar. De plaatselijke politie die als eerste korps in Nederland het ding inzette in de strijd tegen diefstallen van en inbraken in auto's, toonde zich dezer dagen bij de bekendmaking van de resultaten enthousiast over de proef. De auto die ter beschikking is gesteld door een verzekeringsmaatschappij is voorzien van alarm- en zendapparatuur. Er kwamen vijfenzestig alarmmeldingen binnen. Zeven keer ging het om een loos alarm, en tien keer kon de politie geen aanhouding verrichten. In achtenveertig gevallen slaagden agenten erin één of meer daders op heterdaad te betrappen en aan te houden. De verhoren van de verdachten leidden bovendien tot de oplossing van 274 misdrijven.

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
VERENIGING PROTESTANTSE GEMEENTEN CURAÇAO
DE TAMARIJN (Mahaaiweg/hoek Jasmijnweg): 09.30 uur ds H. Gilhuis.
EBENEZER CHURCH (Plasa Obed Anthony): 09.30 uur ds G.J. Schüssler.
EMMAKERK (Schottegatweg Noord): 09.30 uur ds H. Tichelaar.
*****
GEREFORMEERDE KERK
SERU FORTUNA (Seru Fortuna 208-A): 10.00 uur ds W. Keesenberg; 19.30 uur ds J. Glas.
BUENA VISTA (Cubaweg 100): 08.30+19.00 uur ds J. Klapwijk.
GROOT KWARTIER (Arowakenweg 28): 08.30 uur br. G. Lal (Pap); 17.00 uur ds J.J. Schreuder (HC 47).
SANTA ROSA (Marakaweg 1): 10.00 uur ds J. Glas; 19.00 uur ds J.J. Schreuder.
*****
EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdiesnt.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.
*****

AGENDA CURAÇAO

WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEESKUNDIGEN
STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
17 februari 1990 vanaf 08.00 uur tot 19 februari 1990 m 07.00 uur.
Dokter Dunker, Sentro Mediko Marie Pampoen, tel.: 615265; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 371463 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgene artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, Nassy-Tseng, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
16 februari 1990 vanaf 17.00 uur tot 19 februari 1990 om 07.00 uur.
Dokter Roose, Sentro Mediko Kas Chikitu, tel.: 623550; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 83233 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, Braakman-Bonder, Gerstenbluth, Goilo-Henry, Heerenveen, Nivillac, Rosales-Concession, Pablo, Elhage en Davelaar)

KERKDIENSTEN
KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zond.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes); zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30. 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fulk): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (chrismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA CORA: ZON.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.
*****

DERDE DISTRICT BANDABAO
16 februari 1990 vanaf 17.00 uur tot 19 februari 1990 om 07.00 uur.
Dokter Tweed, Sentro Mediko Tera Cora, tel.: 648079; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 86294 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Schellens, Lucacius en Spong).

■ **Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!**
******

VERENIGING VAN TANDARTSEN: voor de dienstdoende arts gedurende het weekeinde en op fesstdagen gelieve tel.: 8222 op te bellen.
****

NACHTDIENST ARTSEN: Patiënten van de artsen van Bandabao (3e district) kunnen in spoedgevallen telefoon 6416.. bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere medische districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.
****

THORAX CENTRUM (Jan Noorduyn..., naast UNA, tel.: 85544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.. uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

WIT GELE KRUIS voor wijkverpleging 'Prinses Margriet': consultatiebureaus: Sta Maria: tel.: 82344, 82412 en 829..; Montagne Abao: tel.: 673711 en Kaya Fensu (Koraal Specht): tel.: 618577; hoofdkantoor te Sta Maria 17, kantooruren van 07.00-12.30/13.00-17.00 uur. Na 17.00 uur bereikbaar: zuster Botermans, tel.: 726..

NEUTRALE WIJKVERPLEGING (voorheen Wijkverpleging Curaçao): kantoor Rio Canario-/Gosieweg, tel.: 44231/44232; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-18.. uur; de wacht heeft zuster Concencion, tel.: 85381, pageboy 027-053 b.g.g. 43..

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABAO (Fontein 35, tel.: 648077): open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: zuster Roberts, tel.: 648338.
******

LUCHTPOSTSLUITING (Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.
******

BOTICA'S (weekeindenachtdienst)
zaterdag

Otrobanda
del Pueblo, Breedestraat 82, tel.: 6253..., 625444.
Punda
Cerito, Winkelcentrum Promenade, tel.: 76155/76689.
zondag
Otrobanda
Otrabanda, Winkelentrum Colon, tel.: 625633/625634.
Punda
Plasa, De Ruyterkade 36, tel.: 615..., 615519.
****

VERLOF BEGRAFENIS
17 februari: H.R. Andrade, Vesuviusstraat 19.
18 februari: R.J. Grüning, Patrijsweg 8.
******

ZONDAG
DIVERSEN
TOERISTENSCHIP: 08.00-22.00 uur 'Rotterdam'.
******

MAANDAG
DIVERSEN
TOERISTENSCHIP: 09.00-18.00 uur 'Carla Costa' (S.J.).
******

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Ard Horvers (hoofdredacteur)
A. van Leeuwen (adjunct-hoofdredacteur)
Overige leden Redactie.

Toon van Dongen, Joel Labadie, Sheila Rhodes (secretaresse), Izaac Moenirsalam (sportredacteur), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isseit (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassaustraat 110
Tel: 24333 (3 lijnen)

Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp-Van der Schoot, Djubie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Eileen Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22560 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

SABA:
Correspondente.
Esther Mommers, tel. 2265

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Halkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-16151, toestel 319)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 266.590.08 en ABN rek. nr: [illegible] 628
Aruba: Nassaustraat 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): mr. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4

Losse nummers 60 cent:
Abonnementen op alle eilanden van de Nederlandse Antillen vijftien gulden per maand

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Heer Bommel en de Liefdadiger door Martin Toonder

5144

MARTEN TOONDER

5144 — Heer Ollie keek de markies een ogenblik ontdaan aan, doch hij vermaande zich al spoedig.

'U d-denkt d-dus dat ik niet naar dat bos d-durf te gaan?' vroeg hij.

'Sterker nog', zei de markies. 'Ik wed met u om duizend florijnen. In dat Savelbos, amice, zijn de brekels los! En wie een ring ziet om de maan, moet niet naar de brekels gaan! Kortom, ge durft het niet!'

Die laatste opmerking gaf heer Bommel de kracht om voort te gaan. Hij reikte de ander met een fier gebaar de hand toe en glimlachte gedwongen.

'Aangenomen', sprak hij hij. 'Om d-duizend flo-florijnen. Ik [illegible] Savelbos; [illegible] gewoon'.

'Aangenomen', bevestigde de edelman. 'En vergeet niet om de spreuk op te zeggen, anders zal het u slecht vergaan'.

'W-wah?' stamelde heer Ollie. 'Wat bedoelt u ,als u begrijpt w-wat i-ık bedoel? Welke spreuk?'

'Quisque sibi proximus', zei de markies, langzaam en duidelijk sprekend.

Heer Bommel wendde zich om en begon met zware tred naar het donkere woud op de heuvel te lopen. Onder het gaan zakten zijn schouders meer en meer en in de stille avondlucht was zijn dof gemompel: 'K-kwiske sibi p-proximos' nog geruime tijd te horen.

'Een gemakkelijk gewonnen weddenschap', prevelde de markies. 'Zelf wanneer er geen demonen in het bos huizen, zal de sukkel schrikken van zijn eigen schaduw. Fi donc, zo'n platte geest verstaat de poëtische gedachte van een oud gedicht niet'.

HENRY ® By Dick Hodgins

YOU KNOW, HENRY...
YOU REALLY SHOULD EXERCISE MORE!
HENRY! COME BACK HERE!

BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

CAN I GO OUT AND PLAY IN THE SNOW, UNCLE BONER?
OKAY! BUT PUT ON YOUR BOOTS.
I DON'T HAVE ANY!
WELL, FIND A PAIR SOMEPLACE!
IS IT OKAY IF I JUST WEAR ONE?

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

BEETLE, YOU GOT COFFEE STAINS ON MY REPORT!
WASN'T ME!
THOSE ARE DECAF STAINS. I DRINK REGULAR
OH...
WHILE HE'S FIGURING THAT OUT, I'M LEAVING

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

I DON'T FEEL SO GOOD TODAY!
THIS WOULD BE A REAL GOOD TIME TO GO SEE MEDICINE MAN
WHY? DID WE COME INTO A BIG HUNK OF MONEY?

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(openingstijden voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur.
(openingstijden voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken om 15.45 uur; gewone stukken om 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur -Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Tera Cora.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00/14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging hiervan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): open op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

SPREEKUUR GEZAGHEBBER: elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

LVV: **openingstijden Slachthuis** i.v.m. afwezigheid van de keurmeester zal tot nader order uitsluitend op donderdagen en vrijdagen geslacht en gekeurd worden.

(17 februari)
FLAMINGOCLUB
20.00 uur informatie-avond voor Shell-gepensioneerden - Nikiboko.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk, Kralendijk:
maandag t/m zaterdag om 18.45 uur; zondag om 08.00 en 19.00 uur.
Coromotokerk, Antriol:
maandag t/m zaterdag om 19.30 uur; zondag om 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk, Rincon:
maandag t/m zondag om 19.30 uur.

KLACHTENBEZORGING doorgeven aan mevr. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4.

Plannen kosten geen geld maar leveren geld op

Paboso komt met uitgebreid actieprogramma voor Staten

KRALENDIJK — In het actieplan voor de Staten heeft de nieuwe partij Paboso een grote hoeveelheid actiepunten naar voren gebracht. Punten die overigens niet allemaal onmiddellijk uitvoerbaar zijn omdat daarvoor bepaalde geldmiddelen niet aanwezig zijn. Actiepunten die geen geld kosten, of zelfs geld voor de overheid opleveren, zoals een minder gecompliceerde wetgeving op de echtscheiding, beschouwt de partij als punten van onmiddellijke actie.

Eén daarvan is ook de reorganisatie van de Sociale Verzekerings Bank (SVB) waar de Paboso een algemene ziekteverzekering onder wil brengen. Met nadruk zegt de partij, dat dit de overheid wel geld zal kosten. Evenals de gratis juridische bijstand en de wet op onderstand, gebaseerd op arbeid.

Wel gaat de Paboso uit van het standpunt, dat de punten van onmiddellijke actie voorrang zullen hebben èn dat betekent in de praktijk, dat er op andere zaken bezuinigd zal moeten worden om de actiepunten toch uit te kunnen voeren.

BELASTINGWET

De nieuwe partij, die voor de eerste maal aan de verkiezingen zal deelnemen aan de verkiezingen voor de Staten ziet het ook als noodzaak om de belastingwetten aan te passen, zonder overigens in 'overtax' te raken, want de Paboso voorziet dan dat niemand meer in de Antillen zal willen investeren. Inspectie der Belastingen en Ontvanger zullen optimaal moeten functioneren, aldus Paboso, die zegt dat er veel ongeïnd geld uitstaat. Deze reorganisatie acht de politieke partij van primair en urgent belang, aangezien anders met geen mogelijkheid de andere actiepunten uitgevoerd zullen kunnen worden.

Het eerste actieprogramma van Paboso moet volgens het bestuur gezien worden als een markering van de contouren van een beleidsplan. Daarmee weet de kiezer wat de algemene ideologie van Paboso inhoudt. In gesprek met partijleider Nochi Willem bevestigt hij dat dit nog slechts een begin is.

'Er zal een blijvende werkgroep samengesteld worden van deskundigen die op verschillende gebieden een meer gedetailleerd plan zullen samenstellen. Paboso is zelfs van plan zo ver te gaan in de uitwerking van het beleidsplan, dat concepten van nieuwe wetten en andere technische rapporten over verschillende belangrijke onderwerpen aan de betreffende regeringen overhandigd zullen worden om deze te laten doorvoeren of zo spoedig mogelijk in behandeling te laten nemen. Het eerste zal het concept zijn op de wet op onderstand, gebaseerd op arbeid'.

MANNA

Met nadruk wordt gesteld dat het de Paboso er niet omgaat welke partij positieve veranderingen doorvoert. Het enige criterium van de partij is, dat het inderdaad zal gebeuren.

Willem: 'Als wij een gemeenschap wensen die gebaseerd is op solidariteit, dan zal daarvoor betaald moeten worden. Het 'manna' valt nog steeds uit de hemel, zij het echter in de vorm van regen of zonnestralen. Daarom moeten we van die natuur gebruik maken om alleen een menswaardig bestaan te kunnen leiden. De sociale rechtvaardigheid heeft haar prijs'.

Die prijs noemt Paboso hard werken en de vrije wil om aan de gemeenschap het 'surplus' van de arbeid af te dragen. Willem: 'Als wij bereid zijn een prijs te betalen voor sociale gerechtigheid, dan kopen wij de vrede. En dat is het hoofddoel van de Paboso'.

PDB-kantoor

KRALENDIJK — Voor de eerste maal in de campagne voor de komende Statenverkiezingen zal de Partido Democratico Boneriano (PDB) een persvergadering beleggen. Eveneens voor de eerste maal gezamenlijk met de coalitiepartner Partido Obrero Boneriano (POB).

Na deze persvoorlichting zal het nieuwe kantoor van de PDB/POB worden geopend, dat gevestigd is in het voormalige gebouw van Cultimara (Antriol), uit de tijd dat Statenlid Ramoncito Booi daar nog eigenaar van was. Het oorspronkelijke kantoor van de PDB is zoals bekend ingenomen door Paboso. De opening van het nieuwe onderkomen vindt plaats op maandag 19 februari om zes uur 's middags.

'Commissie van Drie'

KvK keurt benoeming van Tijssen niet goed

KRALENDIJK — De aanwijzing van drs Theo Tijssen in de zogenaamde commissie van Drie die tot taak heeft de procedures, de prioriteiten en de agenda vast te stellen om tot een periodiek overleg te komen tussen overheid, werkgevers en werknemers heeft niet de instemming van de Kamer van Koophandel.

In een schrijven aan het BC zegt voorzitter Aubrey Sealy bezwaar aan te tekenen tegen de wijze waarop de vertegenwoordiger van de private sector in deze commissie is gekozen en voorgedragen. Dat blijkt niet gebeurd te zijn met instemming van het bestuur van de KvK, de Vereniging van Bedrijfsleven (VVB) en de Bonaire Hotel and Tourism Association (Bonhata).

Tijssen werd aangewezen in de vergadering van 7 december 1989 door de werkgroep van KvK, VBB en Bonhata en de contactpersoon G.M. Mayer-Getrouw gaf daarvan kennis aan het BC. Tegenover de Amigoe verduidelijkte Sealy het standpunt van de KvK. 'Mocht het de bedoeling zijn, dat deze vertegenwoordiger in de commissie van Drie een lid van de KvK dient te zijn, dan zijn er nog zes andere bestuursleden die deze functie kunnen vervullen. De benoeming van drs Tijssen heeft in ieder geval geen goedkeuring van de Kamer'.

Desgevraagd zegt de KvK-voorzitter, dat de werkgroep alvorens adviezen uit te brengen aan het BC, in vergadering had moeten treden met het bestuur. 'Dan hadden wij iemand aangewezen. Dat zal echter zeker niet Tijssen zijn', aldus Aubrey Sealy tegenover de Amigoe.

Mongoolse Stalin weg

■ *ULAN BATOR — Ook in Mongolië wankelt het communisme onder de opleving van democratische gevoelens. Begin deze week toonde de nationale televisie voor het eerst beelden van nieuwe groeperingen die hervormingen in hun land willen overeenkomstig die in de USSR. Een Mongool passeert een standbeeld van Stalin in het centrum van Ulan Bator. De regering heeft besloten het beeld omver te halen.*

Nieuwe partij in Opperste Sovjet

Uiteenvallen USSR mag niet

MOSKOU — Een groep afgevaardigden uit de Opperste Sovjet (parlement) heeft vrijdag een nieuwe fractie onder de naam 'Sojoez' (Unie) opgericht. De groep wil voorkomen dat de Sovjetunie uiteenvalt. Dit heeft het officiële Sovjetrussische persbureau TASS gemeld.

Een afgevaardigde uit Kirgizie, Georgi Komarov, verklaarde dat zeker 100 van de 500 leden van de Opperste Sovjet zich bij Sojoez hebben aangesloten. Naar zijn zeggen wil de nieuwe interregionale fractie vooral strijden tegen "seperatisme, nationalisme en chauvinisme" om te vermijden dat de Sovjetunie uiteenvalt.

De groep zal strijden voor de bescherming van alle groepen onafhankelijk van hun plaats in de samenleving. Daarmee bedoelde Komarov etnische Russen in andere republieken. Verder zal Sojoez alle wetten steunen die het land uit de sociaal-economische crisis kunnen halen, aldus de parlementariër.

VERRAAD

Veel Russen hebben met bitterheid gereageerd op wat in hun ogen "verraad" van andere etnische groepen is. Deze groepen hebben onafhankelijkheid geëist of hun onvrede direct tegen Moskou of de Russen gericht.

Tot nu toe heeft zich alleen een groep progressieven rond de afgevaardigde Boris Jeltsin gevormd. De conservatieven van de communistische partij in de Opperste Sovjet hebben zich nog niet georganiseerd.

EG voor druk op Zuid-Afrika

DEN HAAG — Het Europese parlement heeft een beroep gedaan op de lidstaten van de Europese Gemeenschap de economische en diplomatieke druk op Zuid-Afrika te handhaven. Op die manier wil het parlement bereiken dat de noodtoestand in Zuid-Afrika en uiteindelijk de apartheid wordt afgeschaft.

TELECURAÇAO
ZATERDAG: 17.00 Telefiesta met tante Irma; 18.30 Going great, 19.00 Cocktail Turístiko met captain Sterling; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Karta di Oro; 20.45 Political program: 'MAN'; 21.00 TeleCuraçao special; 22.00 Wega di Number Kòrsou; 22.10 Estreno: 'The Inside man'; 23.30 Sluiting.

ZONDAG: 14.30 Special: 'Ragedy Ann'. 15.00 Bingo-show; 15.30 Special; 16.00 Sena di Señor; 17.00 Sala di konsierto; 17.45 Wega di Number Kòrsou; 18.00 Special: 'Karnaval'; 19.00 Wil di suerte; 19.30 Last Horizon; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Shete dia; 21.00 Best seller: 'Fremantle Conspiracy' (deel 3); 22.00 Starting from scratch; 22.30 Santo Domingo invita; 23.30 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)
******

» stockmarket « NEWS

AMSTERDAM FEBRUARY 16, 1990

AKZO	122,90	NAT.NEDERL.	71,70
AMRO BANK	78,10	PHILIPS GLOEIL.	42,80
BOLS LUCAS	169,00	ROBECO	102,70
GIST BROCADES	27,50	RODAMCO	80,80
HAGEMEYER	109,50	ROLINCO	101,50
HEINEKEN NV	110,70	RORENTO	58,10
KLM	35,30	ROYAL DUTCH	148,10
KON.NED.PAP.	37,30	UNILEVER	147,70

NEW YORK STOCK EXCHANGE FEBRUARY 16, 1990

ABBOTT LABS.	65 3/8	-	3/8	HOMESTAKE MNG.	21 7/8	+	1/2
ALCAN	19 7/8	+	3/8	IBM	103 3/4		UNCH
AMER.BRANDS	65 1/8	-	3/8	ITT	53 3/8	-	1/4
AMERICAN EXP.	28 7/8	+	3/8	JOHNSON & J.	55 3/8	-	1
APACHE	16 3/4	-	3/8	KELLOGG	63 5/8		UNCH
AM.TEL.& TEL.	40	-	1/4	MERCK & CO	71 5/8	-	1 1/8
AMOCO	56 5/8	+	7/8	MINNESOTA MNG.	00		1/4
ANHEUSER B.	36 1/8	-	1/4	MOBIL CORP.	62 1/2	-	3/4
BECTON DICK	59 7/8	-	3/4	MONSANTO	108 1/8	-	5/8
BORDEN	33 1/8	-	1/8	NCR CORP.	69 1/8	-	1/8
CAMPBELL S.	47	-	3/8	NORF.SOUTH	36 3/4	-	1/4
CHRYSLER	16 5/8	-	1/4	NORTHROP CORP.	17 1/2	-	1/8
CITICORP	24 3/8	-	5/8	PARAMOUNT COM.	44 1/2		UNCH
COCACOLA	68 3/4	-	3/4	PLACER D.M.	18 3/4		UNCH
DIGITAL EQ.	75 3/4	-	3/4	PFIZER	66 3/8	-	1 3/4
DUPONT	38 1/4	-	1/4	PHELPS DODGE	55 3/8	+	3/8
EAST.KODAK	38 5/8	-	1/4	PHILIP MORIS	38 5/8	-	5/8
EXXON	48 3/8	-	1/8	POLAROID	44	-	1/8
FORD	45	-	1/4	QUAKER	48 5/8	+	3/8
GENL.ELECTR.	62 5/8		UNCH	RALSTON P.	81 1/4	-	1/8
GENL.MOTORS	43 3/8	-	5/8	SARA LEE	27 1/8		UNCH
GILETTE	47 3/8	-	1/4	SHELL TRP.TR.	49 1/2	+	3/8
HEINZ	29 1/2		UNCH	UPJOHN	35 1/2	-	1/2
HILTON	64		UNCH	UNOCAL	31 1/2	-	1/8

DOW JONES
INDUSTRIALS 2638.96 - 10.58
TRANSPORTATION 1078.05 - 3.20

MARKET COMMENT FEBRUARY 16, 1990:
A DULL DAY OF TRADING SAW THE MARKET MOVE IN A NARROW RANGE FOR MOST OF THE SESSION AND THEN DRIFT LOWER IN THE LAST HOUR. DECLINES WERE ABOUT EVEN WITH ADVANCES ON MODERATE VOLUME.

■ *KRALENDIJK — Deze week herdacht Eugenio Manuela het feit dat hij 25 jaar geleden in dienst trad bij de overheid en te werk gesteld werd bij de Landsradiodienst (LRD) waaronder ook de Telefoondienst viel. Gedeputeerde Cai Marsera verving zijn collega Ellis en hield een korte felicitatietoespraak. Ook het waarnemend hoofd van Telbo nv, ing. Enrique Daniel, en de directe chef, G. Scherptong, spraken enige woorden over hetgeen Manuela de afgelopen jaren voor de dienst heeft gedaan. Gedeputeerde Marsera overhandigde de jubilaris de gebruikelijke enveloppe.*

Manuela was vergezeld van zijn echtgenote en zijn kinderen.

Paus geeft lintje aan baas van Sporthuiscentrum

EINDHOVEN — Het Nederlandse echtpaar Piet en Trude Derksen hebben uit handen van de bisschop van Den Bosch een pauselijke onderscheiding ontvangen. Piet Derksen is de man achter Centerparks een onderneming die vroeger heette Sporthuis Centrum en opereert op de vakantie- en recreatiemarkt in Nederland.

Het echtpaar is door Paus Johannes Paulus II onderscheiden wegens zijn grote verdiensten voor de rk-kerk. Derksen, die donderdag 77 jaar werd, is benoemd tot commandeur in de orde van de heilige Gregorius. Zijn vrouw ontving de (lagere) onderscheiding 'Pro Ecclesia et Pontifice'.

Derksen, oprichter van Sporthuis Centrum, een lucratieve onderneming die vakantiebungalowparken beheert, is met zijn vrouw bestuurslid van de stichting Getuigenis van Gods Liefde in Eindhoven, die wordt gefinancierd uit de door Derksen opgerichte stichting Levend Water. Hij is de drijvende kracht achter het mediaproject Lumen 2000. Hij baarde enkele jaren geleden opzien met zijn plan voor een roomskatholieke omroep (RKO), bedoeld als een behoedende tegenhanger van de KRO. Dit plan verdween in de ijskast, toen de bisschoppen geen steun gaven.

Neo-nazi's in Spanje opgepakt

MADRID — Een groep van neo-nazi's die terroristische acties voorbereidde, is in Madrid opgerold. Er zijn acht personen aangehouden, van wie er twee aan de justitie zijn overgedragen.

De arrestaties zijn begin deze week al verricht in een appartement in Madrid, dat diende als zetel van de rechts-extreme beweging "nationale revolutionaire voorhoede". Bij hun aanhouding vond de politie verscheidene revolvers, pistolen, een automatisch geweer en ongeveer 200 patronen.

Hevige gevechten in Oost-Bayrut

BAYRUT — In Oost-Bayrut en omgeving zijn zeer hevige gevechten aan de gang tussen bewapende aanhangers van generaal Ayoun en van Shamir Geagea. De generaal heeft zichzelf enige tijd geleden uitgeroepen tot opvolger van ex-president Amin Gemayel, terwijl Geagea de leider is van de Libanese krachten.

Ayoun beschikt over een aanhang van ongeveer 10.000 militairen, die onderdeel uitmaken van het Libanese leger. De militie van Geagea omvat 6.000 strijders. Beide groepen noemen zich christelijk.

De aanhangers van Aoun en Geagea strijden sinds eind januari om de controle over de 1.000 vierkante kilometer "christelijk gebied" ten noorden en oosten van Bayrut. In de afgelopen twee weken zijn zeker 530 doden en bijna 1.900 gewonden gevallen.

De lekkerste
ROTIE'S,
pom, pastei, bamie, nassie, Chinese kip, geroosterde kip, varken moksie alesie, moksie moksie, bruine bonen.
kunt U krijgen elke zondag tussen 12 en 4 uur te
Koraal Partir Kav. 87
Tel.: 674103

KRAFT
Tip voor Uw boodschappenlijst:

TE KOOP
- Wegenmarkeringsmachine
- Hout versnipperaar (Shredder)
- Partij balken (Bielzen).

Tel.: 648222
Tel.: 601233

Jonge man (Antilliaan)
30 jaar oud, in het bezit van diploma's Havo-5 (M.B.A.) en S.P.D.-I
ZOEKT EEN PASSENDE BAAN
Heeft ervaring met automatisering en studerend voor S.P.D.-II.
Uw reactie schriftelijk te richten aan het bureau van dit blad onder vermelding van letter B., Bureau.

DUTCH LADY
with years of accounting experience using a p.c. in all aspects including balance sheets and financial reporting
SEEKS EMPLOYMENT
Where initiative, organizational talents, independence in a friendly open atmosphere are appreciated.
Phone 72865 evenings.

Zondag 18 Februari
vanaf 12.00 uur
...
INDONESISCHE RIJSTTAFEL
...
Caracasbaaiweg 9 - Tel.: 83459

TE KOOP:
2 Toyota Starlet
St. Wagons
'83/'84
3 Toyota Corolla
'84/'83/'82
airco
Tel.: 673207

HET Amerikaanse concern Integrated Resources, dat actief is in de financiële dienstverlening, heeft onder druk van zijn crediteuren uitstel van betaling aangevraagd, zo heeft topman Stephen Weinroth woensdag bekendgemaakt. De groei van Integrated is voor een groot deel gefinancierd door de in financiële problemen verkerende bank Drexel Burnham Lambert. Weinroth is sinds augustus president-directeur van Integrated. Daarvoor was hij directeur van de Divisie Schuldpapier bij Drexel Burnham Lambert. De grootste schuldeisers van Integrated zijn Manufacturer Hanover Trust en Chemical Bank met respectievelijk 55,8 miljoen dollar en 5.. miljoen dollar.

* * * * *

STATIA TERMINALS N.V.
is seeking highly motivated individuals to fill the position of
MARINE MANAGER
This position requires a degree in marine engineering and U.S. Coast Guard licence (or equivalent) as a marine engineer steam and diesel.
Individual must have at least 5-7 years experience in operation and maintenance of diesel propulsion plants on vessels, tugs or equivalent, diesel powered pumps, diesel electric power generating system as well as other internal combustion equipment.
Individual must have experience in maintenance and design of hulls and structures of marine equipment including barges. Applicant should have a working knowledge of deep well multistage right angle drive pumps as well as centrifugal and positive displacement pumps.
Candidate must be industrious, self starter, willing to work unusual hours and have supervisory experience.
All applicants must be fluent in English.
Write to: STATIA TERMINALS N.V., P.O. Box 170, St. Eustatius.

STATIA TERMINALS N.V.
is seeking highly motivated individuals to fill the position of
LAB MANAGER
This position requires:
— a Bachelors degree or higher or at least 5 years Havo and HBAO Diploma in chemistry or related science.

Individual must have at least 5 years petroleum laboratory experience, capable of running analysis independently, and must be knowledgeable in all areas of quality controls petroleum testing. Experience in gasoline testing necessary. Applicant must be industrious, highly motivated, self starter and willing to work unusual hours. Supervisory experience helpfull, train local people in these areas and must be a safety conscious individual who sets a good example for others to follow. Candidate must be willing to work shift work as well as unusual hours.
All applicants must be fluent in English.
Write to: STATIA TERMINALS N.V., P.O. Box 170, St. Eustatius.

STATIA TERMINALS N.V.
is seeking skilled, highly motivated individuals to fill the position of
WELDER
This position requires a certification of proficiency in shielded arc welding, acetylene gas welding, brazing gas metal arc welding and gas tungsten arc welding.
Individual must be qualified to read blue prints, fit and cut, make approved welds in flat, vertical, horizontal and overhead positions.

Applicant must be pipe certified and have a minimum of 5 years experience which can be verified. Individual must be able to pass a certified welding test and must be willing to work a flexible schedule.
All applicants must be fluent in English.
Write to: STATIA TERMINALS N.V., P.O. Box 170, St. Eustatius.

STATIA TERMINALS N.V.
is seeking highly motivated individuals to fill the position of
OPERATIONS SUPERVISOR
This position requires 5-7 years experience in petrochemical terminaling with a minimum of 3 years in a supervisory capacity, and must have worked with gasolines, jet fuels, kerosene, butane, propane and other exotic chemicals and additives.
Individual must be knowledgeable in blending as well as quality and quantity control. Applicant must be willing to

All applicants must be fluent in English.
Write to: STATIA TERMINALS N.V., P.O. Box 170, St. Eustatius.

Frisian Flag
Waarde etiketten:

Koffie melk (klein)	1/2 punt
Koffiemelk (groot)	1 punt
Gecondenseerde melk (klein)	1 punt
Gecondenseerde melk (groot)	2 punten
Chocolademelk	2 punten
Halvamel (klein)	1/2 punt
Halvamel (groot)	1 punt

Melkpoeder: zie bijgesloten waardebonnen.

FREE ZONE COMPANY
REQUIRES
SALESMAN
WITH THE FOLLOWING REQUIREMENTS:
(A) HAVO EDUCATION AS A MINIMUM.
(B) GOOD CHARACTER FOR INTERNATIONAL AND LOCAL COMMERCIAL RELATIONS.
(C) JOB EXPERIENCE IN HOLLAND.
(D) SOME EXPERIENCE IN SALES.
(E) AGE BETWEEN 21-30 YEARS OLD.
(F) FLUENT IN ENGLISH- SPANISH- DUTCH- PAPIAMENTO.
(G) VALID DRIVERS LICENSE AND PASSPORT.
(H) IMMEDIATE AVAILABILITY.
APPLICANTS FOR ABOVE MUST SEND CURRICULUM VITAE AND RECENT PHOTO TO P.O. BOX 3820.
ATTN.: SALESMAN
ALL APPLICATIONS MUST BE SENT NOT LATER THAN FEBRUARY 28, 1990. INCLUDE TELEPHONE NUMBERS FOR INTERVIEW APPOINTMENTS.
DO NOT SEND APPLICATIONS WITHOUT PHOTO AND REQUIREMENTS.

Wegens overcompleet:
plantenhuis, planten, potten, centrale air-conditioning unit z.g.a.n. bedden, etc. etc.
Voor inlichtingen:
tel. 72912 van 10 tot 12 uur.

Convablo N.V.
Van Paperclip tot Computer
Julianaplein 39
Voor al Uw kantoorbenodigdheden, computerpapier en kantoormeubelen
Tel. 617247/617122

Arikokweg 7A
Tel.: 626052
La Colline
Een gedeelte van de **nieuwe kollektie** is binnen.
Dagelijks geopend: 9 - 12
3 - 6
Zaterdag 's middags gesloten.
U bent van harte welkom.

FACULTEIT DER SOCIALE EN ECONOMISCHE WETENSCHAPPEN
Gedurende de periode 1 maart t/m 26 april 1990 wordt aan de Faculteit der Sociale en Economische Wetenschappen in het kader van de opleiding Bedrijfskunde als keuzevak gedoceerd:
INTERNATIONAL FINANCE AND INVESTMENTS SEMINAR
De thema's en sprekers van de seminarreeks zijn:

Datum	Thema	Spreker
Donderdag 1 maart	Overview of International Finance and Investments	M.F. Hasham U.N.A.
Donderdag 8 maart	International Portfolio Investments	E.W. Mc Kenzie MCB
Dinsdag 13 maart	The Monetary Unification of Europe	Dr. T. de Vries Neth. Embassy
Donderdag 22 maart	Role of the Neth. Ant. in Int. Investment & Finance	Mr. N. Braham CITCO
Donderdag 29 maart	Techniques in Foreign Currency Risk Management	Mr. R. Castens Pierson & Pierson
Donderdag 5 april	Rate of Exchange and Monetary Politics	Prof. Dr. J. Syben KUB, Tilburg
Woensdag 11 april	Innovation in International Finance & Investments	Dr. J. Syben KUB, Tilburg
Donderdag 19 april	Central Banking & Financial transfer	Dr. E. Tromp Centrale Bank
Donderdag 26 april	Risk factors in International Investments	M.F. Hasham U.N.A.

Tijd : Op alle dagen van 18:00 - 21:00 uur; de tijden zijn aan wijzigingen voorbehouden.
Taal : Alle colleges worden in het Engels gedoceerd.
Bestemd voor: U.N.A.-studenten en andere geïnteresseerden.
Belangstellenden kunnen zich voor deze colleges melden bij de Administratie van de Universiteit van de Nederlandse Antillen tegen betaling van ƒ.250,-. Ingeschreven studenten hoeven niet te betalen.
Betaling kan geschieden via Maduro & Curiel's Bank N.V.: nr. 881341/ABN nr. 13-39-626/Giro nr. 545848.

M.F. Hasham MBA
Dekaan Faculteit der Sociale en Economische Wetenschappen.
Universidat Nashonal di Antia

OPENBARE VERKOOP
Op dinsdag 20 maart 1990 des voormiddags om 10 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31 - 33 ten overstaan van één van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht ex artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek:

een perceel grond gelegen op "SOUAX", in het Tweede District van Curaçao, groot 780m2, omschreven in meetbrief nummer 484 van 26 september 1980, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Souax 101.

De veilingvoorwaarden liggen ter inzage op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.
Nadere informatie betreffende eventuele financiering door de executerende bank is verkrijgbaar op het ondergetekende notariskantoor.

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR
Polarisweg 31-33
Tel.: 613199 - 613655.

Grote Karnavals Aanbieding:
International Video & Photoshop
Salinja 127
Bij ontwikkelen en afdrukken van Uw filmrol ontvangt U een grote kleurenfoto voor slechts ƒ.3,-.
Filmrollen: 3 halen - 2 betalen
One Hour Photo Service.

OPENBARE VERKOOP
Op donderdag 22 maart 1990 des voormiddags om 10 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31 - 33 ten overstaan van één van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht ex artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek:

het tot 22 april 2048 lopend recht van erfpacht op een perceel grond gelegen in het Tweede District van Curaçao, ter grootte van 740m2, nader omschreven in meetbrief nummer 495 van 7 december 1982, bekend als Blok 2, kavel nummer 56 van het verkavelingsplan "..............", met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als KAYA ARANJA Blok E 3.

De veilingvoorwaarden liggen ter inzage op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR
Polarisweg 31-33
Tel.: 613199 - 613655.

VAKATURE VOOR:
CHEF REKLAME-ATELIER
Kandidaten dienen te beschikken over een ruime allround ervaring op het gebied van ontwerpen, tekenen, kleurmaken, verfspuiten en presenteren.
In het bezit zijn van getuigschriften inzake:
Management opleiding, Grafische opleiding, Kunstakademie.
Goede kontaktuele en leidinggevende eigenschappen zijn van belang.
Sollicitaties met vermelding van opgedane ervaring en aktes van bekwaamheid dienen schriftelijk te worden ingediend onder nr. 10 aan het bureau van dit blad, Curaçao.

Stroomonderbreking
Voor werkzaamheden kunnen wij voor U uitvoeren zonder U te storen, doch alleen wanneer wij de stroomvoorziening onderbreken op:
- Dinsdag 20 februari 1990 van 9 uur t/m 12 uur:
- Gedeelte Emancipatie Boulevard tussen Regentesselaan en Maduro Plaza, Professor Kernkampweg.

Landhuis
Jan Kock
Restaurant Koenchipot
...
Live-Music van 3-6 uur ...
• BAR elke dag open van 11.00 - ... uur.
• Voor reserveringen bellen: 64...

WAARSCHUWING
De Commandant van de marinebasis Parera maakt bekend dat er tijdens de mariniers oefeningen van 19 t/m 24 FEBRUARI licht seinen worden afgevuurd op:
A. Plantage Wacao:
Dinsdag 20 FEBRUARI 1990 van 18.00-24.00 uur.
Woensdag 21 FEBRUARI 1990 van 00.01-07.00 uur.
B. Omgeving Boca Ascension:
Woensdag 21 Februari 1990 van 18.00-24.00 uur
Donderdag 22 Februari 1990 van 00.01-07.00 uur.
Maximum verheffing ± 5000 ft.

EILANDGEBIED CURAÇAO
Ontvanger van het Eilandgebied Curaçao
De Ontvanger van het Eilandgebied Curaçao maakt hierbij bekend dat het betalen van motorrijtuigenbelasting over het jaar 1990 vanaf 21 februari 1990, slechts op het Ontvangerskantoor te Fleminglaan z/n mogelijk is en dat tevens alle aanspraken op nummerplaten waarvoor de belasting voor het jaar 1990 niet betaald is, op 21 februari 1990 wordt ingetrokken. Dit betekent dat bij het betalen van motorrijtuigenbelasting 1990 vanaf 21 februari 1990, nieuwe nummers worden toegekend en dat de kosten voor het wijzigen van de keuringskaart en verzekeringsbewijs ten laste van de belastingplichtige komen.
De Ontvanger voornoemd,
Afd. P.R. G.H.U. Leonora

OPENBARE VERKOOP
Op dinsdag 20 maart 1990 des voormiddags om 10 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31-33 ten overstaan van één van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht:

het woonhuis Kaya ...., hetwelk is verhuurd.
Gemeld woonhuis staat op een perceel huurgrond.

De veilingvoorwaarden liggen ter inzage op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR
Polarisweg 31-33
Tel.: 613199 - 613655.

Aktueel proefschrift van dr. Rupert Silberie

Behoefte aan ideologie bij politieke partijen

De dekaan van de faculteit Bedrijfskunde van de Rijksuniversiteit van Groningen, dr. M.R. van Gils, reikte de promotiebul uit aan dr.Rupert E.Silberie.

= door Norbert Hendrikse =

UNA-DOCENT Rupert E. Silberie is onlangs gepromoveerd tot doctor in de Bestuurskunde en is daarmee een van de weinige Antilliaanse academici die na het behalen van zijn doctoraal of masterstitel besluit zich te gaan wijden aan wetenschappelijk onderzoek dat uiteindelijk uitmondt in een doctorstitel.
Hij vindt zelf dat dit meer zou moeten gebeuren, zeker wanneer het docenten van de UNA betreft die hebben besloten full-time aan het hoger onderwijs verbonden te blijven.
Dr. Silberie: 'Er zijn tal van zaken die voor andere universiteiten heel normaal zijn, maar hier nog niet. Die paar mensen die een doctorstitel hebben worden als een soort 'God' beschouwd, ze worden in allerlei commissies benoemd, waar ze soms niet eens de tijd voor hebben. Maar ik zelf heb ondervonden dat als je als universiteits-docent deelneemt aan buitenlandse congressen, men het als bijzonder vreemd ervaart dat je geen doctorstitel hebt. Wat is dat nu voor een universiteit daar op Curaçao?, zie je ze dan denken'.

Dat was dan ook de voornaamste reden waarom Dr. Silberie zelf, toen hij voor zichzelf had uitgemaakt bij de UNA te blijven, besloot in Groningen te gaan promoveren.
Als onderwerp koos hij een thema behorende bij Bestuurskunde (één van de twee vakken die hij doceert aan de UNA) en met name de praktische kant ervan: welke instrumenten kan men aandragen om het bestuur op Curaçao en de Antillen zo goed mogelijk te analyseren? Nu in dit wetenschappelijk onderzoek de situatie overzichtelijk in kaart is gebracht, is het zaak de details welke hij als belangrijk heeft gekwalificeerd verder te gaan uitdiepen, samen met studenten die de richting Bestuurskunde volgen.
'Dat is de tweede reden waarom ik wilde gaan promoveren. Je krijgt de kans je vakgebied verder uit te diepen door in de boeken te duiken, meer onderzoek te doen en tenslotte je stellingen te verdedigen voor een commissie van deskundigen, in dit geval van de Universiteit van Groningen.

VEREISTE

Het biedt ook de gelegenheid meer mensen te ontmoeten op hoger akademisch niveau en zo een betere akademische vorming te krijgen. Ik vind dat andere docenten van de UNA ook die richting op zouden moeten en zelfs dat het een vereiste moet worden. Het College van curatoren zou moeten stellen dat na een bepaalde proeftijd een docent die besluit aan de UNA verbonden te blijven, een plan moet presenteren voor een wetenschappelijk onderzoek en promotie. Je kou natuurlijk ook onderzoek, zelfs heel relevant onderzoek kunnen doen zonder te promoveren, maar als dit niet getoest wordt mis je het bewijs voor jezelf dat je in staat bent zelfstandig wetenschappelijke research te verrichten.
Een doctorstitel is bovendien een soort garantie voor de studenten dat degene van wie ze college krijgen een vakman is op zijn gebied'.
Als titel voor zijn proefschrift heeft Dr. Silberie gekozen: *Increasing development by public management improvement*, met als ondertitel: *Design and application of the Democratic governments cycle model on the political system of Curaçao.*
Een mondvol maar in het kort komt het neer op de vraag hoe je de ontwikkeling van je land kan bevorderen door je openbaar bestuur te verbeteren.
Dr. Silberie: 'Wanneer we het hebben over ontwikkeling, beperken wij ons vaak tot economische en sociale ontwikkelingen, maar vergeten daarbij dat we voor het uitvoeren van welk beleid dan ook afhankelijk zijn van het bestuursapparaat. Een van de aspecten van het overheidsapparaat waar in het verleden te weinig aandacht aan is besteed, is het politieke gedeelte. Onze politieke partijen zijn slecht georganiseerd. En onze politici gaan — ik neem aan zonder opzet — vrij slordig om met bestuursaangelegenheden, waardoor het algemeen belang in de verdrukking komt'.

IDEOLOGIE

Heeft dit ook niet te maken met de motieven waarom vaak bij ons politieke partijen worden opgericht, zoals gevoelens van onbehagen, persoonlijke protesten etc?
Dr. Silberie: 'Dat geloof is zeker. Mijn onderzoek heeft o.m. uitgewezen dat vele tekortkomingen van ons overheidssysteem ter herleiden zijn tot de slechte interne organisatie van onze partijen. De oorzaak dat begrotingen b.v. niet op tijd worden ingediend en behandeld is m.i. omdat de partijen niet tijdig de moeite genomen hebben om hun huiswerk te doen.
Ze laten dit over aan de ambtenaren en die kunnen hun gang gaan zonder enige politieke controle. Sterker nog, op den duur gaan zij hun eigen visie opdringen aan de politici voor wat dit soort zaken betreft. Begrotingen zijn bij ons ook niet echt gebaseerd op een bestuursprogramma. En waarom is er dan geen bestuursprogramma? Omdat de politieke partijen er geen echte ideologie erop na houden.
Ideologie is een verschijnsel dat zowel in positieve als in negatieve vorm door kan slaan. Als een ideologie te theoretisch wordt en de relatie met de werkelijkheid zoek raakt, kan men er niets mee doen. Maar toch mis je, als je het doen en laten van onze politieke partijen nagaat, een of andere vorm van ideologie. In de eerste plaats omdat er geen binding is tussen kiezers en de partijen waarop zij stemmen op basis van een gemeenschappelijk denken.
De kans dat kiezers met een partij breken wordt veel kleiner als die band op ideologische principes berust. Er ontstaat met een ideologie een grotere loyaliteit zowel tussen politici en hun partij als de kiezers en de partij waarvoor ze hebben gekozen omdat deze overeenstemt met hun denkwijze en levensopvattingen die verschillen met die van andere partijen'.
Toch noemen ook Curaçaose politieke partijen zich 'sociaaldemocratisch' of 'christendemocratisch'?
Dr. Silberie: 'Ja, maar dat is een loze kreet. In feite is er tussen deze partijen helemaal geen ideologisch verschil en vaak weten de politici van die partijen zelf niet eens wat die begrippen nu precies inhouden. Als je bovendien ziet hoe ze te werk gaan in de praktijk, dan blijft er van die zogenaamde ideologieën niet veel over. De ideologie wordt naar de achtergrond verschoven voor een pragmatische aanpak'.
U heeft zojuist gesteld dat er geen ideale samenwerking is tussen het politieke en het bestuursapparaat, betekent dit dat er grote politieke invloed moet zijn in een overheidsapparaat om dit goed te kunnen laten functioneren?
'Het is in ieder geval zo dat wij onze hele bestuurssituatie opnieuw moeten bezien. Ik ervaar namelijk een tamelijk negatieve tendens op dit moment, waarbij hoofden van overheidsdiensten en departementen een steeds labielere positie gaan innemen. In een relatief korte periode waren er zo'n groot aantal gevallen van vrijwillige en gedwongen ontslagen uit bezuinigingsoogpunt maar ook als uiting van politieke macht, dat er een tendens is ontstaan waarbij men geen kritiek meer durft te leveren op het bestuur. Zowel diensthoofden als lagere ambtenaren, houden hun mond omdat ze bang zijn voor represailles'.
Zou men bij ons dan moeten gaan denken aan een systeem, zoals dat b.v. wordt toegepast in de V.S. en in buurland Venezuela, waarbij topambtenaren komen en gaan met regeringswisselingen, of moeten wij het Nederlandse systeem handhaven, waarbij terwille van de continuïteit diensthoofden onafhankelijk van het politieke bestuur worden gehandhaafd?
'Dat hoeft niet meteen. Wij moeten elk probleem op zichzelf bekijken en daarbij rekening houden met onze eigen politieke en administratieve 'cultuur'. Een oplossing zou in het geval van een diensthoofd b.v. kunnen zijn, dat hij voor een periode van maximaal vijf jaar wordt benoemd.
Gedurende deze periode wordt hij elk jaar opnieuw geëvalueerd en indien blijkt dat hij niet voldoet aan vooraf vastgestelde minimum criteria, dan moet hij vervangen kunnen worden. Blijkt hij daarentegen bepaalde verdiensten hebben, dan moet er ook wat gedaan kunnen worden aan zijn arbeidsvoorwaarden bij wijze van incentive. Een systeem dus zoals ook in de particuliere sector wordt toegepast.
De man of vrouw die verantwoordelijkheid draagt, moet een incentive blijven behouden om zich extra in te spannen, maar van de andere kant moet het contract kunnen worden opgezegd indien op basis van redelijke argumenten een goede samenwerking met het bestuur niet mogelijk blijkt'.

CYCLUS

Wat heeft Dr. Silberie in feite gebracht op het thema van zijn onderzoek? **'Op een** gegeven moment kwam ik tot de overtuiging dat er iets schort aan ons bestuursapparaat en ben ik gaan zoeken naar een model, meer specifiek een 'democratic government cycle model' m.a.w. het gehele proces van verkiezingen, formatie, opstellen van een beleid en de uitvoering daarvan, uiteindelijk weer resulterend in volgende verkiezingen.
Dit model moet als instrument dienen voor een nauwkeurig onderzoek van het bestuursapparaat en het aangeven van wenselijkheden.
Op de eerste plaats werd bij het onderzoek gesignaleerd dat het publiek in feite onvoldoende kennis heeft van het bestuursapparaat. Ook niet voldoende politiek bewust is maar toch enigszins. En dat maakt het juist gevaarlijk.
Als er helemaal geen politiek bewustzijn was zou men kunnen denken: laat ze maar slapen, wij gaan ons gang. Maar het publiek weet net voldoende om, wanneer het op grove manier wordt bedrogen, te reageren en te grijpen naar middelen die men op dat moment niet verwacht. Als iemand weet dat hij in de maling wordt genomen maar niet hoe hij eruit moet komen, grijpt hij uit onbehagen naar die middelen die hem ter beschikking staan en die zijn vaak niet in het algemeen belang.'

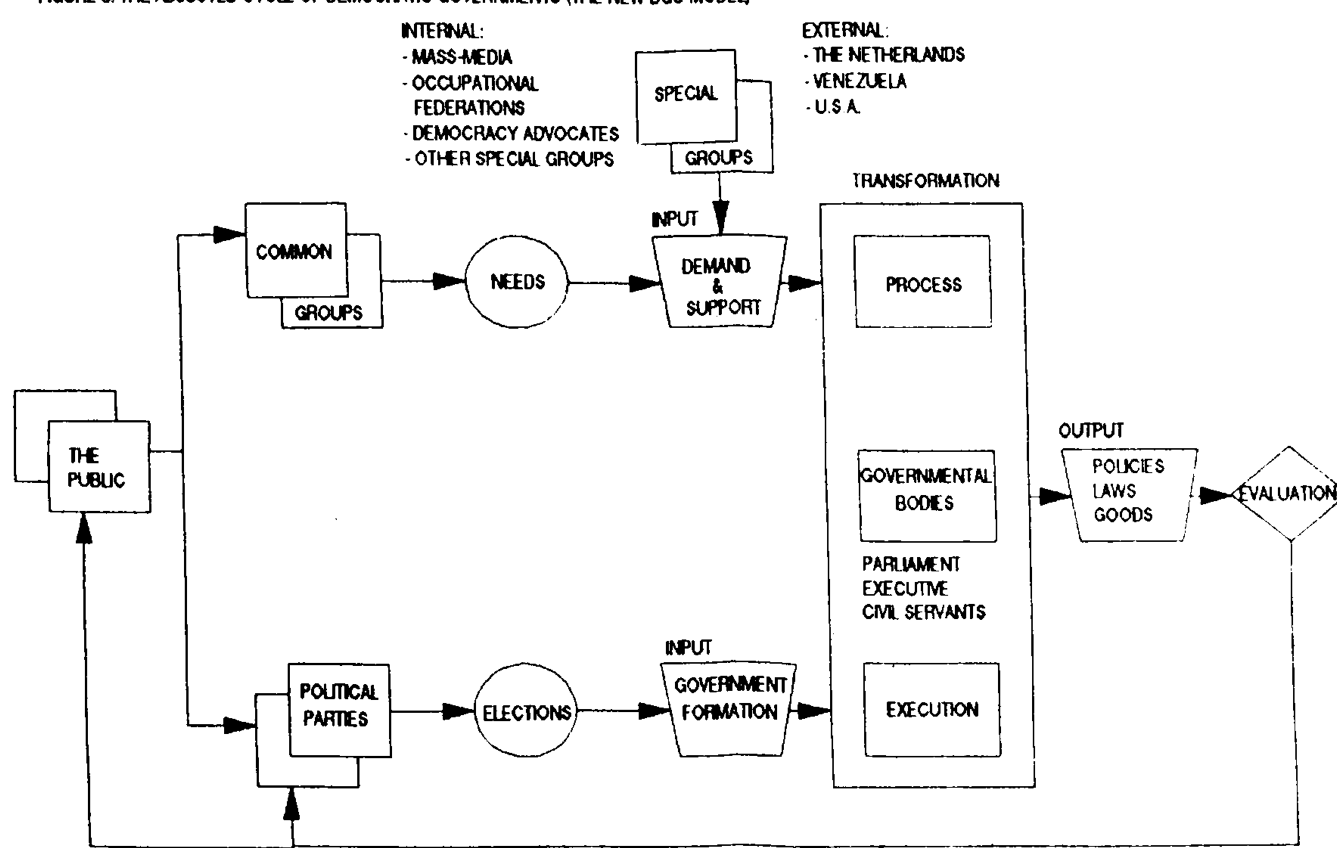
VEEL TIJD

'Ook werd bij het onderzoek vastgesteld dat men in onze maatschappij, door allerlei pressiegroepen, niet eenvoudig tot een gemeenschappelijk standpunt komt. Het neemt altijd veel tijd in beslag en daardoor zijn wij vaak te laat met het nemen van belangrijke beslissingen. Daarnaast zijn onze behoeften als onderontwikkeld land groot en onze middelen beperkt. Onze aspiraties liggen bovendien hoog, wij zijn een verwend volkje. Dit alles maakt besturen van ons land niet eenvoudig. Wij hebben bovendien een pers, die de kwalitatieve bezetting mist, om de waardevolle rol van opvoeder, die men de media elders toebedeelt, te kunnen vervullen.
Een goede pers zou immers het gemis aan scholing voor een deel kunnen opvangen, maar dat is op Curaçao helaas niet in alle gevallen zo.
Voor wat de politieke partijen betreft heb ik al opgemerkt dat die gebrekkig functioneren, terwijl ons hele verkiezingssysteem te wensen overlaat en zelfs een zwak bestuur stimuleert door de gedwongen coalities. Dan is er nog de kwestie van twee bestuurslagen (Land en eiland) welke niet bevorderlijk is voor de duidelijkheid en de efficiency. Kortom, het onderzoek concludeert dat ons bestuur zowel aan effectiviteit als aan flexibiliteit te kort schiet. Er is te weinig doelmatigheid en de doelen die gesteld worden bij de aanvang van een bestuursperiode kunnen door dit alles niet worden bereikt.'

INSPRAAK

'Een van de positieve aspecten die bij het onderzoek naar voren kwam is de grote mate van inspraak en democratisering, maar dat op zich maakt het niet eenvoudiger voor een bestuur dat rekening moet houden met pressure groepen van zowel werknemers als werkgevers. Ook moet worden opgemerkt dat binnen de politieke partijen zelf de inspraak beperkt is, zodat de kiezer weinig te zeggen heeft over wie hem

Vervolg op pag. 11

Model uit het onderzoek van Dr. Rupert Silberie waarbij men ziet welke invloed het publiek uitoefent op het bestuur zowel via politieke partijen en verkiezingen, als middels andere organisaties en pressiegroepen. Let op de interne en externe invloeden van b.v. de media, vakbonden en landen als de V.S. Venezuela en Nederland.

IN DIT NUMMER van Napa :

NAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: Norbert Hendrikse

LAYOUT: Solange Isselt

-door Frans v.d.Mespel,Brabant Pers-

ALBANIë IS nog de enige staat in Europa waar het communisme zonder enige terughoudendheid heerst. Albanië was al geruime tijd het enige Europese land dat zuiver in de communistische leer was. Maar na de opzienbarende ontwikkelingen van de laatste maanden in de Sovjetunie, de DDR, Hongarije, Tjechoslowakije, Bulgarije en Roemenië, is het isolement nog groter geworden.

De verwachting lijkt gewettigd dat ook in Albanië het proces naar de democratisering op gang zal komen. Er zijn al incidenten gemeld uit de hoofdstedelijke stad Shkodra en zelfs uit de hoofdstad Tirana, maar voorlopig lijkt partijleider Ramiz Alia nog zeer vast in het zadel te zitten.

Op alle strategische punten in het land vindt men geschutskoepeltjes. 'We hebben veel vijanden die onze onafhankelijkheid bedreigen',wordt bij wijze van verklaring gezegd.

Enige staat in Europa waar communisme niet wankelt

Alles is anders in Albanië

Albanië runt de laatste jaren nog energiek zijn eigen winkel. Het heeft sinds de Tweede Wereldoorlog nooit op goede voet verkeerd met het Westen. Het land koos in 1960 de zijde van China toen dat een conflict had met de Sovjetunie. Maar later viel ook China uit de Albanese gratie doordat het toenadering zocht tot de Verenigde Staten en Nixon zelfs een bezoek aan Peking bracht. Daarna stond Albanië lange tijd op eigen, wankele benen, maar het handhaafde zich opmerkelijk. Pas de laatste jaren is er weer sprake van een voorzichtig contact. Het eerste met Joegoslavië waardoor nu per trein van Belgrado naar Tirana kan worden gereisd, maar de kwestie Kosovo beschadigde daarna de nog prille betrekkingen ernstig.

Het lijkt wel alsof Albanië liever geen vreemden over de vloer heeft. De weg van het Joegoslavische Titograd naar de Albanese grenspost Hani Hotit is zo smal dat twee auto's elkaar slechts met enig passen en meten kunnen passeren. De controle aan de zwaarbewaakte grens werkt deprimerend. Die grens kan overigens niet anders dan lopend over een paar honderd meter, vaak met zware koffers in de hand, worden gepasseerd. De controle is streng en nauwgezet. Een damesblad met daarin advertenties, waaruit uitgenodigd wordt een bepaald soort zeep te gebruiken, wordt beschouwd als pornografie en wordt derhalve in beslag genomen. Een reisgids met daarin vrolijke zonnemensen in zwembroek en bikini, brengt ook de veiligheid van de staat in gevaar en moet dus achtergelaten worden. Het is duidelijk. Het is anders dan het passeren van de grens in een ander land. De vrijheid en de openheid van Europa lijken ineens astronomisch ver weg. Binnen het douanekantoor waar verplicht de nationale munteenheid de Lek moet worden aangeschaft, is er niets om die eerste indruk weg te nemen. Integendeel, boven de ingang en naast de foto van de alom aanwezige overleden ex-leider Enver Hoxha, staat diens credo in marmer gebeiteld:'Ook al hebben wij geen brood, wij Albanezen zullen niet van onze principes afwijken en trouw blijven aan het Leninisme en Marxisme.' Een tekst die er niet om liegt en die nogal wat consequenties heeft gehad, maar de Albanezen

ENVER HOXHA
...als held vereerd....

handelen er wel naar. Al dan niet uit vrije wil. Ze weten trouwens niet beter. Ze kregen nooit de kans een andere visie te verwerven.

Zoveel toeristen zien ze niet een van de acht grensovergangen passeren, het vliegveld Rinas bij de hoofdstad Tirana en de haven van Dürres niet meegerekend. De laatste tijd-noem het een variatie op de 'perestroïka'- is de toelating van buitenlandse toeristen wat verruimd, maar het was tot vorig jaar nog geen uitzondering 20wanneer in het hoogseizoen slechts vijftig buitenlanders tegelijk in Albanië vertoefden.

Dat was dan de totale buitenlandse inbreng van dat moment. Buitenlandse kranten of boeken zijn nog steeds niet verkrijgbaar en de t.v.-ontvangst van de buurlanden Griekenland of Joegoslavië is verboden en wordt door stoorzenders onmogelijk gemaakt. Bovendien is daar nog de sociale controle.

Neen. De Albanezen passen wel op om uit de pas te lopen. De sigurimi, vaag te vergelijken met de beruchte Roemeense Securitate, zou het niet tolereren.

WITTE PLEK

Albanië is een bezoek meer dan waard, als je er tenminste in komt. De 'witte plek' op de kaart van Europa blijkt een fascinerend mooi en in ieder geval totaal ander land te zijn dan welke andere Zuideuropese natie ook. Een vergelijking is niet mogelijk.

De bewoners hebben er zelf wel een verklaring voor. Zij beschouwen zich als rechtstreekse afstammelingen van Illyriërs, de legendarische stam die het de Romeinen nog knap lastig heeft gemaakt.

'Wij hebben onze eigen identiteit behouden', zegt de gids, die -uiteraard- volledig op de hoogte is van de complete eigen nationale geschiedenis, maar die niets zegt te weten van de omhoog gevallen kolonel Zog, die zich later zelfs tot koning liet kronen om vervolgens voor de Italiaanse en later Duitse bezetting in de Tweede Wereldoorlog in het niets te verdwijnen.

Pas na lang aandringen komt een van de twee Albanese reisleiders- en dat op een groepje van twaalf Nederlandse toeristen- tot een soort verklaring. 'Dat was de slechtste periode uit ons bestaan. Zog was een misdadiger. Hij hield ons land arm en verkwanselde onze natuurlijke rijkdommen aan buitenlandse imperialistische vrienden van hem. Hij heeft zelfs een deel van de staatskas meegenomen.'

Het lijkt er op te wijzen dat de kansen van de zoon van Zog- die zichzelf Leka I noemt- met majesteit wenst te worden aangesproken en die als baby van twee dagen oud met ouders en gevolg Albanië verliet, niet al te hoog moet worden aangeslagen. Leka I- die in Johannesburg woont- heeft zijn hoop gesteld op de anderhalf miljoen Albanezen die in de Joegoslavische provincie Kosovo wonen en die ijveren voor aansluiting met het moederland. De naam van de verdreven ex-heerser Zog komt nergens voor in de geschiedenis van de Skipetaren. In die dingen zijn ze radicaal en dat terwijl ze voor ieder feitje uit de historie wel een standbeeld hebben. Standbeelden van de edelman Georg Kastrioti oftewel Skanderberg die in de vijftiende eeuw de eerste eenheid van Albanië 20bewerkstelligde, ziet men daarentegen overal.

Er is geen afbeelding van hem bewaard gebleven, maar kennelijk heeft Hoxha, die sinds 1944 Albanië met krachtige hand geregeerd heeft tot aan zijn dood in 1985, uitgemaakt hoe Skanderberg er destijds moet hebben uitgezien.

Overal ziet men hetzelfde wilskrachtige hoofd, onveranderlijk bekroond door een helm met een bokkekop. Er is zelfs een kasteel gebouwd dat een kopie heet te zijn van de behuizing van Skanderberg destijds. De architect moest via een prijsvraag worden aangewezen, maar het verwonderde weinig Albanezen dat de dochter van Hoxha, het veel Leks kostende slot in Kruja, dat als nationaal museum dienst doet, mocht ontwerpen.

Albanië heeft, afgezien van verwaarloosde opgravingen in Apollonia en Butrint, verder weinig 'souvenirs' uit zijn historie. Talrijke overheersers hebben er huis gehouden onder wie de Turken die ieder herinnering aan Skanderberg uitwisten. Tot ergernis van de Albanezen ligt in het nationale wapenmuseum in Wenen de originele helm van Skanderberg. Zij zelf moeten het doen met een replica van hun grote held.

STAP TERUG

Een reis door Albanië is als een reis door een andere wereld. Een stap terug in de tijd. De reis gaat met een groep, want eigen vervoer wordt ook voor toeristen niet getolereerd. Dus wordt het de bus. Er zijn er niet veel.

Er zijn trouwens ook weinig auto's. Eigen bezit is niet toegestaan en wat er rijdt zijn de wagens van buitenlandse ambassades en van de hogere partij- en legerbonzen. Die hebben wel wat voorrechten, maar het schijnt niet buitensporig te zijn. Vrachtwagens? Ja, die zijn er wel. Die doen ook dienst als een soort openbaar vervoer, maar dan een van het genante soort. Het is misschien schilderachtig, maar ook wrang om oude, krom gewerkte mensjes in de laadbak te zien klimmen.

Men blijft zich verbazen over de ongelooflijke schoonheid van het land, maar evenzeer over het gebrek aan luxe, die voor de westerlingen normaal is. Toch maken de bewoners een zorgeloze indruk. Ze zijn vriendelijk en gastvrij en lijken volstrekt eerlijk. Heerlijk: een land waar je geld op tafel kunt laten liggen zonder angst te hebben dat het weggehaald wordt. Een fooi wordt even beleefd als halsstarrig geweigerd. Hoe men ook over de ideologie en het isolationisme van het land denkt, Albanië dwingt respect af. Het is er trots op Joegoslavië geholpen te hebben de Duitse bezetters uit het land te werken en foto's van de bevrijding van Kosovo, ook al bleef dat in het bezit van Tito, zijn nu nog in ieder museum te zien.

Na de oorlog bleek het land te zijn leeggeroofd. De eigen goudreserves, die in 1939 uit veiligheidsoverwegingen naar Engeland werden overgebracht, liggen nog steeds in de kelders van de Bank of England. Groot Brittannië wil het goud slechts dan teruggeven als Albanië genoegdoening geeft voor het vergaan van een Britse oorlogsbodem die voor de Albanese kust op een mijn liep.

TROTS

De volgelingen van Hoxha zijn echter nooit in het bezit van mijnen geweest en weigerden daarom verontschuldigingen aan te bieden. Zij veroordeelden zich hiermee tot de armoede, waarvan ook nu nog de gevolgen aantoonbaar zijn. Want de Albanezen zijn trots en de Britten onverzoenlijk.

Het goud had de economie van het leeggeroofde Albanië mogelijk door de moeilijke jaren na de oorlog kunnen slepen. Maar de trotse Albanezen hebben van de nood een deugd gemaakt. Aan rijkdom waren ze toch al niet gewend en de situatie kon dus gecontinueerd worden. Met de hulp van andere Oosteuropese staten waarmee toen nog een goede verstandhouding werd onderhouden, werd het land ontgonnen en dat is feitelijk niet veranderd.

De jeugd moet vier van de zes weken vakantie verplicht meehelpen aan het droogleggen van de moerassen, het vruchtbaar maken van kale bergen, de aanleg van irrigatiewerken, de bouw van een spoorwegnet. Niet voor niets zei een vertegenwoordiger van Albtourist:'In ieder huis in ons land tot hoog in de bergen toe brandt electrisch licht. Dat hebben we aan onze eigen heldhaftige jeugd te danken.'

Bij een tocht door Albanië kom je ogen tekort, omdat er zoveel dingen anders zijn. De Albanese gids wijst op betonnen heuveltjes in het landschap. Zij blijken een soort eenpersoons bunkers te zijn, die overal in het land en vooral op strategische punten staan. 'We hebben veel vijanden. We moeten bedacht zijn op een aanval. In momenten van gevaar wor[den] den die bezet door boeren[,] arbeiders, want die vorm[en] ons volksleger. U mag nooit fotograferen.'

Het is een van de wein[ige] verboden die onderweg w[or]den gegeven. Natuurlijk [zijn] er meer dingen die de Al[ba]nezen de westerse toe[risten] willen onthouden, maar [dat] is meestal van een eigen soort. Het is immers sch[aa]derachtig om foto's te ma[ken] van ossewagens, volgep[akte] ezeltjes en vrachtwag[ens] waarvan de laadbak [vol] staat met lifters. En [dan] worden er films op vo[l]schoten, terwijl de Alban[ese] reisleiding veel liever fo[to's] gemaakt zag van de pr[ach]tige natuur, de ongeloofl[ijke] hoeveelheid beeldhouww[er]ken en de bombastische geb[ou]wen waarop in negen van [de] tien gevallen een lofzang [op] Hoxha of de partij is aan[ge]bracht.

RESPECT

Het hele land is bezaaid m[et] uitingen van respect voor [de] overleden partijleider Ho[xha] tot hoog in de bergen. [...] Hoxha heeft een praal[graf] gekregen op een heuvel v[an]waar men een magnifiek [uitz]icht heeft over de hoofdst[ad] Tirana. Daar staat trouw[ens] ook het immense monum[ent] Moeder Albanië dat bij[na] mooi is door zijn lelijkhe[id]. Albanië beroemt zich er[op] als eerste land ter wereld [in] de grondwet het atheïsme [te] propageren. De huidige le[i]der Ramiz Alia, heeft in zij[n] kwaliteit van minister v[an] Cultuur destijds de beoef[ening] van godsdienst verboden. D[e] bestaande kerken en mo[s]keeën hebben andere best[em]mingen gekregen. Men vin[dt] ze terug, vaak achter ee[n] loze gevel, als schouwbu[r]gen, bioscopen en sporthal[]len. Maar ondergronds sch[ij]nen de oude religieuze wa[ar]den nog in stand te word[en] gehouden. In Shkodra sta[at] een museum voor anti-re[li]gieuze kunst, maar dat is [de] laatste jaren niet meer op[en] geweest.

Het kleine Zuideurope[se] land heeft zich jarenla[ng] bewonderenswaardig geha[nd]haafd temidden van een wo[e]lige wereld. Bij een bezoe[k] aan een kleuterschool in G[ji]rokastre, de geboortepla[ats] van Hoxha, blijkt dat d[eze] als dè grote leider van h[et] Albanese volk wordt verhe[er]lijkt en dat Lenin en Sta[lin] de enige ware profeten zijn. Het is nu nog rustig in Alba[]nië, de dagelijkse pantoff[el]parade is nòg het enige v[er]tier. Verkeersdoden zijn er in geen jaren gevallen.

Toch zal op een gegeven d[ag] alles anders worden. De stra[ten] den die er nu prachtig en o[ver]verlaten bijliggen, zullen ove[r]bevolkt raken, de prijzen d[ie] nu nog middeleeuws la[ag] zijn, zullen omhoog vlieg[en] en misschien worden de Alb[a]nezen die nog steeds ee[n] tevreden indruk maken, z[e] ook wel inhaliger. Maar h[et] land zou wel vrij zijn en ni[et] langer van de buitenwere[ld] afgesloten.

-door Nel Casimiri-

GEDURENDE tien dagen verbleef een delegatie van de Rijkspolitie in Nederland onder leiding van de Inspecteur-Generaal W.F.K.J.F.Frackers op Curacao, om een rapport aan te bieden aan minister van Justitie mr. Ivo Knoppel. Dat rapport was door een speciale gemengde commissie samengesteld op verzoek van de minister en geeft een verslag van een doorlichting van het korps politie Nederlandse Antillen. Die commissie bestond uit vijf mannen en vrouwen van de Rijkspolitie, politieofficieren en burgeracademici bijeen. Vorige week heeft de Amigoe aandacht besteed aan dit rapport en aan de presentatie ervan aan de minister, de politieleiding en het openbaar ministerie. Dit alles ging gepaard met een persconferentie waarin uitgebreid aandacht werd gevraagd voor de conclusies van het rapport en waar de hoop werd uitgesproken dat dit rapport niet, zoals met vele andere rapporten gebeurde, in een la verdwijnt.

Insp.-generaal Frackers: "Aanpassen aan eigen cultuur"

Niet veel verschil tussen onze en Nederlandse politie

Insp.gen. W.FRACKERS
...politie kan niet alles...

Inspecteur-Generaal Frackers was bereid voor de lezers van de Amigoe nog wat dieper in te gaan op het werk van de Rijkspolitie in Nederland, vooral in vergelijking met het werk van de politie op de Nederlandse Antillen en daarbij kwam natuurlijk ook het rapport ter sprake en de vrees die bestaat dat ook dit rapport in een la zou kunnen verdwijnen. Voor dat laatste is hij echter niet bang: 'We hebben 800 boekjes uitgereikt. Alle leden van het politiekorps hebben er een gehad, de politieleiding, de minister, de pers. Zoveel leden zijn er niet op de Nederlandse Antillen. Verder moet men hier zelf zien mee te werken.' Frackers gevraagd of hij zich op Curacao niet een beetje op vakantie voelt: 'Als ik in Nederland in zo'n klimaat kon werken, zou ik daar ook meer een vakantiegevoel hebben. Nu is ook mijn vrouw mee, want zo'n kans krijg je nooit meer. Wij brengen onze wintersportvakantie door op Curacao. Er is alleen geen sneeuw, maar het is toch een slecht sneeuwjaar, dus we missen daarvan maar heel weinig. We kunnen hier wel aan het strand liggen en dat doen we ook af en toe, maar ik ben toch veel bezig. Daar was de presentatie van het rapport, er is overleg en er zijn natuurlijk sociale verplichtingen. Gisteravond waren we bijvoorbeeld voor een borrel uitgenodigd bij oud-gezaghebber Kibbelaar. Dat is nog een oud studiegenoot van mij van de Politie-academie; een voorbeeld van een aangename sociale verplichting'.

Is het politiekorps van de Nederlandse Antillen te vergelijken met de Rijkspolitie in Nederland?

'Het is te vergelijken met een district van de Rijkspolitie. Op de drie eilanden samen zijn er ongeveer 800 politieambtenaren. De Rijkspolitie kent 15000 ambtenaren, verdeeld over 17 districten en drie grote diensten, te land, ter zee en in de lucht. Zo'n district telt tussen de 600 en 1100 politiemensen. Je kunt het korps Nederlandse Antillen dus vergelijken met een behoorlijk gemiddeld district in Nederland. Je kunt het behalve wat getalsgrootte betreft ook op andere wijzen vergelijken. De politie-functionarissen hebben over en weer een goede opleiding gehad. De officieren van de Nederlandse Antillen worden in Nederland opgeleid, het overige personeel krijgt hier een goede opleiding, aangepast aan de eigen cultuur. Ook dat is te vergelijken met Nederland, want je kunt wel stellen dat er ook daar culturele verschillen zijn tussen de verschillende provincies.'

De politieagenten die hier opgeleid worden, krijgen een interne opleiding van 9 maanden. In Nederland is dat 20 maanden?

'Daar zitten vijf maanden stage bij. Na elf maanden opleiding, volgen vijf maanden stage om ook in de praktijk ervaring op te doen. Daarna komen ze drie maanden terug in de interne opleiding, zodat ze ook tijdens de opleiding kunnen praten over echte praktijkervaringen.' Het is in Nederland, dacht ik, gebruikelijk dat politie ambtenaren komen te werken in een ander deel van het land als waar ze vandaan komen. Ik denk aan jongens van Groningen en Friesland die gezocht worden voor de Amsterdamse politie. Op de Antillen is dat veel moeilijker. Men kan agenten van Curacao naar Saba verplaatsen, maar zeker nu Aruba weggevallen is, zullen de meeste Curacaoënaars op hun eigen eiland hun beroep uitoefenen. Is dat geen probleem? Frackers:'Het overplaatsen van Limburgers naar Groningen en andersom is tegenwoordig niet zo dwangmatig meer als het vroeger was. Ook als ze na hun opleiding elders worden geplaatst trekt vaak de geboortegrond. Daarbij komt dat men veelal de mensen van zijn eigen cultuur beter begrijpt.

HONKVASTER

Er is nu een sollicitatiebeleid. Voor functies als opperwachtmeester kan men solliciteren. In mijn jonge jaren werd je gewoon geplaatst, maar dat systeem is al dertig jaar afgeschaft. Het is allemaal wat honkvaster geworden. We hebben daarbij niet gemerkt dat dat moeilijkheden oplevert. Wel moeten we ervoor zorgen dat de mensen onafhankelijk kunnen opereren. Daarbij komt dat bij ons de mobiliteit toch wel groot is, ook in een bepaald district als bijvoorbeeld Limburg. Het is ook goed dat onze mensen alles met wat bredere ogen bekijken. Men moet ook andere situaties kennen, er moet geen hokjesgeest heersen.' Inspecteur-generaal Frackers wil niet ontkennen dat dit gevaar wel bestaat in de Nederlandse Antillen: 'Zeker bij de kleinere eilanden kan men niet doen wat men wel kan met een groot korps zoals bij ons, hoewel wij ook plaatsen kennen met kleinere politie-eenheden. Curacao heeft met zijn bijzondere diensten veel meer mogelijkheden. Hoe kleiner het eiland, hoe groter de problemen. De integriteit van de politie moet overeind gehouden worden. Als er zaken zijn waar je familie bij betrokken is, moet je die zaken niet zelf behandelen.' Maar als de naaste familie van een politie agent in een misdaadzaak betrokken is, heeft dat geen invloed op zijn carriere bij de politie? Frackers: 'Als hij er zelf niet bij betrokken is, mag dat geen enkele invloed hebben.'

WAPEN DRAGEN

Op de vraag waarover onlangs op Curacao een hele discussie is ontstaan i.v.m.een geval van doodslag of een politieman in burger een vuurwapen bij zich moet dragen antwoordt Frackers dat dat zeker moet kunnen in het kader van zijn werk.'Maar als een politieman een vrije dag heeft, verwacht je niet dat hij zijn vuurwapen bij zich heeft. Maar dat ligt niet vast. Als hij het toch bij zich draagt, kan dat gevaarlijk zijn. En voor de leiding rijst dan de vraag: 'Waarom vindt die man het nodig?' Het is wel zo dat er meer vuurwapens gebruikt worden dan vroeger. De tegenstanders zijn ook beter bewapend. Maar dankzij opleiding en begeleiding en geweldsinstructie is het wapengebruik minimaal. Voor heel moeilijke gevallen hebben we arrestatieteams. Er zijn acht teams voor vuurgevaarlijke verdachten. Dan zijn tegenstanders ook echt tegenstanders.' We komen zo terecht op de houding 20van de gemeenschap t.o.v. de politie. Frackers: 'De politie kan het niet alleen doen. Er moet sprake zijn van sociale preventie en dat kan de politie zeker niet alleen. Dan zou er achter elke burger een politieagent moeten staan. Er moet voldoende politie zijn om de bevolking een gevoel van veiligheid en bescherming te geven, d.w.z. de politie moet zichtbaar aanwezig zijn, goed te bereiken en aanspreekbaar zijn. Dat zichtbaar aanwezig zijn is belangrijk, omdat de aanwezigheid zelf al preventief werkt. Daar is een behoorlijk aantal politiemensen voor nodig. Ook moet de politie zo goed georganiseerd zijn dat ze bereikbaar is en aanspreekbaar is. In de opleiding wordt gewezen op de houding van de politieambtenaren. Ze moeten zich dienstbnaar opstellen, ze moeten kwalitatief goed in staat zijn om te helpen. In het rapport over het korps van de Nederlandse Antillen staat iets over de sterkte van het korps. Dat is een probleem, waar iedereen over praat, maar je kunt het niet los zien van de kwaliteit van de ambtenaren en van de organisatie. Er moet voor gezorgd worden dat de politiebeambten goed kunnen optreden, dat er een goed arbeidsklimaat heerst. Als er met arbeidsvreugde gewerkt wordt en de kwaliteit is goed, kan men met dezelfde mensen meer doen.'

.....deel van de gemeenschap....

Dat heeft niet alleen met de politiemensen te maken, maar ook met andere mensen die op bijvoorbeeld een politiebureau werken?

'Ja, denk maar aan de telefonistes bijvoorbeeld. De manier waarop zij mensen te woord staan en ervoor zorgen dat er teruggebeld wordt. Een prettige stem ook is van groot belang. De drempel moet zo laag mogelijk gemaakt worden, het bureau moet de mensen makkelijk binnen laten. Als politieambtenaar moet je op aanvaardbare wijze met mensen om kunnen gaan, zonder daarbij het doel uit het oog te verliezen. Ik heb bijvoorbeeld jaren gewerkt bij de verkeersdienst, bij de 'Porschegroep'. Als je dan iemand aanhoudt, begin je met jezelf voor te stellen, niet name met je achternaam. Dat werkt ontwapenend. Je geeft iets van jezelf waar niet op gerekend is en de reactie is dat de ander zich ook voorstelt. Als je dan van elkaar weet wie wie is, gaat het gesprek gemakkelijker. Er is meteen sprake van interactie.'

Als de politieofficieren in Nederland worden opgeleid en de agenten hier, geeft dat geen fricties?

'Ook in Nederland was er tot voor kort geen samenwerking tussen de Politie-academie, de politiescholen en de opleidingen voor het middenkader, en daar moeten ze ook samenwerken zonder dat dat grote problemen geeft. Men is nu bezig de hele politieopleiding onder één noemer te brengen om een meer op elkaar afgestemde houding aan te kweken. Dat is hier moeilijker. Maar ik heb niet het idee dat het hier echte moeilijkheden geeft.

De kleinschaligheid maakt het te kostbaar om een opleiding hier op Curacao te starten. Het is ook een voordeel als je mensen krijgt die wat meer van de wereld gezien hebben. Niet alleen van Nederland. Meestal maken studenten van de gelegenheid gebruik om ook meer van Europa te zien. Landen in de regio vormen een probleem, omdat de Nederlandse Antillen en Nederland op wetgevingsgebied zoveel overeenkomsten hebben en dan kun je de mensen beter hun opleiding in Nederland geven. Het gaat daarbij om de regelgeving waarmee gewerkt moet worden. Het is misschien wel een idee om iemand af en toe een maand elders te detacheren. Dat doen wij ook wel. Dan gaat iemand naar Engeland of naar Duitsland voor een cursus of om te werken. Die opleidingen gaan het hele leven door, alleen heet het later geen opleiding maar begeleiding.'

Hoe zijn de politionele verschillen vergeleken met andere landen in Latijns-Amerika?

'Daarvoor heb ik te weinig inkijk in de politie zelf. Dat is ook niet de bedoeling. Wel vinden wij dit een goed politiekorps. Wij moeten naar de toekomst kijken. Wij zijn nu begonnen aan de negentiger jaren en staan op de drempel van het jaar 2000. Dat zijn magische getallen. Dit zullen de jaren van de informatica worden. We zullen goed geinformeerd zijn als de automatisering ook hier achter de rug is. Dan is de informatie binnen het korps optimaal. Iedereen weet alles en moet daar goed mee om kunnen gaan en er zelfstandig mee kunnen opereren. De basis daarvoor is in dit korps zeker aanwezig. Wij zijn in Nederland ook net het informatica-tijdperk ingegaan. Overal wordt nu met personal computers gewerkt, alle gegevens worden machinaal verwerkt. Voor ons ouderen is dat wel eens moeilijk. Ik weet niet hoe zo'n personal computer werkt. Ik kijk er alleen naar. Ik ga er na dit jaar uit, met pensioen, en ben er niet meer echt bij betrokken. Misschien ga ik het wel leren als ik gepensioneerd ben en ik tijd heb om er mee te spelen.'

Vindt een onderzoek zoals nu gedaan is naar het politiekorps van de Nederlandse Antillen, ook wel plaats in Nederland?

'Veertig jaar lang is in Nederland door de minister van Justitie en de Inspecteur-Generaal alles centraal geregeld. Nu is dat gedecentraliseerd. Er zijn eigen afdelingen, gemandateerd aan commandanten. Als tegenprestatie bestaat er een inspectie naar hoe men ermee omgaat, in eerste instantie naar de bedrijfsvoering en het bedrijfsklimaat. Die inspectie gebeurt door eigen mensen en specialisten van buiten. Het is een commissie van tien mensen, die bestaat uit twee groepen, en die lichten gedurende drie weken een district door. Tot nog toe hebben ze vijf districten en een landsdienst doorgelicht. Daarvan zijn ook rapporten gemaakt en met die rapporten wordt verder gewerkt. Zo'n rapport is een middel om vernieuwing tot stand te brengen, niet om correctief op te treden.

MOEDIG

Het is heel moedig geweest van de Nederlandse Antillen om zo'n onderzoek te laten plaatsvinden. Ten eerste omdat het door ons is gedaan. Ten tweede is een onderzoek altijd bedreigend, hoe goed je er ook achter staat.' Als een telefoontje van de hoofdcommissaris ons gesprek onderbreekt, is het meteen een aanleiding om over zijn indrukken van Curacao te beginnen :'Een eiland waar grote blijdschap van uit gaat', de folkloristische dansen in het Princess Beach Hotel, de open dag op landhuis Ascension, het tumbafestival op Brievengat.' Inspecteur-generaal Frackers heeft veel gereisd. Vorig jaar maakte hij samen met de hoofdcommissarissen van Amsterdam, Rotterdam en Den Haag nog een reis naar China. Net op tijd, vlak vóór de revolutie.

'Dat zijn de emolumenten van de functie. Je komt op veel plaatsen, ook plaatsen waar je normaal niet komt. Ik heb in China veel geleerd. Vernieuwing ontstaat vaak uit een crisis, als het oude en nieuwe elkaar ontmoeten. Het Chinese karakter voor 'vernieuwing' bestaat uit twee tekens, die zijn samengevoegd, nl. het teken voor 'chaos' en het teken voor 'uitdaging'. Als het oude en nieuwe samenkomen heerst er eerst verwarring en dan komt de uitdaging. Dat geldt daar. Dat geldt ook bij ons en ook hier. Zulke processen zijn overal hetzelfde, dat kan niet anders, het zijn processen die door mensen worden gemaakt.'

Als laatste snijden wij het onderwerp invloed van de politiek op de politie aan. Frackers: 'Als het over de organisatie van de politie gaat, is de invloed van de politiek vrij groot.De politiek maakt de wetten waarin die organisatie is vastgelegd. En in een gemeente moet de burgemeester zich in de gemeenteraad verantwoorden voor zijn politiebeleid. Er bestaat een grote belangstelling voor de politie en dat

Vervolg op pag. 4

= door Mario Kleinmoedig =

OM EEN INZICHT te krijgen in de planetaire crisis aan het einde van de twintigste eeuw, is een nieuw begrip nodig van de Aarde als één groot levend organisme. Dit idee noemde de Britse wetenschapper James Lovelock, de Gaia-hypothese. De visie van de wereld als een gigantisch bewust en zichzelf regulerend organisme. De mens en zijn levenswijze vormen in de twintigste eeuw de grootste bedreiging voor het voortbestaan van Gaia. Om onze soort te verzoenen met de Aarde bestaat er de behoefte aan een nieuwe levenswijze, een nieuwe wereldcultuur.
Deze wereldcultuur laat zich het best omschrijven door de term Gaia-bewustzijn; een cultuur van zorg voor de mensen en tegelijkertijd, voor de planeet; een cultuur die de mensen bewust maakt van hun onlosmakelijke verbondenheid met de Aarde en het leven op Aarde; een wereldcultuur gegrond op een vernieuwde wetenschap, vernieuwd geloof, en nieuwe normen en waarden; een nieuwe cultuur, met nieuwe instituties, politieke systemen, economische modellen, wetten, en een nieuwe levensstijl.

"Innerlijke verandering voor iedere mens"

Gaia-bewustzijn: visioen van nieuwe wereldcultuur

Gaia-bewustzijn betekent een innerlijke verandering voor iedere mens. Maar dat is slechts het begin. Om de toekomst van onze wereld veilig te stellen, moet dit bewustzijn de norm worden waaraan we onze gedachten, gevoelens en handelingen toetsen. Het mag geen tegencultuur zijn. Het moet de overheersende cultuur van de toekomst worden, willen we overleven als planeet.

GEEN UTOPIA

Het hoofddoel van deze cultuur is het herscheppen van de duurzame en evenwichtige wereld waarvoor de mens en het leven oorspronkelijk ontworpen waren. Dit is geen Utopia, geen ideale wereld of paradijs, maar een harde noodzaak. Gaia-bewustzijn betekent niet dat de mens op de tweede plaats moet komen. Het betekent ook niet dat miljoenen honger moeten lijden zodat wouden onaangetast kunnen blijven.

Het betekent het delen van ons recht om onze basisbehoeften te bevredigen, niet alleen maar met onze medemens, maar ook met de rest van het leven op deze planeet. Het betekent het verschil te kunnen inzien tussen welvaart gekreëerd met natuurlijke hulpbronnen die steeds vernieuwd worden, zoals zonneënergie, en de schijnwelvaart, gekreëerd met hulpbronnen die ooit opraken. Het is het verschil tussen het steeds maar winnen van nieuwe grondstoffen en uitputten van de Aarde aan de ene kant, en het opnieuw gebruiken van de dingen om ons heen, oftewel recycling, aan de andere kant.

Er bestaat een verschrikkelijke waarheid waarvan nog steeds maar weinigen van ons zich bewust zijn. Die waarheid is het feit dat er op onze planeet nauwelijks welvaart gecreërd wordt, als we de werkelijke kosten van de wereldproduktie meerekenen. Vervuiling, gezondheidsrisico's en uitbuiting zijn de andere kant van de welvaartsbalans, die de werkelijke winst bijna tot nul terugdringen. De welvaart van de ene mens houdt de armoede van de ander in stand. De welvaart van onze generaties komt op de rekening van onze kinderen die met de moed der wanhoop zullen moeten vechten voor het leefbaar houden van hun thuis.

> **"Grond is kostbaarder dan olie of goud"**

Het Gaia-bewustzijn stelt ons de dringende vraag welk recht één persoon of volk heeft op een groter gedeelte van de beperkte hulpbronnen van de Aarde, als blijkt dat dit recht leidt tot het creperen van de anderen.

BODEM EN WATER

Er is één grondstof die in feite kostbaarder is dan goud, ijzer of olie. Die grondstof is de grond zelf, oftewel de bodem. Net zoals het leven is het onvervangbaar. De nieuwe cultuur zal ons er toe aanzetten een einde te maken aan de verwoesting van de bodem overal op onze planeet, en ons een nieuwe taak geven: die van bodemmakers. Zo worden we weer toegelaten tot het ecologische netwerk van het leven, met een nieuwe taak en een nieuw bewustzijn.

Dit betekent een wereldomvattend programma dat zijn weerga niet kent in de geschiedenis van de mens. Voor het eerst zullen de aandacht van wetenschap en technologie meer naar beneden gericht zijn, dan omhoog. Politici en economen zullen het belang inzien van het zoeken naar constructieve alternatieven voor de heksenjacht op steeds nieuwe grondstoffen, die ook op hun beurt steeds weer opraken.

Dit betekent een halt toeroepen aan de erosie en de groei van de woestijnen. Het omvormen van onderliggende grond en rots tot nieuwe bodem. Het opnieuw beplanten van land met planten die met hun wortels de bodem vasthouden, en bomen die de wind breken. Het betekent natuurlijke en verantwoordelijke bemesting en irrigatie. Het bijstaan van boeren die zich moeten schikken in hun nieuwe rol.

Land aangetast door landfills en vervuiling moet herwonnen worden. Goede grond zal niet meer verloren mogen gaan aan dumpingspraktijken, en verstedelijking. Het zal zover komen dat de Goud-standaard vervangen zal moeten worden door de Bodem-standaard, als graadmeter voor de welvaart van het land en de stand van haar economie. De aantasting van de bodem door agressieve landbouwtechnieken staat in direct verband met de explosieve groei van de wereldbevolking.

Daarom zal tegen en rond de eeuwwisseling het debat over de relatie tussen voedsel en bodem van levensbelang zijn voor de hele planeet. Organische methoden, biologische controlemiddelen, minder chemicaliën, het lijkt nog steeds haaks te staan op de groeiende behoefte aan voedsel. Maar het bewustzijn groeit dat ook de landbouw zich zal moeten inpassen in de ecologie van het leven, en dat het voedselprobleem in de eerste instantie een distributieprobleem is.

Zorg voor de aarde: een nieuwe wereldcultuur.

HERPLANTEN

De oerwouden, onze genetische reservebanken met hun rijkdom aan planten- en dierensoorten, moeten niet alleen beschermd, maar ook herplant worden. Vaak betekent dit het creëren van ruimte waarbinnen de natuur haar eigen weg kan gaan. Het aantal Nationale Parken en Natuurreservaten zal wereldwijd uitgebreid moeten worden, om de wildernis te bewaren voor toekomstige generaties. Maar ook de dieren die langzamerhand uit deze wildernis verdwijnen, zullen terug moeten keren uit onze dierentuinen, omdat ook zij hun functie hebben in het ecologisch netwerk van de wildernis.

Het bovenstaande geldt niet alleen voor de grond, maar ook voor het water; het grondwater, maar ook de zeeën, en het water in de lucht. De vergiftiging van de grondwatervoorraden heeft in het Noorden, maar ook in een aantal landen van de zogenaamde Derde Wereld een schrikbarende omvang aangenomen. In het kader van de nieuwe wereldcultuur bestaat de behoefte aan een grondwatertechniek, die niet toestaat dat de mens in zijn zucht naar economische groei het water vergiftigt dat niet alleen voor zijn medemens, maar ook voor planten, dieren en de Aarde zelf van levensbelang is.

De landen waar de grondwatervergiftiging het meest acuut is en die over genoeg middelen beschikken, zoals Nederland, zullen moeten investeren in het ontwikkelen van nieuwe technologieën die het mogelijk maken de wereldgrondwatervoorraden in de komende decennia te ontgiften. Overgang naar nieuwe energiebronnen en een drastische koersverandering van de industrie die zich nu al aftekent met de recycling en de schone informatietechnologieën, zullen tevens een oplossing betekenen voor het probleem van de zure regen.

Onze oceanen vormen één grote wildernis. Als zodanig moeten ze beschermd worden. Maar net zoals bij de bodem het geval is, is een actief herstel van het verloren gegane evenwicht door de mens noodzakelijk. De opbouw van nieuwe koraalriffen, ter verlanging van wat verloren gegaan is, is bijvoorbeeld een taak voor de Caribische landen. Maar dan niet als nuttig bijresultaat van het dumpen van oud roest, schepen en afval, maar als deel van een deskundig onderzocht en evenwichtig programma dat in de eerste instantie het herstel van het ecologisch evenwicht, en pas daarna het creëeren van toeristische attracties tot doel heeft.

DIEPE ECOLOGIE

Het bovenstaande dient in feite allemaal ons eigenbelang als soort die wil voortbestaan. Maar in feite is het niet meer dan het bijsturen van de manier waarop we leven op deze Aarde, om voort te kunnen gaan met ademhalen. Om in een nog verdere toekomst te kunnen overleven, zal er iets veel fundamentelers moeten veranderen aan onze levenshouding. In 1972 introduceerde de Noorse filosoof Arne Naess het idee van de 'Diepe Ecologie'. Volgens Naess heeft de 'oppervlakkige' ecologie zich tot nu toe gericht op het beschermen van de gezondheid en de welvaart van vooral de mensen in de zogenaamde ontwikkelde landen.

Daarentegen benadrukt de Diepe Ecologie de eenheid van alle dingen. Het verdringt de mens van zijn zelfgecreëerde centrale plaats op het wereldtoneel en legt de nadruk op de onderlinge verbondenheid en afhankelijkheid van alle onderdelen van de natuur, zowel levend als niet-levend.

Volgens de leer van de Diepe Ecologie heeft geen enkel levend organisme meer waarde dan een ander. Het verwerpt het idee dat de niet-menselijke wereld geen enkele andere waarde heeft dan gebruikswaarde.

Bodem en waterstandaard inplaats van goudstandaard nieuwe graadmeter voor de welstand van een land.

Daarom verwerpt de Diepe Ecologie het recht van welke persoon of welke natie dan ook, land te bezitten. Elk individu, of elke soort heeft het recht het minimum aan territoir te bezetten, die ze nodig heeft, maar dat mag nooit een blijvende zaak zijn, waarbij andere individuen en soorten buitengesloten worden.

De Aarde behoort in gelijke mate toe aan het gehele leven, net zoals het leven toebehoort aan de Aarde. Omdat het de mens ziet als niet meer dan één draad in het gecompliceerde weefsel van het leven, is de Diepe Ecologie zowel verontrustend, revolutionair en spiritueel. Door de nadruk te verleggen van materiële groei naar geestelijke ontwikkeling is het een regelrechte aanval op veel van de huidige normen en waarden van de maatschappij.

Alhoewel het toebehoort aan de toekomst leeft het idee reeds bij miljoenen mensen. Weinig schrijvers hebben de Diepe Ecologie en het Gaia-bewustzijn beter onder woorden kunnen brengen dan de Amerikaanse auteur H... Beston die in 1949 opri... een wijzere en meer ...tieke houding ten op... van de dieren. Hij sc... 'Het dier mag niet ge... worden door de mens. I... wereld die ouder en co... xer is dan de onze, be... zij zich voort, afgewer... compleet, toegerust me... gebreide zintuigen di... zelf verloren of nooit g... hebben, luisterende naar... men die wij nooit ... horen. Ze zijn niet onze... ders; ze zijn geen on... nen; ze zijn andere n... vastgehouden net zoal... in het netwerk van lev... tijd, medegevangenen v... schoonheid en bedrijvi... van de Aarde'.

HET VISIOEN

Het gaat om veranderi... die moeten plaatsvinden... len onze kinderen ... wereld erven die de m... waard is om in te leven... gaat om onze hereniging... de natuurlijke wereld di... achtergelaten hebben; terugkeer na een lange ...zigheid; de wens naar v... na een lange oorlog. De... andering betekent da... overal waar mogelijk ... gene wat we geleend he... teruggeven aan de Aard... de wonden die wij ve... zaakt hebben laten gen... In feite is het de heront... king van de voor de m... heid op deze Aarde voo... stemde nis, waar we m... nen jaren geleden uitge... pen zijn. Deze nis bevat... opdracht, het genezen e... zorgen voor de Aarde, w... mee we weer toegelaten... len worden tot het web ... het leven.

Een duurzame toekom... alleen mogelijk, als we... leven en onze gemeensc... pen zodanig herindelen... we in evenwicht ku... leven met de natuur en h... regels. We zijn volledig af... kelijk van de Aarde. Daa... ligt onze toekomst noch i... verovering van het he... noch de Aarde, maar in... verzoening van onze be... tes met de hare. ... bewuste vormgeving ... onze toekomst belooft de g... ste stap te zijn die de m... heid ooit heeft ondernom... Gaia-bewustzijn is de ... gende stap in de evolutie ... de mensheid.

Niet veel verschi...

Vervolg van pag. 3

is te prijzen, want dat betekent dat de politie zich goed aan het vermaatschappelijken is en via de politiek vanuit de samenleving wordt gecontroleerd. Voor het justitieel beleid hoeft geen verantwoording afgelegd te worden aan de gemeenteraad. Dat beleid wordt afgesproken in een driehoeksoverleg tussen officier van justitie, burgemeester en politiechef. Zij stellen de prioriteiten. Er moeten uiteindelijk mensen en middelen zijn voor een bepaald beleid.'

Als je nu klachten hebt over de politie zoals vorig jaar de advocaat Michiel Bijkerk op Bonaire en er wordt niet naar je geluisterd, waar kan je dan met die klachten terecht?

'Als je bij de burgemeester en de officier van justitie nul op het rekest krijgt, ga je in Nederland naar de Ombudsman. Die krijgt wel zaken over de politie en die worden goed uitgezocht. Dat is een goede neutrale instantie. De Ombudsman is goed geequipeerd met topmensen en is gebonden aan een bepaalde termijn waarbinnen het on... zoek klaar moet zijn. ... Ombudsman is een ... instantie. Hij fungeert ... het niveau van de Algem... Rekenkamer en dat is ... niks.'

PUBLIC RELATIONS

Tenslotte onderstreept insp... teur-generaal Franckers n... maals het belang van ... public relations voor het ... politiekorps: 'Public relat... zowel naar binnen als n... buiten toe. Het kan zijn ... de PR heel goed is n... buiten toe, maar als het n... binnen toe niet op deze... wijze gaat, heb je er ... niets aan. Ik zou wel wen... dat aspect hier op de An... len te zien groeien. Ik he... Nederland gezien hoe bela... rijk dat is. Dat zou be... kunnen. Er zouden wel ... of twee mensen moeten ... die daar een dagtaak ... hebben. Vooral ook naar ... nen toe. In het rapport st... ook dat er veel wordt gepr... over elkaar in plaats ... met elkaar. Als je een go... PR hebt naar binnen toe, ... je met elkaar de problem... bespreken en niet spre... over andere mensen.'

MARIJKE HÖWELER: "Ik heb ongeveer 1,1 persoon nodig om leegte op te vullen

IK WIST niet hoe ik het had; ik was verbijsterd — aan de ene kant blij en trots, mijn naam op het omslag, jawel, maar aan de andere kant beangstigde het me, ik had iets van: het is nou één keer gelukt, maar dat had ik bij biljarten ook, daar maakte ik ook meteen een carambole, om daarna nooit meer boven water te komen. Ik dacht aan toeval, de kaarten waren door onze lieve heer goed geschud, maar doet hij dat de volgende keer weer?'

Acht boeken in acht jaar en ze klinkt nóg beduusd, er moest maar even gewacht worden, want je kunt wel lollig blijven doen, maar inmiddels is De Literatuur om de hoek wezen kijken en misschien moet ze nu ernstige boeken gaan schrijven. Haar laatste roman, 'Dagen als gras', werd ontvangen met de mooiste recensies die ze tot nu toe kreeg, maar het boek wordt matig verkocht: de hemel/het graf ingeprezen.

En de uitgever is net de pastoor van vroeger: 'Waar blijft je nieuwe kindje'?

Rust dus, voorlopig, al heeft ze voor september een nieuwe bundel verhalen beloofd, gisteren heeft ze daar toch aan zitten werken; een schrijver die niet schrijft is tenslotte geen schrijver.

Marijke Höweler (51) zit op de brede bank in de hoge, lange kamer in de luwte van het IJ, omsingeld door muren die in gebroken wit zijn gepleisterd, de bijna zwarte plafondbalken beschermend deksel op haar bestaan. Aan de muur een van de geblinddoekte, in flarden gehulde vrouwen van schilderes Ans Markus, die haar boekomslagen maakt, en twee stillevens die de schrijfster in de jaren zestig schilderde: kleurrijk en lief-onhandig; in het verleden achtergelaten liefhebberij.

BEROEP

Het schrijven, daarentegen, is beroep geworden, ze heeft er lang genoeg voor gespaard, nu kan ze er — verbluffende ervaring — 'makkelijk van leven'. Ype, haar man, verkocht jaren geleden zijn grossierderij in scheepsbenodigdheden, want hij zag aankomen dat er straks nauwelijks nog schepen op de rede zouden liggen, maar ondanks die financiële zorgeloosheid wilde ze, in alle opzichten, onafhankelijk zijn.

'Ik ben helemaal geen feministe, maar het lijkt wel of de feministen, als het om onafhankelijkheid en machtsverdeling gaat, nú pas in de gaten hebben hoe belangrijk geld is. Ordinair was dat vroeger, maar intussen draait alles om dat geld, en het geeft vrijheid, het is niet anders. Voor een vrouw is die vrijheid belangrijk, want ik zie het aan mijn vroegere beroep, de psychologie: nu er meer vrouwen studeren, daalt de status van dat vak. 'Soms denk ik: dat zal me met die schrijverij toch niet nog eens gebeuren? Want ik geloof dat veel meer vrouwen dan mannen lezen, ik merk het aan lezingen en aan de brieven die ik krijg —bijna allemaal van vrouwen. Dus langzamerhand zal men wel weer gaan denken dat zulke boeken typisch iets voor vrouwen is — en daar gáát de status weer, omdat wij dan de macht van de mannen aanvreten.

'Nou ja, als wij vrouwen de macht hadden, gaven we die ook niet zo maar uit handen, je zou wel mal zijn. Daarom is de grootste vergissing van de feministen geweest dat ze niet in de gaten hadden hoe bang mannen toch al van vrouwen zijn. Als de dóód, en nou komen die feministen nog eens met allerlei griezelige manifesten, dan worden die beverds nog veel banger en dan gaan ze terugslaan. De macht die mannen hebben en zo koesteren komt ze trouwens misschien wel toe, om zich te kunnen verdedigen tegen al die Moeders Aarde'.

Haar vader begon als jongste bediende bij kruidenier Simon de Wit en eindigde er als personeelschef. Later begon hij zijn eigen accountantskantoor; de 'betere middenstand'. Drie kinderen, alle drie werden ze psycholoog: 'Je hebt dat wel vaker bij die snel opgekomen families, die willen graag weten hoe de wereld in elkaar zit en dan bega je de vergissing om psychologie te gaan studeren, want dan kom je er wel achter. Nou, niets is minder waar — je kunt van alles over een ander zeggen, maar van jezelf weet je niks, net als de kinderen van de tandarts die altijd zulke rotte kiezen hebben'.

Ze schreef gedichten toen ze veertien was, maar was te koppig en te verlegen om ze aan het schoolblad aan te bieden. Drie jaar later begon ze cabaretteksten te maken (onder meer voor Lurelei), op haar drieëntwintigste verscheen de verhalenbundel 'Tranen van niemand' ('daar zijn vierhonderd exemplaren van verkocht en geen hond weet er meer iets van'). Vierenveertig moest ze worden voor die eerste roman, 'Van geluk gesproken', verscheen, ze lag zes jaar op haar tijdschema vóór.

ONVERZETTELIJK

Ze is klein en tenger, lijkt breekbaar, maar haar smalle scherp gesneden gezicht is onverzettelijk en de door hoekige oogleden omhuifde irissen glanzen tegelijk afwachtend en geïntrigeerd. Ze praat zacht maar stellig, bekend ambitieus te zijn en wekt dan ook de indruk geen pas opzij te zullen doen als het haar niet voegt: het burgermeissie, dat vanuit haar binnenhuisje de wereld aandurft, aankan.

'Die eerste roman was een probeersel, ik werkte nog aan de universiteit maar ik wilde toch wel eens zien of ik het überhaupt kón, een soort preluderen op de vrije tijd die straks aan zou breken, volgens mijn plan. Maar dat had een vol-ko-men onverwachts resultaat, ik wist niet hoe ik het had, dat plotselinge succes, terwijl ik aanvankelijk niet eens wist of ik 'Van geluk gesproken' wel wilde uitgeven. En toen minister Deetman nog eens met een aantrekkelijke wachtgeldregeling kwam, ben ik begin 1984 bij de universiteit weggegaan — wat ik tevoren nog voor eigen rekening had willen doen, kon ik nu met subsidie van de hele wereld aanpakken.

'Want na achttien jaar had ik het wel gezien als psychologe. Als je op je vijfenveertigste niet op de plaats zit waarvan je denkt: daar wil ik eigenlijk zitten, heb je het in een wetenschappelijke carrière gehad, daarna hoef je van jezelf geen onverwachte ontdekkingen meer te wachten.

Wel vind ik het een beetje gek dat ik nooit gepromoveerd ben, dat hoort er eigenlijk bij, maar het is er nooit van gekomen. Het is ook zo'n gehannes, zo'n gezanik, formeel getotebel. Zo'n dissertatie: zevenentwintigduizend andere mensen overschrijven en achtentwintigduizend experimentjes doen die een ander al gedaan heeft — het is een proeve dat je de regels van het spel kent, meer niet'.

AFLOPENDE ZAAK

'De psychologie werd trouwens een aflopende zaak, want die domineesfunctie begon te verschuiven naar de artsen en de schrijvers. Het medisch cordon is zich gaan sluiten en stapje voor stapje pakken ze de hele boel weer terug en vallen de psychologen er buiten. Je mag bijvoorbeeld in een kliniek alleen maar onder een psychiater werken, tenzij je, zoals ik, nog eens een aanvullende opleiding hebt gevolgd. Tja, door de werkeloosheid in de medische sector sluit de maffia zich.

'En het zijn toch altijd al een soort kamikazepiloten geweest, die psychologen, ze zijn zo intens slecht in het verdedigen van hun eigen professie. Ik geloof dat dat komt doordat ze meteen worden opgeleid in heel goed kunnen luisteren, heel goed kunnen inleven, heel goed kunnen voelen wat een ander voelt. Zeer nuttige dingen als het gaat om het redden van patiënten, maar qua professie om status te krijgen is het natuurlijk het omgekeerde van alle wegen die je bewandelen moet, want om die te bereiken moet je er gewoonweg van uitgaan dat je onmisbaar en fantastisch bent en dat leer je als psycholoog niet.

Nou, wanneer de twijfel aan 'je eigenwaarde al ingebakken zit vanaf het eerste studiejaar, komen er nooit forse lieden uit'. Achttien jaar zat Marijke Höweler ingekapseld in het akademisch milieu, daarbuiten had ze nauwelijks contacten, ze hoefde ook niet zo erg. De betrekkelijk geïsoleerde wereld die ze kende, de — vooruit — ivoren toren van de wetenschap, was haar voldoende en ontoereikend tegelijk. Geamuseerdheid en onlusten lagen ten grondslag aan 'Van geluk gesproken' en de twee volgende delen van haar 'universitaire' trilogie, 'Bij ons schijnt de zon' en 'Ernesto'.

RUIMERE WERELD

Zonder verdriet maar met wachtgeld nam ze afscheid van de Vrije Universiteit, het zwarte gat dat ze had verwacht werd opgevuld door een nieuwere, ruimere wereld, al houdt ze behoedzaam afstand tot het literaire circuit. En ze liet de psychologie zó drastisch schieten dat ze in haar verhalen en romans verzuimt zielsontledingen toe te passen; de karakters ontstaan uit wat ze doen en zeggen, de handeling is hun tekening, de dialoog hun bestaansrecht — hun wordt geen dieptreverkennende handleiding aangereikt.

'Ik heb het gevoel dat ik, als ik dat zou doen, volkomen ongeloofwaardig zou zijn. Bovendien, als je enig psychologisch inzicht hebt, moet je dat laten zien in de mensen die je tekent, maar niet als een soort deus ex machina op de achtergrond, die vertelt hoe het in elkaar zit. Het moet zichzelf bewijzen, mijn figuren komen uit zichzelf voort.

'Mannen hebben vaker dan vrouwen de neiging om van ideeën uit te gaan en daar conclusies uit te trekken. Zoals je bij Mulisch wel eens hebt, dat hij een boek heeft geschreven dat min of meer een idee-met-handen-en-voeten is. Héél interessant, maar het zou mij niet liggen. Trouwens, die hele generatie, Mulisch, Claus, Hermans, Reve - het zijn andere schrijvers. Niet wat leeftijd betreft, maar ze hebben al zo'n heel leven van schrijven achter zich.

'Niet dat ik dat wereldje nou zo goed ken, want ik ben altijd een eenling geweest en ik hoef niet zo erg bij andere schrijvers op bezoek. Ik heb ongeveer 1,1 persoon nodig om de leegte op te vullen, ik ben bijna asociaal en ik word bloednerveus van veel mensen om me heen, dus naar een boekenbal ben ik niet te sláán. Dat is ook een heerlijk aspect van die financiële onafhankelijkheid, je kunt zeggen: ik heb geen zin, zonder dat je je daar schuldig over hoeft te voelen'.

TIKJE RADELOOS

De universiteit was wat bedrukkend geworden, het hoogleraarschap dat ze wel begeerde bleef uit omdat ze niet gepromoveerd was, met haar man Ype leek ze een eilandje van afstandelijk cynisme en onbegrepen grappen te bewonen. Toen verscheen haar eerste boek (het 'probeersel') en de bestsellerlijst ruimde terstond een plaats aan de top in. Onthutst was ze, en:

'Een tikje radeloos want we stonden op het punt om naar Suriname te emigreren. Hartelijke leuke mensen, lekker weer, mooie huizen te koop. Want we vonden het helemaal niet meer leuk in Nederland, we hadden het idee dat niemand ons begreep, dat ze ons maar een raar stelletje vonden. Maar toen kwam Bouterse en vonden we Suriname helemaal niet leuk meer.

Acht boeken in acht jaar, een oeuvre binnen een decennium- de onbevangen schrijfster, die ooit haar spaarvarken als garantie zag, kon niet blijven bestaan.

'Ik had het imago van lollig te wezen en dat kwam op den duur toch mijn eer te na. Dus heb ik mijn best gedaan om literair te gaan schrijven. Nou, 'Dagen als gras' is literatuur en ik heb er de beste recensies op gekregen die ik ooit heb gehad, maar ze hebben me niet veel plezier gebracht wat de verkoop betreft.

Ze vroegen me laatst of ik in de jury van de AKO-prijs wilde gaan zitten. Heel aardig hoor, maar ik dacht Goh wat gek, je zit wel in een jury maar je hebt nooit een prijs gehad.'

Marijke Höweler klinkt niet bitter. Het is meer een toon van: Ze zijn gek dat ze mij nog niet hebben bekroond.

H.J.O.

Nogmaals het papia - mentu van Aruba

= door Wim Rutgers =

MET VEEL interesse en genoegen heb ik, op mijn beurt, het artikel van de heer Charles Gomes Casseres in de Ñapa van 20 januari jl. gelezen. Met genoegen, omdat hij er in slaagde het oorspronkelijke document inzake de oude Papiamentstalige getuigenverklaring uit 1803 te traceren. Ik had heel het jaar 1803 van het Algemeen Rijksarchief te Den Haag doorgeworsteld, maar niet gedacht dat een getuigenverklaring van 22 juni 1803 pas op 22 maart 1804 op Curaçao zou zijn; dat was met recht een voldragen ruzie!

Omdat ik wel over de transcriptie van J.H.J. Hamelberg beschikte, die de Amigoe jammergenoeg niet afdrukte maar verving door een foto van de Hooiberg (ook mooi trouwens), ben ik nu in staat te vergelijken tussen oorspronkelijk document en transcriptie, die met ongeveer een eeuw tijdsverschil tot stand kwam. Hoe nauwkeurig was Hamelberg? Omdat een correcte, nietcorrupte tekst absolute voorwaarde is voor elke taalhistorische hypothese, argumentatie en conclusie, geef ik hieronder de varianten, die ik op grond van Hamelbergs tekst denk te zien.

VERSCHILLEN

Het origineel, zoals in de Amigoe van 20 januari afgedrukt, is onvoldoende leesbaar om na te gaan of de transcriptie van Gomes Casseres overal de meest voor de hand liggende is. Ik ga dus van zijn lezing, zoals hij die rond het origineel afdrukte, uit. De verschillen tussen Gomes Casseres en zoals ik Hamelberg dacht te interpreteren, zijn (gelukkig!) heel gering.

Ik volg de regelnummering zoals Gomes Casseres die in zijn Amigoe-artikel aanbracht. Hamelberg werkte (o tijd van papierschaarste!) op allerlei onmogelijke kladblaadjes, en schreef dientengevolge de regels van zijn aantekeningenblaadje helemaal vol, zodat die enigszins afwijken. Enkele keren plaatste Hamelberg een komma, zoals na 'commandeur' (15), 'teera' (17), 'asistensie' (18), 'contrario' (34), die bij Gomes Casseres ontbreekt.

De transcriptie van het origineel geeft hoofdletters bij serbir (1), serbisje (4), seemper (4, 6, 21, 24), soorto (6), soe (23, 33, 35), sorto (27), sin (30), espriminta (8), ees (8, 13, 26), eel (9), enemigo (22), cargaar (17), lamanta (12). sientier (33), ser (36) en ronda (23), waar Hamelberg systematisch een kleine letter schrijft. In regel 40 schrijft hij echter weer 'Junio' met een kapitaal. Dit soort zaken is natuurlijk onbelangrijk voor de interpretatie van een tekst.

Dat lijkt me ook het geval, want uitsluitend met spelling te maken hebbend, met varianten als 'tera - teera' (17, 'koos - coos' (18).

Grammaticaal interessante verschillen worden zichtbaar als bij tiempoe - teempoe (3, 10), dien - deen (17), tambien - tambeen/tambeew? (20), espriminta -esprimenta (8), disunion -desunion (9), qu -qui (1), ku - kie (12), nos -noos (28), boon - bon (29, 30).

Regel 1 kon ik bij Hamelberg niet goed lezen. Daar staat beslist niet 'na tienpu qu', maar iets als 'na leergoe qui' (wat ik echter qua betekenis niet kan thuisbrengen). Heeft Hamelberg hier het origineel niet kunnen ontcijferen?

Zoals u ziet is het aantal varianten niet groot, maar toch altijd nog wel zodanig dat er misschien meer aan de hand is dan alleen maar slordig overschrijven.

Daarom eindig ik met twee vragen. De eerste is aan de heer Charles Gomes Casseres gericht. Welk antwoord geeft Hamelberg aan misschien toch nog onduidelijke plaatsen in het origineel? De door Hamelberg overgeschreven tekst biedt een controle voor uw transcriptie. Wat levert dat op?

Als we het eens zijn over wat er 'werkelijk gestaan heeft' kan de echte discussie beginnen over de vragen die Gomes Casseres in zijn een 'knuppel in het hoenderhok werpend' artikel naar voren heeft gebracht. Wie neemt de handschoen op?

Wie dat even aan mij laat weten stuur ik graag een fotocopie van Hamelbergs transcriptie.

TRANSCRIPTIE

Hier volgt nogmaals de transcriptie van Hamelberg.

Noos ta firma por la berdad, y para serbir na leergoe qui lo llega die mooster
qui des die teempoe koe Señor B.G.Quant ta poner na serbisje di tera, seemper noos ta teende coonta qui eel ta maltrata noos comandeur Pieter Specht pa toer sorto die koos, y seemper eel dho Quant ta percura die entre poneel deen toer gobierno die comandeur, por ees motibo noos te esprimenta koe eel ta causa die toer desunion - asina koe a ofrese na teempoe die comandant Engles, A. Creagh, (deze was Eng. luitenant) koe eel a habla koe comandant Engles, kie noos Indiaan ta baay lamanta contra Engles - ariba di ees falso testimonio qui eel a hasie contra noos, comandant Engles a baay na kaas die comandeur, kibra cañon die compañia y bira toer cañon nan roerpert, claba cañon, toema toer scopette y polber die fortie cargaar, pa deen die teera, y pidie asistensie, na toer barco, oen mientiera, koe noenka talcoos no pasa na nos cabees, tambeew noos ta confesa, qui noos comandeur a precura seemper na toer llegada die barcasion enemiego, die tira alarma na soe kaas, y tene boon guardia, y ronda toer anoche, y seemper noos comandeur tabata hoento koe noos, y koe oen boon gobierno, no solamente na ees caso allie, mas na toer sorto die gobierno kie ta depende die comandeur, noos tabata tenido abaau die oen bon order, y koe moechoe bon hablar, sin oesa die ningoen maltrato, ni die palabra, menos die castigo, pa poor doena motibo di koorda, kie ta oen omber tocado na soe sientier, mas contrario, asta presente nos ta halla nos comandeur coempiido, na toer soe rason y conversasion y por ser berdad noos ta firma ees die noos mismo mano ofresiendo nos hoeramento delantie die triebunal die nos mayor gobierno

Aruba 22e Junio 1803

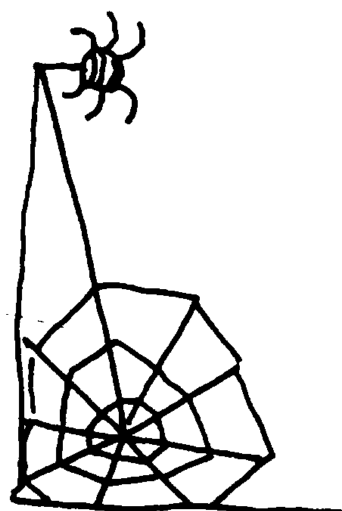
De thuiskomst

= door Nel Basilio =

WAT WAREN de parkietjes moe van de lange reis terug naar Curaçao. Dagen lang hadden ze met Poetsje en Pinkie op hun rug over de zee gevlogen en nu konden ze haast niet meer.

'Weet je wat we doen', zei Poetsje, toen ze boven Aruba vlogen. 'We blijven een paar dagen bij Chogo de uil logeren, totdat jullie weer helemaal uitgerust zijn'. En dat deden ze. Maar Poetsje stuurde wel Piet Pelikaan naar kabouter Brr, anders zou hij misschien ongerust worden. Kabouter Brr was maar wat blij, dat Poetsje en Pinkie over twee dagen thuis zouden komen. Hij vertelde het aan alle dieren en maakte zijn huisje nog eens heel goed schoon. Geen stofje lag er op de kastjes en geen veegje zat er op de vloer. Poetsje zou vast en zeker tevreden zijn, als ze thuis kwam.

'Ik moet zorgen, dat ik ook iets lekkers in huis heb', bedacht hij. 'Een paar sappige mango's, daar houden ze van. En dadelkoekjes natuurlijk. Ik ga een

heleboel dadelkoekjes bakken, want er komen vast ook een heleboel dieren om ze te begroeten'.

Het slimme kaboutertje haalde het speelgoedkarretje van Pinkie uit de schuur en ging ermee op weg naar de dadelboom. In dat karretje kon hij genoeg dadels verzamelen voor wel vijfhonderd koekjes. Kabouter Brr stapelde dadels in zijn karretje, tot er niet één meer bij kon.

Ai, wat was het zwaar geworden. Hij moest heel hard trekken om vooruit te komen. En daardoor kwam het, dat hij de grote steen midden op het pad niet zag. Toen het kaboutertje weer een flinke ruk aan het wagentje gaf, schoot een van de wielen, boem! tegen de steen. Krak! klonk het en daar brak het wiel zo maar in tweeën!

Aaiaiai! zuchtte kabouter Brr en keek bedroefd naar het gebroken wiel. 'Hoe krijg ik nu alle dadels vlug naar huis?' Hij kon ze toch niet één voor één naar huis gaan dragen? Nee, dan kon hij maar beter het wiel gaan maken. Gelukkig woonde vlak bij een grote spin, die

ijzersterke spinnewebben kon maken. En die gaf het kaboutertje graag een flinke lange draad om het wiel weer aan elkaar te binden.

Kabouter Brr schoof zijn muts achter op zijn hoofd en ging ijverig aan het werk. En het was maar goed, dat hij niet wist, wat er intussen in zijn huisje gebeurde, anders had hij er vast niet zo'n vrolijk liedje bij gezongen.

Twee ondeugende hagedisjes kwamen langs het kabouterhuisje en stapten heel brutaal het hekje binnen. Eerst gingen ze de visjes Een en Twee in het vijvertje plagen. Ze sloegen met hun staarten en het water en spatten het met hun pootjes alle kanten uit, zodat de visjes verschrikt in een hoekje weg kropen. Toen speelden ze tikkertje in de tuin, dwars door de rooibietjes en de warmoesplanten. Hun natte staarten en pootjes kwamen vol modder te zitten. En daarmee..... gingen ze het schone huisje van de kaboutertjes in. Ze kropen over de vloer, de stoelen en de tafel. Ze gingen zelfs in de bedjes liggen. En alles maakten ze even vies met hun modderpoten en modderstaarten.

Poetsje wist niet, wat ze zag, toen ze even later met Pinkie en de parkietjes thuiskwam. Omdat de parkietjes weer helemaal uitgerust waren en zij en Pinkie erg naar kabouter Brr verlangden, waren ze onverwachts een dag eerder thuis gekomen.

'Dus zó heeft kabouter Brr voor mijn mooie huisje gezorgd', zei ze kwaad, 'Bah, hij moest zich schamen!'

En toen kabouter Brr thuis kwam met zijn karretje vol dadels, vond hij een hard werkende Poetsje, met een grote schort voor en een vreselijk kwaad gezicht. 'Hoe durf je mijn spulletjes zo vies te maken!' mopperde ze tegen hem. Ze vergat zelfs hem te groeten, zó boos was ze. En kabouter Brr begreep er natuurlijk niets van.

Bedroefd liep hij naar de slaapkamer. Nu had hij het huisje zo goed schoon gehouden en nu was Poetsje toch nog kwaad. Misschien wel zo kwaad, dat ze het kadootje, dat ze vast en zeker meegebracht had, aan een ander zou geven. En toen..... zag hij de twee hagedisjes, die met hun vieze modderpootjes en modderstaarten zo maar op de bedden in slaap waren gevallen.

'Poetsje, Poetsje, kom eens kijken!' riep hij.

En dat Poetsje toch niet langer mopperde op haar kabouter Brr, dat hoef ik niet te vertellen, he? Ze gaf het kaboutertje gauw een dikke zoen op allebei zijn wangen en haalde het kadootje te voorschijn, dat ze voor hem meegebracht had: de mooie gele kabouter-puntmuts. En de hagedisjes stuurde ze met een flink standje naar huis.

Zo kwam alles toch nog op zijn pootjes (zonder modder) terecht. En hoe het met de kaboutertjes verder ging, dat vertel ik de volgende keer.

Om zelf te maken

Masker

BIJ carnaval horen maskers. Laten we er zelf eens een gaan maken. Je hebt er maar weinig voor nodig: Een stuk karton, wat waterverf, eventueel karbonpapier en twee koordjes van 30 cm.

Begin met de tekening zo goed na te tekenen, dat je ogen achter de kruisjes A en B passen, als je in het midden het papier iets vouwt. (anders komt je neus in de knel). Als je het papier dubbel vouwt, hoef je maar één helft te tekenen en uit te knippen. Dat is iets gemakkelijker.

Als de tekening goed gelukt is, breng je hem over op het karton. Dat gaat het best met karbonpapier. Knip nu het masker uit en maak gaatjes voor de ogen bij A en B en voor koordjes bij C en D. Kleur het met waterverf. Maak met een mes heel licht een inkeping op de stippellijn in het midden, die je op het voorbeeld ziet. (dat heet ritsen) en vouw het masker op die lijn. Vanwege je neus dus. Strik de koordjes nu achter het hoofd vast en je bent gemaskerd.

Ik wil naar mijn mama!

JEANET Virginia heeft vorig jaar bij het Konkurso di Poesia de eerste prijs gewonnen in de kategorie van 12-14 jaar. Hieronder volgt haar gedicht.

Nos matanan

Antes semper tabatin hopi palu
Palunan grandi i bunita.
Pero awor, unda nan a keda?
Mi tabata mira palunan grandi,
Hopi grandi.

Matanan di flor, tabata hole asina dushi
Hendenan ta planta palu di mata den nan kurá
I mondinan tabata yen di mata manera:
Palu di lechi, e mata bringamosa, ku semper
tabata kla pa ataka, djis bo mishi kuné.

Kurá - i hofinan tabata yen di fruta manera
Palu di mango, mispel, druif.
Unda nan a keda.

Hofinan masha grandi mes, ku hopi palu
Ku ni rayonan di solo no tabata mishi ku suela
Unda nos matanan a keda.

Door di maltrato di nos hendenan
Hopi di nos matanan a muri
Nos ta kap sin perkurá;
Pa pone otro na nan lugá
Nos matanan,
Hesus mi ta sinti falta di nan.

Zoek de namen

ELK plaatje beeldt een jongens- of meisjesnaam uit. Kun je ze vinden?

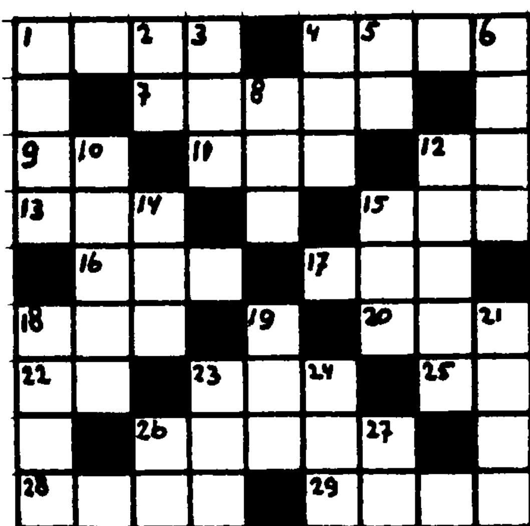
1. K

2. P=J

3. R.

Oplossing namen: 1. Henk; 2. Jan; 3. Roza.

Puzzel van de week

HORIZONTAAL: 1. Lekker op brood; 4. De eerste mens; 7. IJzer; 9. Eerst komende (afkorting): 11. Indien; 12. Knock out (afkorting); 13. Deel van een auto; 15. Liefkozing; 16. Mannelijk schaap; 17. Laboratorium (afkorting); 18. Bewoner van Estland; 20. Water doorlatend; 22. Verleden tijd (afkorting); 23. Dier op een boerderij; 25. Muzieknoot; 26. Delen van een eeuw; 28. Omlaag; 29. Spoorstaaf.

VERTIKAAL: 1. Maal; 2. Blijft over na brand; 3. Vervoeging van staan; 4. Heb je nodig om te vissen; 5. Deciliter (afkorting); 6. Prachtig; 8. Berg in Europa; 10. Feest in december; 12. Dik touw; 14. Kleed; 15. Paling; 18. Niet zo lang; 19. Deel van het hoofd; 21. Zonder haren; 23. Voertuig; 24. Roem; 26. Persoonlijk voornaamwoord; 27. Achter.

ZIE VOOR oplossing en de winnaar de Kinderkrant over twee weken. Stuur je oplossing naar de Amigoe (Scherpenheuvel z/n of P.O.Box 577; Aruba - Kaya Betico Croes 110; Bonaire - de heer Linkels, P.O.Box 122) En zet op de enveloppe: KINDERPUZZEL.

Winnares van de week is:

Jason Leerentveld
Montezumaweg 32
Curaçao

Hij ontvangt een waardebon van f.15,- van Augustinus Boekhandel.

OPLOSSING VORIGE KEER:

HORIZONTAAL: 1. Wind; 4. Speer; 7. Baden; 9. Nu; 11. Kin; 12. Te; 13. Die; 15. Bom; 16. Evenaar; 17. Dra; 18. Lek; 20. Os; 21. Jan; 23. Nr.; 24. Jaren; 26. Fles; 27. Eens.

VERTIKAAL: 1. Wond; 2. nb.; 3. Dak; 4. Pen; 5. En; 6. Riem; 8. Dienaar; 10. Uiers; 12. Toren; 14. Eva; 15. Bal; 17. Doof; 19. Kras; 21. Jas; 22. Nee; 24. Je; 25. N.E.

Om te kleuren

Carnaval

WAT is een sik? Juist, een klein puntig baardje, zoals de geiten ook hebben. En daarom noemen ze in Nederland een geit ook wel een sik. Lees dit Carnavalsversje uit Den Bosch maar eens:

In Den Bosch daar woont een bakker,
En die bakker heeft een sik,
En dat beest is hem gesmeerd,
Met een grote krentenmik,
Laat hem maar gaan,
Laat hem maar gaan,
Want dat beest heeft niets gedaan.

Carnaval in Griekenland

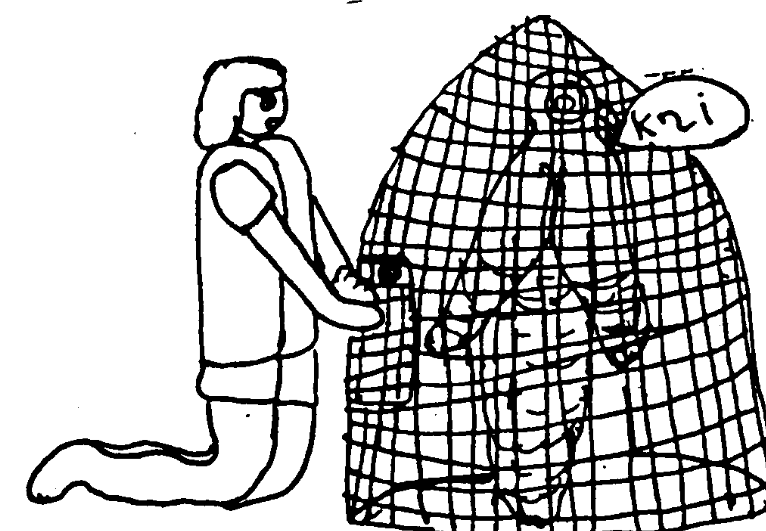
OOK in het oude Griekenland van zo'n 3000 jaar geleden vierden de mensen al een soort carnaval. Een van hun goden heette Dionysus en volgens de Grieken daalde hij een keer per jaar af in de onderwereld om de lente op te halen. En dat moest gevierd worden, vonden de Grieken.

Ze gaven allerlei feesten en hielden een grote optocht. Vooraan in die optocht zat een man verkleed als Dionysus op een versierde boot op wielen. Vanuit die boot werden dan vijgen, noten en snoep naar de mensen gegooid.

De Grieken dachten, dat samen met hun god de zielen van de overledenen mee uit de onderwereld gekomen waren om de mensen, die gezondigd hadden, te straffen. Met allerlei lekkers, die de mensen in potten en kruiken voor hen klaar zetten, probeerden ze die boze geesten te vriend te houden. Die boze geesten werden voorgesteld door allerlei gemaskerde mensen. Het leek wel ons carnaval!

Uit de schoolkrant

IK HEB hier nog een leuk verhaaltje liggen van Tyrone Bruno. Hij heeft het in de Olikrant van de St. Janschool geschreven. Lees maar:

PRIKICHI

Riba un dia di awaseru mi tata a bai kunuku bai wak ku tur e kabritunan a sali. Diripiente el a mira un para tira abou. E tabata mal batí ku awa. Ela keda eibou tirá, dor ku awa a kai mal kahí i e no por a bula mas. Mi tata a bini kas kune.

Anto nos a seké i hinké den kouchi i nos a duné kuminda i awa tur dia. Tambe nos tabata limpia su kouchi. E tabata gusta morde. Riba un bon dia nos a disidi di laga e bestia bai serka su espesie bek.

Net ora un trupa di prikichi ta pasa, nos a lague bai. E bula un tiki serka nos, kaba bula bai. Asina nos a keda sin para, pero nos tabata kontentu ku ela bai serka su famia bek.

Ata awor nos ta mira e prikichi ta pone webu net riba dak di kas. Bou di un palu ku tabata kologá na e muraya den fresku. Ela pone webu den e neshi. Nos a kere ku bai ela bai, loga ta kuminda ela bai buska i bini bek serka nos.

Alafin, alafan... e kuenta kaba.

TYRONE BRUNO
Klas 6A, 10 jaar

'GALILEO' NADERT VENUS

Ruimtesonde moet 'stuiteren' om Jupiter te kunnen bereiken

DEN HAAG.- De Amerikaanse ruimtesonde Galileo, die op 18 oktober vorig jaar werd gelanceerd, nadert de planeet Venus, maar het uiteindelijke reisdoel van de verkenner is Jupiter. De sonde is op nog zo'n tienduizend kilometer van Venus verwijderd volgens het Amerikaanse ruimtevaartbureau NASA.
De robot moet begin december 1995 bij Jupiter arriveren en dan twintig maanden om deze planeet cirkelen. Vijf maanden vóór aankomst lanceert hij een sonde die in de atmosfeer van de reuzenplaneet moet afdalen.
Om bij Jupiter te komen raast Galileo eerst af op Venus, maar daarna ook tweemaal om de aarde zelf om door de aantrekkingskracht van beide planeten te worden 'aangeslingerd' tot de snelheid van 140.000 kilometer per uur, die nodig is om uiteindelijk van de aarde af richting Jupiter te schieten. In december van dit jaar scheert Galileo bij terugkeer van Venus op duizend kilomter hoogte over de aarde. Na de ontmoeting met een asteroïde valt Galileo vervolgens terug naar het inwendige van het zonnestelstel om vervolgens voor de tweede keer de aarde te passeren, op 8 december 1992, op een nog lagere hoogte van slechts 322 kilometer.

Er zit een gevaar aan het laten stuiteren van een satelliet tussen aarde en Venus: dat hij door zijn opgezwiepte snelheid terugschiet door de dampkring en te pletter slaat samen met zijn kernreactor, die werkt op het gevaarlijke plutonium 230, waarvan Galileo 22 kg aan boord heeft. Voor de lancering met het ruimteveer Atlantis in april vorig jaar protesteerde een groep antinucleaire activisten in de VS tegen het gebruik van een kernreactor.

RUIMTEVEER

Maar de rechter stelde hen niet in het gelijk en NASA heeft ook geen andere keus. Na de ramp met het ruimteveer Challenger op 28 januari 1986 werd namelijk besloten Galileo uit een ruimteveer te lanceren met vaste-brandstofraketten in plaats van raketten op vloeibare brandstof, daar de explosiekans van de eerste raketten minder groot is.

Maar de moeilijkheid met vaste-brandstofraketten ("ius" - of "inertial upper stage"-raketten is dat zij niet krachtig genoeg waren om de bijna 3.000 kilo wegende Galileo direct naar Jupiter te schieten. Daarom schiet men de satelliet eerst naar Venus zodat Galielo's snelheid wordt aangeslingerd door de aantrekkingskracht van deze planeet. Maar dit betekent ook dat de satelliet weer tweemaal rakelings langs de aarde moet om de vereiste snelheid te krijgen om Jupiter te kunnen bereiken.

DAMPKRING

De kans van doorschieten door de dampkring bij het retour richting aarde schat NASA als één op de miljoen. Een kleine kans, maar een spectaculaire, daar dit zou gebeuren met een ongekend hoge snelheid van bijna 14 kilometer per seconde of 50.000 kilometer per uur en bijaldien enorme wrijvingshitte.

Berekeningen van NASA hebben uitgewezen dat de isotopenreactors aan boord dit geweld moeten kunnen doorstaan. Deze reactors - in het vakjargon "RTGS" geheten als Engelse afkorting van 'thermo-elektrische generator op radio-isotopen' - zijn nodig omdat zonnepanelen bij missies verder dan Mars onvoldoende energie opvangen.

De reactors bleven ook intact bij de ramp met de Challenger en andere ongelukken en er zijn proeven genomen onder nog extremere omstandigheden. Bovendien bestaat 70 procent van het oppervlak van de aarde uit zee en lossen de stoffen van de reactors niet op in water. Neerstorten op landbouwgrond en zand acht men geen probleem, maar inslaan op harde oppervlakken zoals beton wel, al is de kans daarop uiteraard nog veel kleiner dan die van de terugkeer in de dampkring op zichzelf al is.

In de generatoren wordt de hitte die vrijkomt door het radioactieve verval van plutonium-230 omgezet in stroom. Zij werden al gebruikt in de Voyager-, Pioneer- en Vikingmissies. In totaal hebben de VS en de Sovjetunie sinds het begin van de jaren zestig 60 ruimtevaartuigen met kerngeneratoren gelanceerd. Daarvan zijn er zeker acht teruggevallen naar de aarde als gevolg van lanceerfouten of niet goed functioneren in de omloopbaan van de aarde. In drie gevallen, een VS-satelliet en twee Sovjetrussische, kwam radioactiviteit vrij.

Dit gebeurde voor het eerst in 1964 met een Amerikaanse marinesatelliet, die als gevolg van een lanceerfout in de atmosfeer verbrandde boven het zeegebied bij Mocambique. Daardoor verdrievoudigde het plutonium-230 gehalte van de atmosfeer.

'RTGS'

Als gevolg van het ongeluk besloten de VS een zodanig nieuw ontwerp van 'RTGS' te maken dat zij bestand zijn tegen inslaan in de atmosfeer.

De filosofie van de Sovjetrussische ontwerpen wijkt af van de Amerikaanse. Het idee van de Russen is dat RTGS juist opbranden in de atmosfeer, terwijl satellieten met reactors zo zij gemaakt dat zij hun brandstof uitstoten tot in hoge, stabiele banen om de aarde.

Hun eerste pech, waarbij radioactiviteit vrijkwam, deed zich voor in 1969, toen een maanwagentje in de stille oceaan stortte als gevolg van een lanceerfout. De grootste ramp aan de kant van de Russen was echter de Cosmos-954 verkenningssatelliet met een Topaz-kernreactor, die op 24 januari 1979 boven noordwest-Canada neerkwam. Kennelijk door een fout werd de reactor tevoren niet uitgestoten naar een hogere baan. Slechts rond twintig procent van de kernbrandstof van de reactor overleefde de hitte van het terugvallen in de dampkring, maar sporen van het radioactieve materiaal verspreidden zich over een gebied van rond 40.000 vierkante kilometer.

CIVIEL PROJECT

Bij het protest van de tegenstanders van kernenergie in oktober werd in de VS ook voor het eerst een beroep op de rechter gedaan om een halt toe te roepen aan een civiel ruimteproject. Maar hij besliste dat "Het niet tot de taak van deze rechtbank behoort om te beoordelen of een regeringsbesluit door te gaan met het Galileo-project goed is". Afgezien van dit formele standpunt vond hij ook dat de argumenten van de regering, die aanvoerde dat de kans op het vrijkomen van plutonium "oneindig klein" is, beter waren.

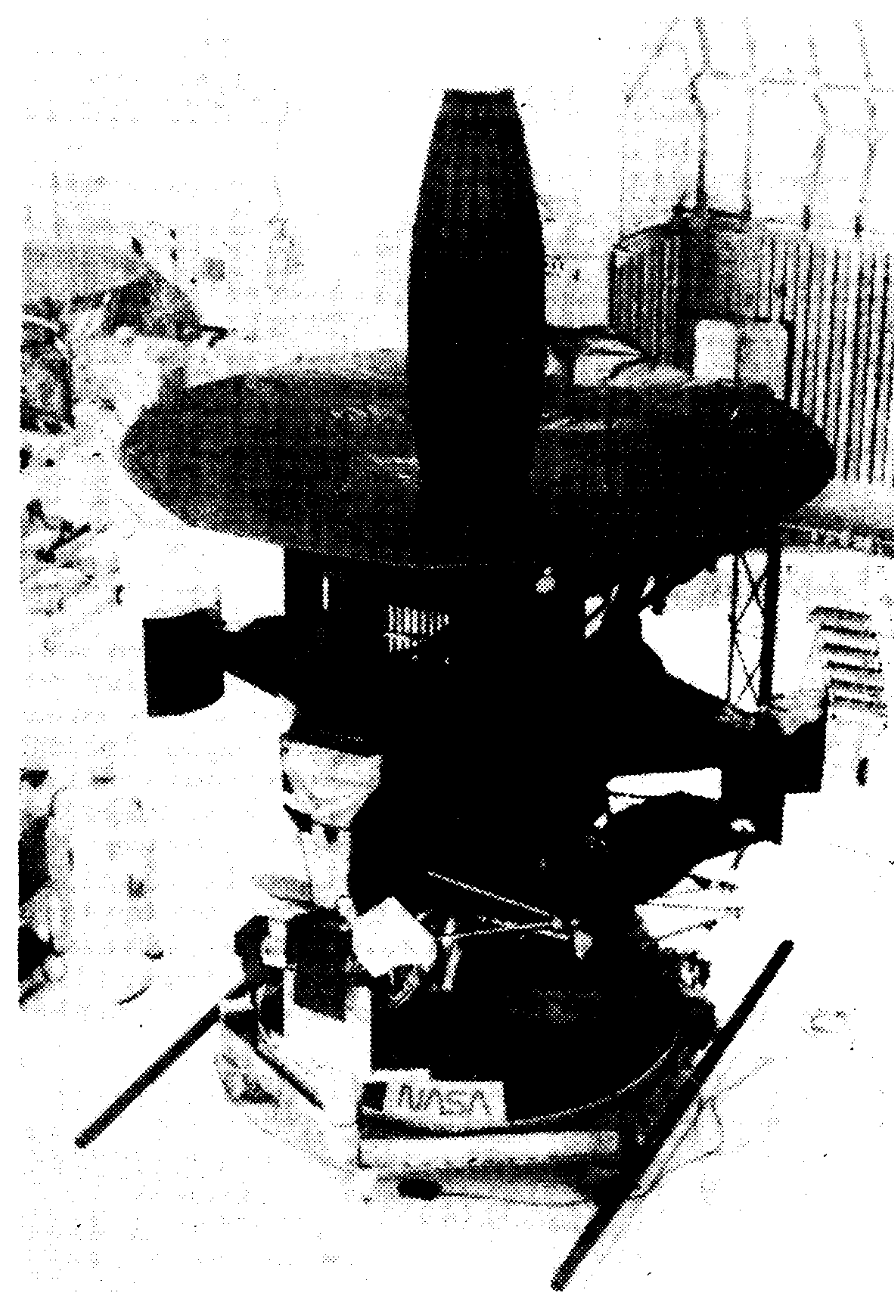
ULYSSES

In tegenstelling tot Galileo kan een andere missie van een sonde, die van de zonverkenner Ulysses in oktober van dit jaar, door het aanzienlijk lagere gewicht van 400 door het ruimteveer direct op het doel worden afgeschoten. Ulysses, een gezamenlijk project van het Europese ruimtevaartbureau en NASA, moet ook eerst naar Jupiter, doch gebruikt de enorme aantrekkingskracht van de planeet om uit het vlak van de planeten te zeilen dan weer aan te snijden op de zon. Ulysses moet de polen van de zon bestuderen en passeert in 1994 de evenaar van de zon op weg van de ene naar de andere pool.

De gemiddelde reissnelheid van Jupiterverkenner Galileo bedraagt niet minder dan 100.000 kilometer per uur. Toch duurt de hele reis zes jaar.

GASBOL

Jupiter, in welks stormachtige atmosfeer Galileo een sonde moet laten afdalen, is eigenlijk niet meer dan een gigantische ijskoude gasbol zonder noemenswaardige kern. Voyagerfoto's toonden aan dat de planeet is opgebouwd uit dezelfde elementen, waaruit de zon bestaat en wellicht in dezelfde verhouding. De atmosfeer waarin de sonde moet afdalen bestaat voornamelijk uit waterstof en helium en daarnaast methaan en ammoniak met sporen van water, ethaan, waterstofcyanide en koolmonoxyde. De temperatuur van de planeet ligt ver onder nul. Zij varieert van -178 à -148 graden celsius aan de wolkentoppen tot -108, daar waar de atmosferische druk gelijk is aan die op zeeniveau op aarde.

De ruimtesonde Galileo, die nu in de buurt is van de planeet Venus. Deze foto werd genomen vóór de lancering in oktober j.l.

Ing. v.d. Weerd: "Werkelijk te gek"

CAD-systeem maakt alles van plastic

'HET IS werkelijk te gek', zegt direkteur ing. H.v.d.Weerd van de Nederlandse Stichting voor Produktietechniek en ook de coördinator van deze organisatie, ir.R.Visman vindt dat zoiets alleen maar in je fantasie bestond. De heren hebben het over een videofilm van het Amerikaanse bedrijf 3D Systems. Machineraderen, schaakstukken, parfumflesjes, schoepraderen, auto's en onderdelen ervan, maquettes van gebouwen, een menselijke schedel waaraan zeer realistisch een ondertand ontbreekt. Je ziet het allemaal in een soort aquarium groeien. Pure magie, zo lijkt het. En dan zo'n Amerikaans commentaar erbij': 3D geeft U de macht uw dromen waar te maken.'

Het gaat over stereolithografie, een nieuwe technologie die oertrekken vertoont: een lichtstraal schept uit vloeistof een vorm, volgens een vooropgezet plan. Die vloeistof is een lichtgevoelige polymeer (kunststof) en zit in een bak. Een laserbundel laat, computergestuurd, het vloeibare plastic stollen in de vorm die de bedenker ervan met behulp van de computer ontwierp. Dat laatste heet CAD, oftewel Computer Aided Design. Wat de ontwerper voor ogen had en op het platte scherm tekende, wordt binnen een dag als tastbare, driemensionele werkelijkheid geboren. Het model krijgt plakjesgewijs (een plakje is een tiende tot één millimeter dik) gestalte. Heeft de laserstraal al zigzaggend een plakje af, dan zakt dit onder een nieuw laagje vloeistof, dat dan aan de beurt is om vorm te krijgen. En dat zo verder. Als het klaar is, wordt het model uit 20het bassin gehaald en tenslotte in een oventje verhard.

3D Systems claimt de stereolithografie te hebben uitgevonden. Visman heeft daar zijn twijfels over. 'Het is wel zo, dat de Amerikaanse autoindustrie de zaak heeft getrokken. Daar wil men gelijk kunnen praten over alle modellen. En dat brengt je bij een een groot voordeel van stereolithografie: waar je anders weken of maanden op moet wachten, heb je nu bijeen bij de hand'.

'Het realiseren van een ontwerp door middel van CAD bestaat al langer. CAD was er al aan de freesbank of in de piepschuimverwerking. Maar bij stereolithografie is ook de binnenvorm gelijk klaar. Dat kan bij de oude technieken alleen tegen hoge kosten'.

'Een andere toepassing: bedrijven die gietprodukten produceren, kunnen stereolithografisch vormen voor gietmallen maken. Voor de veel gebruikte 'verloren-wasmethode', bijvoorbeeld, worden de modelletjes meestal nog met de hand gemaakt, een zeer bewerkelijk proces'. 'Stereolithografisch gaat het rechtstreeks. Je maakt het modelletje, doopt het in keramisch materiaal en verhit het tot vijfhonderd graden. De kunststof verbrandt en de lege huls blijft over, de gietmal dus en die giet je vol met het gewenste materiaal. Dat betekent een enorme tijdwinst en je bespaart er heel wat duur hand- en slijpwerk mee'.

INNOVATIE

Het is duidelijk, stereolithografie valt onder het begrip innovatie. En daarmee is zij van interesse voor de Stichting voor Produktietechniek, gevestigd in Den Bosch.

Ing.H.v.d.WEERD ...te gek...

Deze stichting bestaat sinds maart 1988 en is voortgekomen uit de duizend leden (middelgrote en kleine bedrijven) tellende Vereniging voor de Produktietechniek, die 27 jaar geleden werd opgericht om onderlinge kennis te kunnen uitwisselen. 'Van de produktieontwikkeling, via de voorbereiding van de fabricage naar de uiteindelijke vervaardiging, houden wij ons bezig met alle bewerkingen die je op materialen kunt loslaten', vat Van der Weerd samen. 'We zetten voor groepen van bedrijven gericht onderzoek op naar technische ontwikkelingen, die leiden tot een betere produktiekwaliteit, die doelmatiger en schoner zijn en die minder uitval en afval veroorzaken. Met uiteraard de bedoeling dat ze worden ingevoerd'.

Het onderzoek geschiedt bij instituten in binnen- en buitenland, waar ook de meeste kennis op een bepaald gebied voorhanden is. Grote bedrijven, die doorgaans hun eigen researchafdelingen hebben, doen aan sommige projecten mee. Tien Nederlandse bedrijven werken samen in het project stereolithografie, variërend van Philips en Hoogovens tot een Amsterdams bedrijfje in oprichting dat een echte CAD/stereolithografische 'job-shop' wil worden.

TNO

Voor wat de stereolithografie betreft, heeft de Stichting voor Produktietechniek het technische onderzoek uitbesteed aan TNO in Delft. In mei arriveert daar uit de Verenigde Staten het eerste daartoe gehuurde apparaat. Daarvóór worden de mensen die ermee moeten werken bij de fabrikant Quadrax, getraind in de bediening van het ding.

Visman:'Op grond van onze industriële benadering hebben we binnen de stereolithografie een fabrikant uitgekozen die een machine bouwt. TNO gaat alle ins en outs bestuderen en proefstukken maken om de beperkingn van het apparaat te weten te komen'.

De investering in een stereolithografie-apparaat alleen is vijf tot zes ton. Moet daar een goed CAD-systeem bijkomen, dan zit je al gauw boven het miljoen'.

FAMILIE

Stereolithografie behoort tot een hele technologische familie. Een masker van een voorwerp op kunststof en een ultraviolet lamp erop kan ook.En metalen voorwerpen kan je opbouwen door spuiten van metaalpoeder, waarbij de computer de spuitmond volgens het CAD-ontwerp stuurt. Daarna wordt het object dan gesinterd in een oven.

En zo zijn er meer mogelijkheden. Daarom wordt eerst een marktonderzoek gedaan om na te gaan wat nú kansrijk is en bij wat het nog vele jaren duurt voor het ontwikkeld is. Maar het lijkt erop dat stereo-lithografie van alle concurrenten het verst gevorderd is. Het is op dit nieuwe terrein ook het enige systeem dat op de markt is. Als produktieporces is stereolithografie bij uitstek geschikt voor kleine serietjes of afzonderlijke stukken. Er wordt hard gewerkt aan meer toepasbare kunststoffen, die sterker en harder zijn, zodat men er meteen ook produkten en niet alleen modellen van kan maken.

IN ééN KEER

Ook naar de beste soort laser is onderzoek nodig. Gebruikelijk in de stereolithografie is de ultraviolet-laser, als wordt er ook wel met argonlasers gewerkt. Weer een ander lasertype schrijft het model in één keer. Voorwerpen maken groter dan veertig centimeter kan nog niet. Maar opheffing van deze limiet is slechts een kwestie van techniek.

Van der Weerd:'De medische toepassing is heel interessant. Waarschijnlijk doet een Delfts bedrijf op het gebied van de tomografie (röntgenfotografie waarbij slechts één vlak scherp wordt afgebeeld) ook nog mee aan het project. Het ziet er wel wat in om stereolithografisch schedels te maken voor proefsnijden'

En dan zijn er natuurlijk uitvoerend kunstenaars voor wie stereolithografie grote mogelijkheden biedt. Je kunt alle vormen maken.

Visman: 'De enig beperking is eigenlijk dat alles eerst in de computer moet'.

Afstandelijke mensen in dorp aan de rivier

In een dingy de jungle verkennen: geweldig!

-door Wim van Dijk-

Langzaam maar zeker begint er over ons een soort plezierige opwinding te komen. Snel nadert het uur van vertrek, hetgeen ditmaal betekent, een zwerftocht door de Amazone delta. We kijken er dan ook reikhalzend naar uit. Natuurlijk, het verblijf in Belem was zeker de moeite waard, maar voor zwervers valt het toch niet mee zo lang op een plaats te blijven. Nog een week van klussen, afgewisseld door bezoekjes aan de jungle aan de overkant en Carnavalsfeesten in de club en Asfaloth is weer een varend schip. Woensdagmorgen 22 maart 1989, is het nog niet helemaal licht als we de katedraal van Belem aan stuurboord hebben en op de noordpunt van Ilha das Oncas afkoersen. Het vroege vertrek moet ons, als mijn berekeningen kloppen, tot nabij Ilha Cotejuba met stroom mee doen varen. Na het keren van het tij, moeten we opnieuw kunnen profiteren als we voorbij Ilha Arapiranga de koers verleggen en schuin de Rio Para oversteken richting Ilha de Marajo. Ik voel me blij en opgelucht. Het erg lang op een plaats verblijven maakt me onrustig en prikkelbaar en zeker geen makkelijk mens om me om te gaan. Dit zijn bij uitstek de momenten waar ik van hou. Het is ofdat ik de prikkel nodig heb van in het onbekende stappen.

Het wordt een ontspannen trip op de Rio Para.

Onder de kust van Ilha das Oncas hebben we het laatste verbale contact met Belem. Luis roept ons op over de VHF en wenst ons nogmaals goede reis. Wij vragen hem de drie Anna's te groeten en nemen afscheid. Dan verdwijnen we tussen Ilha Arapiranga aan bakboord en de kleine eilandjes Longa en Jararaca aan stuurboord waardoor Belem voor ons uit het zicht verdwijnt. Tot zover waren mijn berekeningen juist en heeft de stroom ons de rivier af gesleurd hierbij slecht een beetje geholpen door de motor. Rond 9 uur is aan het wateroppervlak te zien dat de stroom tot stilstand is gekomen en dus binnen afzienbare tijd zal gaan tegenlopen. Dat wil zeggen als we doorgaan op deze koers. We liggen echter al vlak onder de zuidpunt van Ilha Cotejuba en wenden de steven naar het zuid- westen. Het kan gewoon niet mooier. Nog even en de, hier op het breedste gedeelte van de Rio Para nog veel sterkere stroom als die van vanmorgen vroeg zal ons in minder dan geen tijd naar de monding van de Rio Marajo-Acu voeren op het, nu nog onzichtbare, Marajo eiland. Rond het middaguur liggen we al voor de monding van deze rivier.

ZANDBANKEN

Behoedzaam turen onze ogen het water boven de hier liggende zandbanken af op zoek naar de diepere doorgang. Deze moet, althans zo ziet het er uit wat noordelijker van de rots met het baken liggen als de kaart aangeeft. Langzaam schuift de *Asfaloth* naar binnen, terwijl Nelly de wacht houdt voor de dieptemeter. Deze blijft constant meer dan vijf meter aangeven en loopt daarna nog wat op, hetgeen betekent dat de banken achter ons liggen en we op de rivier zijn. Onbekend met het terrein als we zijn, houden we voor de zekerheid maar wat ver uit de wal aan en laten de snelheid laag. Het panorama op beide oevers is fantastisch. Er zijn in de monding van de Rio wat strandjes met hier en daar een eenzaam huisje en overal het schitterende groen van de jungle die bij tijden wat opener is als hetgeen we tot nu toe zagen. Twee keer komt ons een inlands scheepje tegemoet en net voor we de bocht bereiken die het dorp Ponta de Pedras aan ons oog onttrekt, lopen we een zeilend vissersbootje op dat in de nu heersende windstilte op de stroom langzaam naar binnen loopt. Nel gooit een lijntje over. Dankbaar pakt de visserman dit aan, terwijl zijn maat het zeil laat zakken. We passeren nog een met palmen en struikgewas begroeid eilandje onder de stuurboordoever, gaan hier buitenom en dan ligt het dorp voor ons. Het ziet er pittoresk uit, zeker voor ons die twee maanden Belem achter de kiezen hebben. Er is een laadsteiger waar bedrijvig goederen uit afgemeerde bootjes wordt gedragen. Hier maakt ons sleepje los. Om het drukke komen en gaan niet te verstoren en natuurlijk ook voor onze eigen privacy besluiten we wat verderop voor anker te gaan. Net voor de plaats waar een zijriviertje in de Rio Marajo-Acu stroomt. Nog maar net hebben we achteruitslaand het anker ingegraven en liggen goed vast, als een gezelschap ... de komst van twee roze Amazonedolfijnen aankondigt. Het lijkt wel een welkomscomité en het maakt deze dag, die toch al niet is stuk te krijgen, nog mooier. In de stilte nu de motor uit is horen we de jungle. Parkieten en papagaaien schreewen verderop. 'Dit gaat mooi worden Nel', mompel ik wat dromerig, bevangen door een onbeschrijfelijk gevoel van warmte, terwijl ik naar het spel van de twee dolfijnen kijk. Met een glimlach denk ik terug aan wat Nelly die eerste dag op de Rio Para zei, ' O, als ik toch, al was het er maar eentje van die roze dolfijnen mocht zien'.

NOG WENNEN

De twee roze Boto's hebben hun welkoms-show beeindigd en zijn de rivier op gezwommen. Voor ons het sein om in actie te komen. Het is of we alles waar we in Belem zo verlangend naar hebben uitgekeken, vandaag al willen beleven. Ik heb de motor al aan de dingy gehangen en sta te popelen om dat zijriviertje te gaan verkennen. Zodra Nelly ook aan boord van de dingy is geklauterd gaan we op weg. Op niet veel meer dan een halve mijl van de *Asfaloth* vinden we al een icarape en gebukt verdwijnen we onder de laaghangende takken. Al een paar keer heb ik in mijn ooghoek iets in het water zien wegschieten. En nu het bladerdak boven ons wat opener is geworden, kunnen we ze in het helderde water ook goed zien: Traiuts, kleine, zeg 10 centimeter lange visjes met grote uitpuilende ronde ogen waarmee ze boven het water gluren. Ze doen me denken aan Gollem, het kwaadaardige schepsel uit het boek 'In de ban van de ring' van Tolkien, maar dan alleen qua uiterlijk. Gollem zou ons de schrik hebben aangejaagd, terwijl deze visjes ons, telkens weer wanneer we ze zien, vrolijk maken. Er zit zoiets komisch in de manier waarop ze bewegen en hun bolle kijkers boven het wateroppervlak houden, dat je moet lachen als je ze ziet. En dan die sprongen naar laag over het water vliegende insecten die ze met die twee knikkers begluren. Onze aandacht voor de Traiuts wordt afgeleid door het langsfladderen van een paar enorme, zeker twee handpalmen grote, schitterend blauw met zwarte vlinders. Dan gaan onze ogen naar grote dieprode bloemen tussen het groen. Is het hier, nauwelijks een dagtocht weg van onze eerdere oerwoudverkenningen, nu zo anders. Ik denk het niet. De enorme hoeveelheden van, voor Hollandse ogen, te bewonderen schoonheid, maakt dat het nog lang zal duren voor we hierop uitgekeken raken. Telkens ontdek je weer wat nieuws en voel je opnieuw de extase van het tropische regenwoud. De middag loopt al op haar einde als we teruggaan naar de *Asfaloth*. We willen ook nog het dorp bekijken. Opzij van de betonnen laadsteiger hebben we de dingy bij de trap vastgebonden. De veelal uit steen opgetrokken huizen en gebouwen van het dorp zien er over het algemeen goed onderhouden uit. Vooral het gemeentehuis dat moet stammen uit de koloniale tijd straalt gratie uit. De permanente markt nabij de steiger is op dit uur, op wat kraampjes met hapjes na, verlaten. Op het dorpsplein scharrelen alleen wat magere honden rond. Hier zal pas na zonsondergang de zaak tot leven komen. De mensen die we tegenkomen lijken wat afstandelijk en we verklaren dit uit de nabijheid van de grote stad. Pas veel later realiseren we ons dat we kregen wat we gaven. De vele waarschuwingen voor deze mensen verderop het binnenland in. Goed bedoeld natuurlijk, maar zeker niet ter zake kundig. Wij zijn het zelf die rondlopen met een voelbaar schild om ons heen. Oneerlijk tegenover deze mensen, maar er komt nog tijd genoeg om dit goed te maken. Als de zon onder is komt het dorpsplein tot leven. Luidruchtig, het blijven Brazileiro's, zijn een groep jonge mannen hevig aan het gokken rond een roulette, midden op het plein.

DOMINO

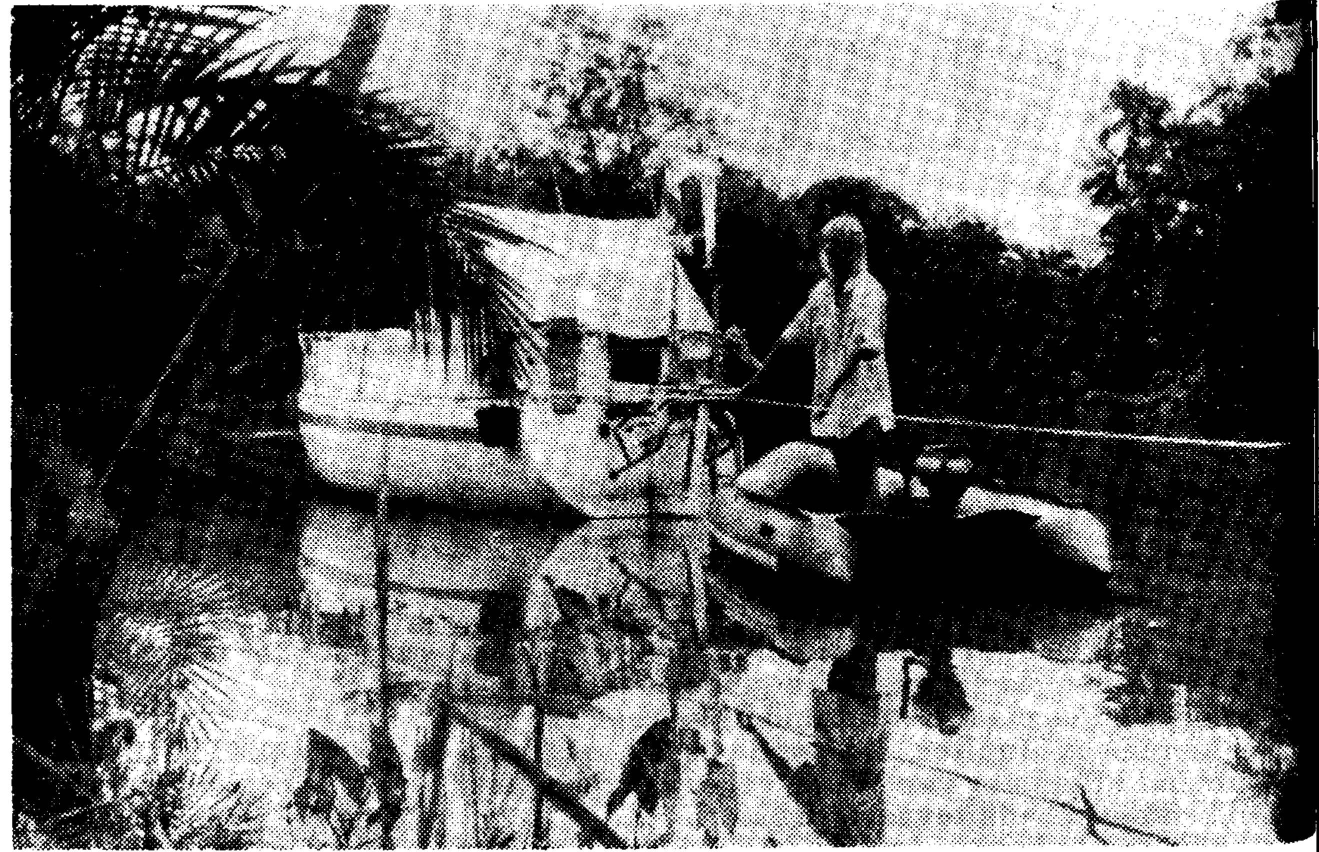
De oudere mannen spelen, wat teruggetrokken op de overdekte terrasjes rond het plein, domino. Vol passie als ware het spel het belangrijkste in hun leven. Groepjes jonge meisjes lopen enkel mooi te zijn. Voor hun is dat, op deze leeftijd, het belangrijkste in het leven. We drinken nog wat op een terrasje waar ook druk domino gespeeld wordt en kijken gefascineerd naar de, bij toerbeurt, dolblije of diep teleurgestelde gezichten van de spelers. Dan, opweg naar de dingy, worden we nog even opgehouden bij het veldje waar we vanmiddag die buffel zagen grazen. De buffel heeft plaatsgemaakt voor een grote groep teenagers die geboeid luisteren naar het gezang en gitaarspel van twee mannen. De laatste hits staan op het repertoir en de muzikanten zijn Italiaanse missionarissen in spijkerbroeken en kleurige shirts. Ook hier staat de kerk niet stil. 'Senhor, senhor, el barcinho', naast ons staat een jongen met een uitdrukking op zijn gezicht alsof de wereld op het punt staat te vergaan. Er moet wat vreselijks aan de hand zijn en snel volgen we de jongen die al voor ons uitrent naar het einde van de steiger. De wereld draait nog wel even door, maar wat we nu zien is ook het begin van een ramp. Wat moeten we nog veel leren. We hebben het tij volledig over het hoofd gezien en daar zit de dingy stevig beklemd tussen de trap en de betonpalen van de steiger. Opgedrukt door het wassende water dat hier zo'n twee en een halve meter op en neer gaat. Als we niets doen zal hij spoedig de eerste duikboot met buitenboordmotor zijn. Ik lig al in mijn onderbroek in het water en Nelly zit, samen met vele helpende handen, onder aan de trap om het niet zo ver te laten komen. Gezamenlijk weten we, na veel gepier, de dingy op zijn kant te krijgen maar het gat waar hij door moet is te klein. Er blijft ons niets anders over dan een deel van de lucht te laten ontsnappen. En zelfs dan gaat het maar net. Maar net is genoeg. 'Obrigado amigos,' bedank ik onze helpers, en we stappen in de half leeggelopen wiebelige dingy die er, net als ik, met enkel een paar schrammen is afgekomen. Het had erger gekund. Wat giechelig, over onze eigen stommiteit, bereiken we *Asfaloth*. Ik zei het al, deze dag is onmogelijk stuk te krijgen, zelfs niet door zo'n incident.

OERWOUD

Niet echt natuurlijk want zelfs de *Asfaloth* heeft op zijn minst water onder haar kiel nodig, maar het gevoel is er wel. Na wat bootschappen in het dorp gaan we op weg om nog net van de uitlopende stroom te profiteren. De stroom en de fok die gevuld wordt door een matige wind doen ons langzaam de rivier aflopen. Ponta Pedras is door de bocht al uit het gezicht verdwenen en we volgen de stuurboordwal. Voor ons zien we de monding van de rivier al, als we deze oversteken om het riviertje terug te vinden. Nabij de andere oever komen we in de luwte van het oerwoud en gaat de motor aan en het zeil aan de reling. Makkelijker als verwacht vinden we de ingang.

Er ligt al een bootje, het is ... visser die we gisteren ... sleepje gaven. Wat bedo... hij toch? Druk gebarend ... at hij op de voorplecht ... zijn scheepje. Als onze ... vastloopt in de modder beg... pen we het. Zo kunnen we ... het zowat laag water is ... naar binnen. Zou hij ... bedoelen dat we vlak la... die overhangende bomen ... stuurboord binnen kun... komen? Achteruitsla... trek ik eerst het schip te... naar dieper water en va... dan met een boog naar ... andere kant van de inga...

Hij staat nu ja te knikk... dus zal dat wel de bedoeli... zijn geweest. Ja hoor, ho... uit 10 meter ploegt de ... door de dunne modder ... geeft de dieptemeter ni... meer aan als Nelly van bi... nen het verlossende twee m... er en daarna zelfs nog m... door begint te geven. La... de visser komend vragen ... of we ook nog verder kun... komen, waarop opnieuw be... tigend wordt geknikt. St... voets schuift de *Asfalo...* naar binnen tot waar ... stroom zich vertakt. De tw... smalle stroompjes die ... voor ons liggen zijn m... schien wel diep genoeg ... door te gaan, maar de ov... het water hangende takk... te laag voor de mast. Prec... op de splitsing gaat het an... er uit en varen we met ... dingy een lijn naar de. ... die daar aan een boom gebo... den ons moet vrijwaren v... rond het anker draaien in ... in- en uitlopende stroom. H... water is hier spiegelglad ... we aan alle kanten zijn in... sloten door de jungle. ... voelt hier geen zuchtje wi... Alleen hoog boven in ... bomen ruist deze en doet ... bladeren bewegen. Het ru... sen, de zoemende insect... de krekels, kikkers en vo... els. De rest van de dag wo... den in de dingy delen ... beide riviertjes voorbij ... splitsing en een stuk van ... oever van Rio Marajo-A... verkend. En we beginn... ons al aardig thuis te voel... Zo sterk zelfs dat we na h... avondeten besluiten er o... eens in het donker op uit ... trekken. Dat is toch wel e... al die geluiden die nu ve... sterker en dichterbij lijke... Natuurlijk is het verbee... ding dat er duizenden og... naar ons gluren en er ... moment wat groots op ons ... zal springen, maar zo v... het wel. Het wordt dan ... geen lange tocht en ik ... blij weer veilig op de *A...* *loth* te zijn. Ook hier ho... we die geluiden, maar op ... of andere manier voel je ... hier beschermd. We hebb... dan ook geen enkele moe... met slapen en worden v... kwikt weer wakker.

Even voorbij Ponta Pedras vinden wij een goed ankerplaatsje.

Ook dit is Belem, een stad van grote rijkdom maaf ook van schrijnende armoede.

Rick Smits blinkt uit in Amerikaans basketball

Brabantse lieverdje is grote jongen geworden

INDIANAPOLIS.- Het Brabantse lieverdje bestaat niet meer. Rik, zonder c als het kan, Smits is een echt "grote jongen" geworden. Met onbegrensde mogelijkheden. Sportief en financieel.

Anderhalf jaar nog maar holt Smits (23) mee in het Amerikaanse profbasketbal (NBA). Bij de Indiana Pacers in het streng gelovige Indianapolis, de stad met de schoonste straten van de Verenigde Staten, met fantastische sportaccommodaties, maar zonder kloppend hart. Fans en club lopen met hem weg. Coach Versace is lyrisch over zijn blanke center. "Over drie jaar behoort Rik tot de beste vijf centers van de NBA. "Als hij wil." General-manager Walsh praat nu al over contractverlenging. Hoewel smits nog drie en een half jaar vastzit aan de Pacers. De manager wil zijn aankoop voor nog eens vijf jaar vastleggen. En heeft daarvoor dertig miljoen gulden voor.

De loopbaan van Smits heeft de vaart van een "slamdunk". Het type waarvoor Amerikanen op de bank gaan staan. Zeven jaar geleden was hij nog een onhandige bonestaak. Een bescheiden, introverte Brabander, die gebukt ging onder zijn lengte van 2 meter 21, en in alle eenzaamheid aan auto's en motoren knutselde. Wat in Nederland een curiositeit was, werd in de States de hoeksteen van zijn profbestaan. In de zomer van '84 schreef hij zich in op het Marist college in Poughkeepsie, New York. Om er gratis te studeren en om er te basketballen.

'IK KON NIET VEEL'

In razend tempo werd hij meester over zijn eigen onhandigheden en leerde hij zijn lengte uit te buiten. "Ik kon niet veel. Dat was mijn voordeel", blikt hij lachend terug. "Ik deed niet veel op het veld. En kon dus weinig fout doen. Wat ik leerde van coach Magarity, leerde ik goed en snel." Zo goed en zo snel dat hij na vier jaar bij alle profclubs hoog op het verlanglijstje stond. De Pacers plukten hem op 28 juni 1988 in New York als tweede uit de jaarijkse aanbieding van de college-spelers.

Met een pennestreek was Smits miljonair. Multi-miljonair. Hij tekende een contract voor vijf jaar, dat hem een kleine vijftien miljoen gulden garandeerde. Exclusief premies. De cheque met het tekengeld bracht hij naar de bank. Pas aan het loket zag hij hoeveel die waard was: 600.000 dollar."Ik heb het op de bank gezet. Een paar uur later ben ik teruggegaan. Ik had het gevoel dat ik iets met dat geld moest doen." Hij kocht een draadloos bestuurbare miniatuur auto van 1300 dollar, die een snelheid van 100 kilometer per uur haalde. "De rest van het geld", hij kan er hard om grinneken, "heb ik weer teruggebracht naar de bank."

CHAOTISCH

Zijn eerste jaar bij de Pacers verliep chaotisch. De sfeer in de ploeg was slecht, de prestaties overeenkomstig. De club versleet drie coaches, voordat Dick Versace in januari '89 de functie van eerste coach bij de Pacers aanvaardde. Onder Versace, daarvoor assistent-coach bij de Detroit pistons, kwam de vooruitgang terug in het spel van de Brabander. Aan het einde van het seizoen, na 82 wedstrijden in vijf maanden, logen de rapportcijfers er niet om: 11,7 punten, 6,1 rebounds, 1,84 geblokkeerde schoten in 24,9 minuten per wedstrijd. Hij werd er mee de beste eerstejaars center van het seizoen. Goed voor een bonus van 100.000 dollar. Halverwege het tweede jaar zijn de statistieken nog leuker: 14,6 punten, 6,2 rebounds, 2,1 geblokkeerde schoten in 28,1 minuten. Nog waardevoller is de gedaantewisseling die Smits in anderhalf jaar onderging. De Eindhovenaar werd van een hobbyist een zelfbewuste prof. Een beroepsporter, die overtuigd raakte van zijn eigen kwaliteiten en besefte dat hij de mogelijkheden heeft in de NBA te slagen.

Het verlegen Brabantse lieverdje heeft het veld geruimd voor een economisch spelende center die in de straatgevechten onder de borden nog maar zelden terugdeinst. "Ik heb geleerd van me af te slaan. Als ik moet rammen, gemeen moet zijn, ram ik, ben ik gemeen. Anders ga je er onherroepelijk onder door in de jungle bij de borden. Centers krijgen de meeste klappen. Hanteren het principe oog-om-oog-tand-om-tand. Altijd en overal. Ongeacht de tegenstander en de stand."

'KILLER'

Versace is tevreden met die ontwikkeling. "Rik wordt een grote. Een "killer". Hij geeft zijn ogen goed de kost. Leert snel. Moet ook. Een kwestie van overleven." Volgens de coach bezit zijn pupil met zijn 250 pond nog wel te weinig kracht in het bovenlichaam. "Hij moet de schouders van een Johnson krijgen. Niet diens snelheid. Er kan nog twintig, dertig pond bij zonder dat hij aan snelheid en sprongkracht inboet."

De coach heeft alle vertrouwen in de toekomst. "rik bezit de mogelijkheden in twee, hooguit drie jaar door te dringen tot de elite onder de centers. Dat moet hij zelf willen. Hij moet er voor honderd procent achter staan. Hij moet niet te vroeg aan zijn pensioen gaan denken. Met zijn geld willen gaan spelen. Dan mislukt het en wordt hij een gewone center, zoals er dertien in een dozijn gaan. Hij moet agressiever worden. Dominanter vooral. Bepaalde technische aspecten verbeteren."

"Rebounden" bijvoorbeeld en zijn "hookshot". Maar vooral leren een stabiele, constante factor te zijn binnen de ploeg. Rik is nog te wisselvallig, te onberekenbaar. Had een fantastische decembermaand en was bedroevend in januari. Voor een tweedejaars geen abnormaal verschijnsel. Zeker niet in zijn geval. Pakweg vijf jaar geleden was hij nog op zoek naar zijn klompen en naar het gat in de dijk waarin hij zijn vinger moest stoppen. Maar stabiliteit is een absolute voorwaarde om te slagen. In mijn ogen heeft Rik het karakter, de discipline, de toewijding om te willen slagen."

TEKORTKOMINGEN

Smits is zich bewust van zijn tekortkomingen. "de voornaamste zijn dat ik kracht tekort kom en te grillig ben." Spiermassa kweekt hij in het ultramoderne krachthonk van de Pacers. De grilligheid wijt hij aan het nomadebestaan, het reizen kris-kras door de Verenigde Staten. "Wij maken 200 tot 300 vlieguren per seizoen. De dichtstbijzijnde tegenstander is Chicago. Een half uur vliegen. De rest is verder dan een uur. We reizen eerste klas, leven in eerste klas hotels, worden prima verzorgd, maar het blijft slopend. Moordend. Ik ben er nog steeds niet aan gewend. Heb periodes dat ik tegen een muur oploop."

Voor de fans is Smits een openbaring, een geschenk uit de hemel. Robby Robertson, 53, vader van vier kinderen, slaat geen thuiswedstrijd over. Heeft al zeven jaar een seizoenkaart. Zit al zeven jaar in de clubkleuren op dezelfde stoel in de Market square arena. "Walsh moet Rik een contract voor het leven geven. Een enorm talent. Wordt een superster. Robertson geeft toe, dat er twijfels bestonden over Smits. "Toen we hem voor de eerste keer zagen, dachten we: wat moeten we met die lange hark uit Europa? We noemden hem Rich Smits. Maar hij heeft ons overtuigd. En hij wordt nog veel beter." Wat Robertson bijzonder in Smits waardeert, is zijn bescheidenheid. "Rik is geen snoever. Daar lopen er genoeg van rond in de arena. Hij is altijd vriendelijk voor de fans. Nooit te beroerd een handtekening te geven.'

Smits is populair, maar niet de lieveling van het publiek. "Daarvoor is hij te gereserveerd", is de verklaring van tv-verslaggever Hammons. "Hij heeft nooit veel te zeggen. Je moet de woorden uit zijn mond trekken.'

Smits kiest bewust voor de anonimiteit, maar onttrekt zich nergens aan. Zo is het een ongeschreven wet in de Amerikaanse sport, dat profs aan liefdadigheid doen. "Ik doe mee aan een antidrugsprogramma. "Val niet buiten boord", heet dat. Bezoek per seizoen zo'n 6000 leerlingen. Verder heb ik soms handtekeningensessies." Daarnaast schonk hij aan het Marist college 80.000 gulden voor de aanleg van een nieuwe vloer in de sportzaal. "Daar is in feite alles begonnen, in ieder geval mijn leven als basketballer."

RIANTE VILLA

De Brabander woont in een riante villa in een buitenwijk van Indianapolis. Met elf auto's: zeven Cadillacs, twee Chevrolets en twee Fords. "Ik heb twee nieuwe wagens. Voor het dagelijks gebruik. De rest is antiek. Een investering," zijn eerste wagen, een 1976 Coupe de ville van 1000 dollar, heeft hij nog steeds. Bovendien heeft hij nog vijf motoren, waaronder een Zundapp uit 1958. Racen mag hij niet. Dat staat in zijn contract. "Ik mag niet zeilvliegen, zweefvliegen, parachutespringen, motorrijden en autoracen. En geen vliegtuig besturen.'

Eigenlijk mag hij alleen maar basketballen. Scoren, blocken en rebounden. Daarvoor heeft Walsh een vermogen over. De manager wil nog voor het einde van het seizoen de verbintenis van Smits openbreken. "We willen Rik behouden. We hebben een jonge ploeg. Een team voor de jaren negentig. Daar zal Rik een belangrijke rol in spelen. Er bestaat belangstelling voor hem. De Lakers en Celtics hebben al eens geinformeerd naar een mogelijke spelersruil.'

Walsh zou graag zien dat Smits tot het einde van zijn loopbaan in Indianapolis zijn trapezewerk verricht. "Wij hebben daar veel geld voor over. We denken dat rik tot de categorie van de drie miljoen dollar-spelers gaat behoren. Aan die bedragen denken wij bij een nieuw contract." Dertig miljoen gulden in vijf jaar, Van Basten en Gullit waren tot nu toe de enige Nederlandse sportmensen die in dergelijke bedragen dachten, Smits wordt er niet koud of warm van. "Er worden in de nba gigantische salarissen betaald.

Rasmussen van Denver krijgt 16,5 miljoen dollar in zes jaar. Ik ben veel beter. Maakte tegen hem 32 punten thuis en 34 uit. Dan ben ik toch veel meer waard. Ik heb geen haast. Mijn huidige contract loopt nog drie en een half jaar." De naieve slungel bestaat niet meer. Basketbal is een bedrijf, een heel groot bedrijf. Rik Smits voelt zich er thuis. Zijn 2 meter 21 is geen handicap meer. Het is zijn handelsmerk.

Opname uit de j.l. zondag gespeelde all-star game van de NBA: de 36-jarige guard Robert Parish van de Boston Celtics dribbelt op weg naar de basket. Tussen deze sterren moet Rick Smits zich waar maken.

Jürgen Hiller praat over de toekomst

DDR-sport neemt les in democratie

PAPENDAAL.- De DDR tijdens de Olympische Spelen van Barcelona in 1992 niet bij de beste drie landen horen, als het om het vergaren van eremetaal gaat. Met een plaats bij de eerste tien is het land dat in Seoul op één na de meeste gouden plakken won, al tevreden. Dat zegt Jürgen Hiller, leider van de afdeling internationale betrekkingen van de Deutsche Turn-und Sport Bund (DTSB).

Hiller verbleef enige dagen in Nederland in het kader van een uitwisselingsprogramma met de NSF. Hij praatte zijn Nederlandse collega's bij over de haast niet bij te houden ontwikkelingen in de DDR. En hij leert van de democratie. Wie geeft in Nederland geld aan (top)sport? Hoe is de verhouding van de NSF met de bonden? 'Wij hoefden in het verleden maar naar één partij te luisteren',aldus Hiller, die ironisch toevoegt:'Dat was wel overzichtelijk.'

Hiller, 45 jaar en afgestudeerd als jurist, werkt al 24 jaar bij de DTSB. Sinds de opening van de Muur in november kan hij eindelijk vrijuit praten over sport in zijn land. 'Dat is een aangenaam gevoel. Vroeger moesten we altijd aan de gevolgen denken wanneer we iets zeiden. De uitspraken lagen op het bureau van Honecker en anderen voordat wij terug waren.'

De Oostduitse NSF maakt moeilijke tijden door. Het bestuur, dat onder de communistische partij resorteerde, trad onlangs af. Vicevoorzitter Rydz verdronk zich zelfs, omdat in zijn kas 290.000 Westduitse, niet in de boeken verantwoorde Marken werden gevonden. 'Hij had ze achtergehouden om snelle aankopen te doen. Zoals peddels. Die zijn nauwelijks meer te krijgen in de DDR. Hij deed het uit liefde voor de sport,' beschermt Hiller de dode.

NIEUW BESTUUR

Wat niet wegneemt dat de DTSB wankelt. Op 3 maart wordt tijdens een congres een nieuw bestuur gekozen, een nieuw statuut aangenomen, een leidraad voor de toekomst uitgestippeld. Een ding is zeker: veel verandert in de DDR-(top)sport. Hiller over de fouten van vroeger: 'Sommige takken van sport kregen helemaal geen mogelijkheden. Tennis en tafeltennis waren bijvoorbeeld niet Olympisch en dus niet interessant. Waterpolo was bijna niet mogelijk, omdat in de DDR maar achttien 50-meterbaden zijn. Bij zwemmen waren 36 gouden Olympische medailles te halen, bij waterpolo slechts één.'

Het tweede grote verwijt aan de bestuurders van vroeger is, dat alleen de topsport in de DDR goed is ontwikkeld. Zeker is, dat de nieuwe leiders gaan werken in de breedte door bijvoorbeeld accomodaties te bouwen en minder getalenteerden aan hun trekken te laten komen. 'Sport is goed voor de gezondheid van het volk en een vreugdevolle vrijetijdsbesteding,' zegt Hiller.

De ambtenaar hoopt en verwacht, dat het nieuwe parlement, na de vrije verkiezingen van mei ook de topsport voldoende kansen zal bieden. 'Al is het alleen maar, omdat we samen met de Bondsrepubliek de Olympische Spelen van 2004 naar Berlijn willen halen. We zullen dan toch goede sportlui moeten hebben.' Aan één Duitsland denkt hij nog niet, ondanks verregaande samenwerking op allerlei gebieden. 'Voorlopig zullen we ieder onze eigen medailles moeten blijven winnen.'

STRUCTUUR

Zoveel als vroeger zijn dat er niet, beseft Hiller. Dat komt niet zozeer, omdat topsporters, artsen, trainers en begeleiders het land hebben verlaten of dat van plan zijn. Meer nog, omdat de structuur van de sport verandert. 'We hadden een goed systeem van selectie van talenten op de scholen. Het is de vraag of dat zo blijft. Het kost veel geld. Bovendien zal het beschikbare geld ook over andere sporten verdeeld moeten worden, die eerst geen kans kregen.'

De vraag of het volk de investeringen in topsport blijft accepteren is ook nog niet beantwoord. De gevolgen van de openheid waren soms desastreus voor de toppers. Sommigen werden bedreigd, omdat de mensen niet konden accepteren dat ze het beter hadden dan zij. 'Vroeger was veel in de topsport geheim voor het volk', weet Hiller. De mensen kwamen nooit in de sportscholen. Niemand praatte over premies. Na de 'Wende' was opeens alles bekend. Kranten meetten breed uit, dat winnaars van een gouden medaille 35.000 Ost- en 600 Westmarken ontvingen. Er werd geschreven: Hoe lang moet een arbeider daar voor werken? De journalisten meldden niet dat winnaars in de Verenigde Staten 70.000 dollar kregen.'

BELEDIGING

De zwemmer Roland Matthes, voormalig wereldkampioen op de rugslag, verliet zelfs het land door alle ongemak. Hiller vindt de houding van de mensen een belediging voor de sporters. Hij haalt een voorbeeld aan 'Honderdduizenden bleven tijdens de Spelen van Calgary 'snachts wakker om naar de strijd tussen Katarina Witt en Debbie Thomas bij het kunstschaatsen te kijken. Ze waren blij toen Witt won. Ze deed dat voor zichzelf en voor hun, echt niet voor Honecker.'

Hiller verwacht niet dat de motivatie bij de sporters afneemt, nu iedereen vrij naar welk land dan ook kan reizen en dus een van de privileges wegvalt. 'Het reizen blijft een stimulans. Als topsporter maak je trips naar China, Canada of Japan. Ik denk dat ook in Nederland een gewone burger niet zomaar naar die landen kan reizen als hem dat invalt.'

Voor de sport in de DDR zijn het DTSB-congres van maart en de verkiezingen van mei van immens belang vóór de toekomst. Hoe dan ook, de sport zal zich veel meer zelf moeten zien te bedruipen. Hiller noemt sponsoring, reclame en het stallen van trainers in het buitenland als mogelijke bronnen van inkomsten. 'Ook is een bureau opgericht dat de sport gaat 'vermarkten'.

Natuurlijk verwacht het land ook geld over te houden aan transfers van sportsterren naar het buitenland. Wat te denken van het geval van voetballer Ernst. De international wilde naar het Westen, maar mag voorlopig niet. De reden is, dat hij de laatste tijd te weinig heeft gepresteerd. 'We kunnen nu niet genoeg geld voor hem krijgen. Als hij slecht speelt in het buitenland, is dat slecht voor onze naam en kunnen we in de toekomst anderen niet meer verkopen.' Hiller lacht als zijn gehoor verbaasd opkijkt. 'Dat is het 'neues Denken' in de DDR.'

Artsen melden slechts fractie van aantal euthanasie-gevallen

IN NEDERLAND werden in 1988 186 gevallen van euthanasie bij justitie gemeld. Dat zou volgens sommigen niet meer dan twee tot vijf procent zijn van het totaal. De schattingen van het totale aantal lopen uiteen van ruim 3000 tot 12.000. Ook al is er sprake van een voor voorstanders gunstige ontwikkeling in de jurisprudentie, veel artsen willen kennelijk geen risico's met rechters of politie lopen en vullen de overlijdensacte maar onjuist in. In overleg met het Openbaar Ministerie en de toezicht op de volksgezondheid stelde de GG en GD van Amsterdam een vragenlijst samen die aan alle artsen van de stad werd gestuurd. Hoewel het niet met zoveel woorden werd gezegd betrof het hier een handleiding straffeloos euthanasie toe te passen. Het is een vertaling voor de medische praktijk van de juridische zorgvuldigheidscriteria waarmee het strafbare 'doden op verzoek' in Nederland door de rechter gebillijkt pleegt te worden. Sinds die invoering ruim twee jaar geleden stijgt het aantal euthanasie aangiften in de hoofdstad. In 1987 waren het er 25, in 1988 50 en in oktober vorig jaar reeds 54. Het hoofd van de Amsterdamse GG en GD schat dat 1 op de 5 tot 1 op de 7 euthanasiegevallen vrijwillig wordt gemeld.

De meeste gevallen die het Amsterdamse parket van Justitie bereiken betreffen patiënten die lijden aan kanker, AIDS of een spierverlamming, in de laatste fase. Volgens Officier van Justitie De Wit is er bijna nooit reden om actie te ondernemen, zo verklaarde hij vorig jaar tegenover de pers. Na ongeveer zes weken doet de hoofdofficier dan ook een gemotiveerd sepot-voorstel. Binnen Justitie zouden stemmen opgaan alleen nog bijzondere gevallen aan te pakken. Bijvoorbeeld artsen die vergeten een collega te raadplegen, of artsen die de euthanasie aan een verpleegkundige overlaten.

Dit jongetje moet zolang hij leeft met slangen verbonden blijven aan een beademingsapparaat. Donnie, wiens ademhalings- en spijsverteringsorganen vanaf de geboorte niet voldoende ontwikkeld waren, heeft maandenlang in ziekenhuizen gelegen, waar zijn buikwand werd hersteld en zijn linkerlong werd weggenomen. In zo'n geval vraagt men zich af of er niet eerder medisch had kunnen worden ingegrepen om al dit leed te voorkomen.

Prof. H. Leenen begripsverwarring "doden op verzoek"

"Wet moet arts beschermen nu publiek voor euthanasie is"

=Door Joël Labadie=

WILLEMSTAD — "Hij die een ander op zijn uitdrukkelijk en ernstig verlangen van het leven berooft, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren." Dat zegt het wetboek van strafrecht van de Nederlandse Antillen in artikel 306. In Nederland gaat het om artikel 293. In andere woorden staat er: euthanasie plegen mag niet. Hulp bij zelfdoding mag ook niet. Dat staat in het volgende artikel van de respectievelijke wetboeken van strafrecht.

De snelle ontwikkeling van de medische wetenschap heeft het leven èn het stervensproces van de mens gerekt. De laatste jaren groeide ook de strijd voor het patiëntenrecht. Nu de vraag: heeft een patiënt het recht de arts te vragen een einde te maken aan zijn leven als hem slechts een pijnlijk lijden rest? Hoe groot is het gevaar dat dit recht verwordt tot een voor de patiënt gevoelsmatige morele plicht de gemeenschap niet langer tot last te zijn? Hoe groot is de kans dat anderen buiten de patiënt om beslissen over zijn lot?

Professor dr H. Leenen is hoogleraar in de sociale achtergronden van gezondheid en gezondheidszorg aan de Universiteit van Amsterdam. Vorige week sprak hij op de UNA over de verwarring die ontstaat door onzuivere definiëring van het woord euthanasie. Duidelijk beargumenteerde hij waarom hij voorstander is van wijziging van de wet op euthanasie.

Het is makkelijk angstgevoelens op te roepen door de wijze van behandeling van het onderwerp euthanasie. In Nederland is de maatschappelijke discussie als een golf over het land geslagen. Kranten en bladen stonden er vol van, groepen voor en tegen discussieerden met elkaar. Emotionele en rationele argumenten werden uitgewisseld en een kabinet struikelde bijna over een voorstel tot wetswijziging.

Euthanasie is het op verzoek opzettelijk levensbeindigend handelen door een andere persoon dan degene die het verzoek voor zichzelf doet. In de meeste gevallen gaat zo'n verzoek uit van mensen die naar hun gevoel in de eindfase van hun leven verkeren, hetzij door ouderdom, hetzij door de terminale fase van een fataal ziekteproces.

ENQUETE

Een enquête uit het midden van de jaren tachtig wees uit dat 67 procent van de Nederlandse bevolking voor het recht op euthanasie was. In 1988 was dat percentage gestegen tot 81 procent. Een wetswijziging werd en wordt door het Christen Democratisch Appel en de kleine christelijke partijen van de Tweede Kamer tegen gehouden. Een van de argumenten voor hun standpunt is het stellige geloof dat God de gever en nemer van leven is en dat nemen van het leven van een ander, ook al doet hij daartoe een verzoek, niet ter discussie kan staan. Opvallend aspect van de enquête van 1984, was dat in de groep ondervraagden die het christelijk-humanistisch karakter van het CDA onderschreef, een percentage voorstanders van 69 werd gemeten. Twee procent hoger dan het landelijk gemiddelde.

Professor van Leenen heeft in diverse commissies zitting (gehad) die zich bogen over de euthanasie-wetgeving. Hij waarschuwt voor de grijze zone waarin discussies terecht kunnen komen door vage definiëring.

De hierboven gegeven definitie van euthanasie is volgens Leenen door voor- en tegenstanders geaccepteerd. Centraal staat het verzoek van de patiënt. De praktijk wijst uit dat de familie vaak het verzoek doet, maar Leenen stelt dat binnen de grenzen van euthanasie daar niet op mag worden ingegaan. Met de mening van de familie heeft een arts niets te maken. De veronderstelde instemming ("Als vader had kunnen spreken had hij gezegd dat hij het zo gewild had.") moet ook afgewezen worden. Kinderen, dementerenden en psychiatrische patiënten moeten volgens Leenen euthanasie ontzegd worden vanwege het incomplete beoordelingsvermogen.

De discussie gaat ook over de waarde van een schriftelijk verzoek dat een patiënt zou kunnen doen ver voor de tijd van lijden er was. Leenen hecht grote waarde aan dit verzoek, omdat het opgesteld is door een persoon die zeer weldoordacht koos voor een tijd dat hij niet meer zou kunnen reageren.

Een verzoek tot euthanasie is volgens Leenen niet hetzelfde als een verzoek tot het beëindigen van de medische hulp. Het weigeren van hulp is namelijk het recht van een patiënt. Een arts zal daar gehoor aan moeten geven. In dat opzicht bestaat passieve euthanasie niet: het gaat hier om 'weigering van medische behandeling op verzoek'.

Als een arts besluit een medisch zinloze behandeling stop te zetten, is ook dat geen euthanasie. Dat is een zelfstandige handeling van de arts gebaseerd op het inzicht dat wat hij ook doet niets kan bijdragen tot het herstel van de patiënt. Het is volgens Leenen algemeen aanvaard dat als de geneeskunde niet verder kan dit een beslissing is op medische criteria, die niet verward mag worden met euthanasie.

Ook pijnbestrijding met medicijnen met een levensverkortende werking mag geen euthanasie genoemd worden. Dit is een van de zijpaden die in de discussie vaak ingeslagen wordt (en zoals duidelijk is geworden, is dat niet geheel ten onrechte). Hierbij kunnen vragen gesteld worden als wie vraagt om die vorm van pijnbestrijding en in welke dosering wordt het middel toegediend. In principe kunnen artsen namelijk in de terminale fase van een leven al dan niet in overleg besluiten de pijn te stillen in de wetenschap dat de medische handeling een neveneffect heeft.

NOODSITUATIE

De vraag is vaak gesteld of een arts zo mag beslissen. In Nederland is gewezen op het menselijk inzicht van de arts en de gewetensnood die een arts oproept een patiënt niet langer zinloos te laten lijden. In juridische discussies is vaak genoemd artikel 40 uit het strafrecht (artikel 42 op de Antillen) dat zegt: "Niet strafbaar is hij die een feit begaat waartoe hij door overmacht is gedrongen." De jurisprudentie heeft uitgewezen dat de Hoge Raad de volgende eisen stelt aan een zogenaamde noodsituatie. Er moet een verzoek zijn van de patiënt tot het levensbeëindigend handelen van de arts, er moet sprake zijn van een ondragelijk lijden en de arts moeten geen alternatieve behandelingen meer ter beschikking staan. Ook is als eis gesteld dat een arts die euthanasie óf beëindiging van de medische behandeling op verzoek, overweegt, collega's moet consulteren.

Er is door de wet onderscheid gemaakt tussen het plegen van euthanasie en hulp bij zelfdoding. Artikel 294 (in de Antillen artikel 307) stelt: "Hij die opzettelijk een ander tot zelfmoord aanzet, hem daarbij behulpzaam is of hem de middelen daartoe verschaft, wordt, indien de zelfmoord volgt, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren."

ETHISCH VERSCHIL

Leenen zegt dat hulp bij zelfdoding juridisch bezien sterke overeenkomsten toont met euthanasie. In het ene geval presenteert de arts op verzoek het middel aan de patiënt, in het andere geval dient de dokter het middel zelf toe op verzoek. Juridisch is er nauwelijks verschil, psychologisch-ethisch is het verschil opmerkelijk.

Professor Leenen is overtuigd van de noodzaak tot verandering van de wet op euthanasie. Het is niet eerlijk dat in een maatschappij die zich in meerderheid uitspreekt voor 'doden op verzoek' de arts die euthanasie pleegt moet leven met de vrees door justitie vervolgd te worden. De arts moet redelijke bescherming genieten van de wet, zo vindt Leenen.

De staatscommissie die advies moest geven heeft voorgesteld artikel 293 te handhaven, maar in een tweede lid te vermelden dat de strafbaarheid niet geldt voor een arts binnen het kader van de medische zorgvuldigheidseisen en dan alleen in een uitzichtloze noodsituatie.

Een tweede advies is dat de vereisten van zorgvuldigheid aangescherpt worden. Ten eerste moet er een goede voorlichting op gang komen zodat de bevolking en zeker patiënten weten waar over gepraat wordt bij euthanasie. In geval er euthanasie gepleegd werd, moet er een onderzoek komen of de arts wel zorgvuldig was. Een arts moet zich ervan overtuigd hebben dat er geen geneeskundig alternatief was voor de euthanasie. Ook stelt de staatscommissie overeenkomstig de jurisprudentie van de Hoge Raad dat het advies van een tweede arts ingeroepen moet zijn.

Hoe staat Leenen tegenover de argumenten van de tegenstanders van een niet langer strafbaar stellen van euthanasie?

"Het allereerste argument dat aangevoerd wordt is dat het leven van God is. Daar moet je als mens niet aan komen. Zo'n standpunt moet ik respecteren. Moeilijk heb ik het met de andere argumenten. De slippery slope-theorie en de dominotheorie spreken van de afgrond die we dreigen in te glijden als we euthanasie uit het strafrecht halen. Als één dominosteentje omvalt, vallen er meer: het gaat van kwaad tot erger, zo vreest men. Ik deel die angst niet waar het gaat om het afgebakende gebied van euthanasie. Wel is die afglijding mogelijk op medisch terrein daarbuiten. Nazi-Duitsland in de discussie voeren is irrelevant. De manier waarop in die tijd inhoud werd gegeven aan het begrip euthanasie heeft totaal niets te maken met het vraagstuk dat nu speelt."

De angst voor mensen die verpleegd worden dan dat ze hun leven niet meer zeker zijn?

Volgens Leenen zou een onderzoekje uitgewezen hebben dat die angst onder ouderen zeer gering is. Medische onregelmatigheden blijven strafbaar. De samenleving zal niet accepteren dat een arts fout handelt. Bovendien is een arts persoonlijk emotioneel betrokken bij elk verzoek tot het beëindigen van een leven.

Tot slot de vraag of iemand die aan het eind van zijn leven staat wel de juiste beslissing kan nemen. Leenen antwoordt daarop met onder meer de volgende twee tegenwerpingen: dat het vreemd zou zijn dat iemand wel medische hulp mag vragen maar geen euthanasie en dat het bovendien het recht is van een mens om over zichzelf te beslissen. Die beslissingsbevoegdheid mag je niet zomaar wegnemen. Ook niet waar het gaat om de keus tot beëindigen van het leven.

Voorbeeld van een euthanasie-protocol

ARTSEN DIE ingaan op een euthanasieverzoek van een terminale patiënt worden vrijwel zeker niet vervolgd als zij dat aan de hand van de volgende vragen kunnen motiveren. De vragen zijn ontleend aan het formulier van de Amsterdamse GG en GD en gebaseerd op de jurisprudentie.

• Is genezing dan wel verbetering van de situatie tot een voor hulpvrager draaglijk niveau redelijkerwijs uitgesloten?

• Is er sprake van ernstig en duurzaam lijden van de hulpvrager? Op welke wijze heeft hij dit aangegeven en sinds wanneer?

• Waaruit is af te leiden dat het wilsbesluit tot levensbeëindiging weloverwogen en uit vrije wil tot stand is gekomen?

• Is het wilsbesluit door hulpvrager al eerder op schrift gesteld? (zo ja, dan aanhechten)

• Is het wilsbesluit duurzaam te achten?

• Bestaan er mogelijkheden verbetering in de situatie van hulpvrager te brengen (van welke aard ook) en zijn hem/haar deze voorgelegd en concreet aangeboden?

• Is een hulpaanbod als hierboven bedoeld (levenshulp) door hulpvrager uitdrukkelijk afgewezen? Op welke gronden?

• Had hulpvrager bij de totstandkoming van zijn wilsbesluit en daarna, goed inzicht in zijn eigen situatie en eventuele alternatieven tot verbetering daarvan?

• Is hulpvrager in staat tot een bewuste afweging van eventuele alternatieven en heeft deze afweging ook inderdaad plaatsgevonden?

• Zijn er derden bij de totstandkoming van het wilsbesluit (of daarna) betrokken geweest? Steunen zij het wilsbesluit (bloedverwanten, professionele relaties)?

• Wat heeft de consultatie van één of meer andere deskundigen opgeleverd? (evt. verklaringen aanhechten)

• Wie zullen de feitelijke uitvoeringshandelingen tot levensbeëindiging verrichten en hebben zij zich daartoe uitdrukkelijk bereid verklaard?

• Is de wijze van uitvoering van het wilsbesluit en de mogelijkheid van eventuele alternatieven van tevoren besproken met de hulpvrager?

Daarnaast dient de arts nog een anamnese te verstrekken - de personalia van de patiënt, de diagnose, de behandeling en de vooruitzichten.

KIESKEURIG

Bank en Financiën

-door P.Casimiri-

Vanuit het bedrijfsleven wordt vaak de klacht gehoord dat het(hoger) beroeps-onderwijs niet in staat is afgestudeerden af te leveren met voldoende bagage voor de praktijk. Men constateert dat afgestudeerden niet flexibel inzetbaar zijn en dat men bij het oplossen van problemen te weinig rekening houdt met andere vakgebieden waarin men niet is opgeleid. De Vrije Universiteit in Amsterdam en de Hogeschool Holland menen de oplossing voor dit probleem gevonden te hebben in de opleiding Bank en Financiën. De opleiding is één van de eerste combinaties van hoger beroepsonderwijs en wetenschappelijk onderwijs. Beide instituten zijn een samenwerkingsverband aangegaan onder de naam Amsterdamse Academie. De Amsterdamse Academie biedt een grondige kennismaking met de financiële wereld en is vanaf het begin van de studie zowel theoretisch als praktisch gericht. Vanuit de wetenschap dat kennis in de praktijk snel veroudert en voortdurend moet worden bijgesteld, is een leerplan ontwikkeld dat naast het opdoen van kennis ruimte biedt voor het aankweken van veranderingsgezindheid en sociale vaardigheden, zodat studenten een attitude ontwikkelen waarop in de praktijk kan worden voortgebouwd. Het grootste gedeelte van het leerplan bestaat uit economische vakken (50%). De overige 50% wordt ingenomen door het leren omgaan met nieuwe informatiesystemen, management- en organisatiekunde en bedrijfscommunicatie waarbij de moderne talen een belangrijke rol spelen. Er vinden regelmatig bedrijfsbezoeken plaats zowel in binnen- als buitenland, terwijl stages ook een onderdeel van de opleiding vormen. Zoals gezegd is de opleiding een combinatie van wetenschappelijk en beroepsgericht onderwijs. De studie duurt vier jaar en is verdeeld in een propadeuse van een jaar en de hoofdfase van drie jaar. Na de gemeenschappelijke propadeuse van een jaar volgt een oriëntatie-periode van een half jaar. Daarna volgt een uitsplitsing in een WO-variant en een HBO-variant. Beide opleidingen duren dan nog tweeëneenhalf jaar. De hoofdfase begint met een gemeenschappelijke periode van ongeveer een half jaar. In deze periode wordt een bindend advies uitgebracht ten aanzien van de vervolgstudie. Studenten die voor de WO-variant worden aangewezen, gaan vanaf dat moment een groot deel van hun colleges lopen aan de Vrije Universiteit. Belangrijk onderdeel bij deze variant is het afstudeerscriptie. Je moet in staat zijn zelfstandig wetenschappelijk onderzoek te doen. Dit onderzoek kun je binnen een bedrijf doen, je loopt namelijk ook in de WO-variant stage. Degenen die de HBO-variant volgen zullen een groot deel van de tijd doorbrengen met praktische vraagstukken uit de financiële wereld. In deze variant ligt de nadruk op een brede oriëntatie, gericht op de praktijk. Stages worden gevolgd in de laatste twee studiejaren. Bij de toelating vindt een selectie plaats. De Amsterdamse Academie zoekt naar een evenwichtige samenstelling van de studentenpopulatie: evenveel jongens als meisjes, en evenveel VWO-ers als HAVO-ers. Verder zal gekeken worden naar de cijfers die je behaald hebt bij je overgangsrapport. Je moet een VWO- of HAVO-diploma hebben met Wiskunde, Economie 1 of 2 voor VWO en Economie of Handelswetenschappen voor HAVO. Voor MEAO-ers met een overeenkomstig vakkenpakket gelden individuele toelatingsvoorwaarden. Wil je meer weten over deze opleiding schrijf dan naar Amsterdamse Academie, Eekholt 32, 1112 XH Diemen.KRALENDIJK

Vrijdag 9 februari werd het project uitbreiding greenhouse Pasadia Cariño ondertekend. Cede Antias zal 75 procent van het project financieren. Op de foto mevrouw Margarita Djodjopawiro-Winklaar, voorzitster van de stichting Gehandicaptenzorg en Raymundo Saleh van de Cede Antias, die het project ter medefinanciering aanbood aan de Nederlandse regering ...

Stichting viert haar tweede lustrum

Groeiende aandacht voor gehandicapte op Bonaire

JANITA DE VRIES

= door Hubert Linkels =

KRALENDIJK — Dit jaar viert de Fundashon pa Kwido di Personanan desabilita na Bonaire, het tienjarig bestaan. De stichting werd om precies te zijn op 5 maart 1980 ten overstaan van notaris mr Alfred Knuf opgericht, met het doel zich toe te leggen op een verantwoorde geestelijke en lichamelijke vorming van gehandicapte personen. Daarvoor werd een dagverblijf opgericht te Rincon, dat als doel heeft een opvang te bieden voor gehandicapten vanaf drie jaar. In eerste instantie was de opvang gericht op kinderen tot 16 jaar, maar na vijf jaar bleek, dat de opvang van oudere gehandicapten net zo groot was. Toen eenmaal bekend was, dat er ook een opvang was voor de ouderen, kwamen er steeds meer aanmeldingen binnen. Zoveel, dat er zelfs een wachtlijst van zes personen bestaat. De oudste bezoeker van de Stichting voor gehandicapten is 48 jaar.

Twaalf jaar geleden werd er voor het eerst aandacht besteed aan de opvang en begeleiding van gehandicapten. Wat begonnen was als een wekelijkse clubmiddag, groeide allengs uit tot een volwaardig dagverblijf voor gehandicapte kinderen. Er ontstond een samenwerking tussen gemotiveerde volwassenen, afkomstig van Bonaire, Curaçao en Nederland. Vooral de laatste twee hebben door hun onschatbare bijdrage een essentieel deel geleverd tot de realisatie van de opvang.

De samenwerking begon in september 1978 op het initiatief van drs Emmy Schermer, die in die tijd werkte als hoofd van de Pedagogisch Didactische afdeling. Een belangrijk initiatief, want voor die tijd was er nog nooit iets gedaan voor de gehandicapten in de gemeenschap.

INVENTARISATIE

Het bleek in eerste instantie zelfs nodig, dat er een inventarisatie werd gemaakt om de vaak schuilgehouden kinderen te vinden. Al spoedig was het duidelijk, dat de enkele middagen in de week niet meer voldeden en dat een echt kinderdagverblijf de grote wensdroom was. Om het project zo goed mogelijk te laten verlopen, werd besloten een voorlopig bestuur samen te stellen, met vertegenwoordigers uit de medische, sociale, overheids- en onderwijssector.

Uiteraard werden ook de betreffende ouders betrokken bij het bestuur. Op 5 maart was het zover, dat er een stichting in het leven geroepen zou worden onder de naam Fundashon pa Kwido di Personanan desabilita na Bonaire. Voorzitster werd de verloskundige zuster Margarita Djodjopawiro-Winklaar, die nu na tien jaar nog steeds de functie vervuld. De overige bestuursleden waren secretaresse mevrouw A. Everts, penningmeester E. Cicilia en de leden R. Spierings en mevrouw Chatlein. De Stichting en de Pasa dia Cariño werden ondergebracht in het door de Federatie Antilliaanse Jeugdzorg (FAJ) aangekochte zusterklooster van Rincon.

Eigenlijk zou dat klooster dienen als jeugdcentrum, maar toen eenmaal de Stichting voor Gehandicapten in het leven was geroepen, bleek de voorzitter van de FAJ Tirso Sprockel onmiddellijk bereid, het gebouw aan de stichting over te dragen, met de bestemming er een dagverblijf voor de gehandicapte kinderen in te vestigen.

NATIONAAL GESCHENK

Een van de redenen die de doorslag gaven om de Stichting terwille te zijn was het feit, dat nu de Bonaireaanse gehandicapte kinderen op het eigen eiland opgevangen konden worden. Voor de komst van de Pasadia Cariño was deze mogelijkheid er niet. De kinderen werden dan naar Curaçao gestuurd, waardoor uiteraard vervreemding van het eigen gezin ontstond.

De aankoop van het voormalige zusterklooster was echter maar een pril begin. Vooral toen bleek dat het gebouw in een uiterst deplorabele toestand verkeerde. Met behulp van vijfduizend gulden, afkomstig uit het nationale geschenk dat prinses Juliana bij haar zeventigste verjaardag kreeg aangeboden, kon een gedeelte van de renovatie gerealiseerd worden.

De Federatie Antilliaanse Jeugdzorg gunde het werk aan Bouwmaatschappij Woudenberg/Antillen NV die het gebouw begin 1982 zou opleveren. Er moest overigens heel wat vertimmerd worden aan het oude klooster, waar onder andere ook de kapel er uit moest en nieuwe vloeren gelegd werden. Ook de deuren moesten verbreed worden voor het gebruik van rolstoelen en voor dergelijke veranderingen waren de beschikbare vijftigduizend gulden niet genoeg.

Tirso Sprockel, mevrouw Florie, mevrouw Grootgeest-Van Zuylen en de heer Buylendorp zorgden voor nog een extraatje, geschonken door de FAJ en op 9 mei 1981 werd er groen licht gegeven aan Woudenberg/Antillen NV. De toegezegde fondsen van vele Bonaireaanse bedrijven onder wie de Stichting Zorg voor het gehandicapte kind uit Curaçao, de Handelmaatschappij Kralendijk (HMK), Aisco, Botica Bonaire en de toenmalige SNAV zorgden ervoor, dat de exploitatie van het eerste jaar en de aanschaf van de inventaris geen problemen zouden opleveren.

VERHUIZING

Nu echter door het Stichtingsbestuur in overleg met de voormalige directrice mevrouw C. Mohammed was besloten ook aandacht te besteden aan de oudere gehandicapten, was het noodzakelijk naar een grotere opvangruimte uit te zien. Het oude zusterklooster voldeed niet meer aan de plannen van de Stichting. Inmiddels was de Stanislausschool op Rincon opgeheven en het kostte de Stichting niet veel moeite, om via het eilandsbestuur de beschikking te krijgen over de afgedankte school.

Uiteraard vroeg dat de nodige aanpassing en verbouwing, maar Fundashon Cas Boneriano (FCB) stelde onmiddellijk het benodigde materiaal ter beschikking terwijl DOW de werknemers leverde. Voor de leiding van de Pasadia een enorme verlichting, aangezien er nu gewerkt kon worden met kleinere groepjes, verdeeld in een middengroep en oudere gehandicapten.

VERVOER

Pasadia Cariño is op Bonaire het enige opvangverblijf voor de geestelijk gehandicapten. Het gebouw staat te Rincon en dat betekende dus, dat kinderen die in aanmerking kwamen voor de Pasadia vanuit het zeventien kilometer verder gelegen Kralendijk, van en naar Rincon vervoerd moesten worden. Daarvoor bracht de Simabo — de vakbond van Bonaireaanse leerkrachten — een uitkomst.

Er werd een inzamelingsaktie georganiseerd die tenslotte een tweedehands volkswagenbus opleverde. Een goed begin, maar het intensieve gebruik van de oude bus was er de oorzaak van, dat er spoedig bij andere instantie aangeklopt moest worden. Net in die tijd echter vierde Maduro & Curielsbank het vijfendertig jarig bestaan van de vestiging op Bonaire.

Lio Capriles besloot bij deze gelegenheid de Stichting Gehandicapten een fraaie bus met 'backlift' (voor de rolstoelen) aan te bieden. Voorzitster Margarita Djodjopawiro was geweldig blij met het cadeau maar toonde zich ook bezorgd: 'De bus was mooi, precies aangepast aan onze verlangens, maar de exploitatie was een wekelijkse rib uit ons lijf. Niet minder dan fl.60,= benzine moesten wij iedere week op tafel leggen terwijl we jaarlijks ook nog eens fl.4000,= aan verzekering kwijt waren. Naar mate de bus ouder werd, stegen ook de reparatiekosten. Na vijf jaar liet de bus ons in de steek en was voor ons financieel niet meer te repareren'.

De Stichting slaakte een noodkreet, want de Pasadia stond of viel met het ophalen van de kinderen.

Margarita Djodjopawiro: 'De Landsloterij reageerde. In januari 1988 mochten wij officieel de sleutel in ontvangst nemen van een nieuwe bus voor vijftien personen. Maar de aanmeldingen voor plaatsing op het dagverblijf namen zo snel en drastisch toe, dat de nieuwe bus alweer te klein is geworden. Elke dag moeten er 6 bezoekers thuisblijven omdat er in de bus geen plaats meer is. Een van de plannen van de Stichting is dan ook om dit jaar een tweede bus aan te schaffen. Dat is niet alleen nodig voor het gehele transport, maar ook omdat het weekprogramma van de kleintjes en de ouderen vaak niet te combineren is voor het transport'.

ACTIVITEITEN

Momenteel wordt er in de Pasadia Cariño opvang gegeven aan 15 volwassenen en 7 kinderen, aldus de in juni 1989 aangetrokken directrice Janita de Vriend. Zij gelooft dat dit aantal in de loop van het jaar nog wel zal toenemen.

Janita de Vriend: 'Zij zijn allen wel gehandicapt, maar de mate waarin verschilt wel. Aan de kinderen proberen we dingen te leren die het hen mogelijk maakt hun weg te vinden in de maatschappij. Dat betekent bijvoorbeeld, dat ze geleerd wordt zichzelf te wassen en aan te kleden, netjes te eten en af te wassen, maar ook om boodschappen te doen'.

Het programma voor volwassenen ligt weer anders. Voor hen is het zaak zoveel mogelijk in stand te houden wat ze eerder hebben geleerd. Ook ligt bij hen het accent op het zoveel mogelijk zelfstandig leren doen van dingen. Het huishoudelijke gedeelte neemt daarom een belangrijke plaats in.

De uit het Nederlandse Twente afkomstige directrice van de Pasadia Cariño vindt dat een ander belangrijk doel is om de volwassenen te helpen een zinvolle dagbesteding te vinden. 'Wij laten een aantal stage lopen in de crèche, een huishouding, een hotel of een winkel. Om het idee van werken te versterken krijgen ze daarvoor een vergoeding'.

Bij het dagverblijf is een greenhouse gebouwd. Daar wordt groenten verbouwd. Een deel wordt verkocht en een deel zelf opgegeten. 'Een uitstekend project', vindt Janita de Vriend en we willen dat graag uitbreiden. Momenteel werken vele volwassen bezoekers in de tuin onder leiding van een door de overheid beschikbaar gestelde tuinman'.

FINANCIERING

Deze wens tot uitbreiding die bij de directrice al leeft sedert november vorig jaar, zal nu in het kader van het tienjarig bestaan één van de projecten zijn die uitgevoerd gaan worden. Daarvoor is een bedrag ad fl.12.999,72 nodig. Zoals bij dit soort financieringen, zal een gedeelte van het project betaald moeten worden door de aanvrager. De Stichting heeft daarbij de hulp gevraagd van de voorzitter van de Cede Antias Raymundo Saleh, die de aanvraag heeft verzorgd en het project dossier heeft samengesteld.

De goedkeuring is inmiddels verleend en samen met de door de Rotaryclub geschonken waterpomp, kan de Pasadia Cariño een belangrijk project realiseren.

Janita de Vriend: 'Nu wij onze tuin flink kunnen uitbreiden en voor het gehele jaar voldoende verzekerd zijn van water, kunnen wij ook optimaal gebruik maken van de door het Bisdom Willemstad aangeboden mogelijkheden. Naast het greenhouse ligt een groot stuk terrein braak en dat kunnen we nu bij onze tuin trekken. Het vergrote aantal volwassen bezoekers kan nu inderdaad regelmatig aan het werk gezet worden.

Dat betekent dat de oogst groter zal zijn, waardoor we meer kunnen verkopen. De opbrengst kan dan weer bijdragen voor de aanschaf van een gedeelte van het materiaal'. In het project greenhouse is ook de restauratie van een nabijgelegen schuurtje opgenomen. Erg belangrijk voor het opbergen van de materialen, aldus de directrice. 'Dat doen we nu in een van de lokalen van de school, maar die zijn in feite niet zo geschikt als opbergplaats'.

FEESTPROGRAMMA

De Fundashon pa Kwido di Personanan desabilita na Bonaire zal de feestelijkheden van het tienjarig bestaan over het gehele jaar uitbreiden. Hoewel de officiele dag 5 maart zal zijn, wordt de viering gehouden op 25 maart. Er wordt een receptie gehouden en ieder is welkom om een kijkje te komen nemen in de Pasadia. Tijdens de misviering in de parochiekerk van Luis Beltran zullen gehandicapte en niet-gehandicapte kinderen samen een gemengd koor vormen onder leiding van onderwijzer Gregory Goedgedrag.

De Stichting van de gehandicapte kinderen wil ook dit jaar de aanschaf van de tweede bus realiseren. Daarvoor wordt een sponsorloop georganiseerd. Dat is op 29 april.

Margarita Djodjopawiro: 'Wij krijgen enorm veel hulp van buitenaf. Ook van zusterorganisaties. Daarom zijn we ook in staat om op 19 mei een studiedag te organiseren. Ons doel is een betere visie te krijgen om een nog betere opvang te kunnen bieden aan onze volwassen gehandicapten. Daar zal ook ter sprake komen hoe we een eigen therapielokaal en een therapiebad kunnen realiseren. Dit zijn namelijk onmisbare aspecten in de zwakzinnigenzorg'.

HUIS

Ook zal de stichting trachten een gezinsvervangend huis te realiseren. Dit zijn groepswoningen, waar verstandelijk gehandicapten onder begeleiding wonen. Zij kunnen dan gezamenlijk een huishouding voeren onder een continu leiding. Evenals de poging om tot een aktiveringscentrum te komen, waar getracht wordt de gehandicapte nieuwe vaardigheden bij te brengen, zal daar voor hulp nodig zijn.

Die komt voor een gedeelte uit Nederland, waar erg goede contacten liggen met de oudercommissie Philadelphia en voor een gedeelte van Bonaire zelf, waar de Fundashon Cas Bonairiano (FCB) al toezeggingen heeft gedaan. Voorzitster Djodjopawiro: 'Natuurlijk is het werk dat de stichting heeft kunnen realiseren met de nodige hulp en steun van buiten gebeurd. Wij moeten het voornamelijk hebben van subsidies en donaties. Er zijn zoveel instanties die ons geholpen hebben. Maar ik wil vooral een woord van dank zeggen aan de Bonaireaanse bevolking voor de steun die wij het afgelopen decennium hebben gehad.

Kortgeleden nog hebben we een radioton georganiseerd waar de bevolking fl.16.000,= bijeenbracht. Een duidelijk bewijs, hoe spontaan en gul de bevolking kan reageren. Wij hopen dat wij ook de komende tien jaar op het volk zullen mogen rekenen'.

Dat zal ongetwijfeld ook een gevolg zijn van het beleid van de nieuwe directrice Janita de Vriend. Waar mogelijk is zij met haar kinderen aanwezig. Zij vormen immers net als alle andere kinderen en volwassen een gedeelte van onze gemeenschap. Twaalf jaar geleden werd dat echter pas door een enkeling ontdekt. Er valt dus nog heel wat in te halen in de aandacht die een groep gehandicapte medeburgers verdient.

... Het oude zustersklooster te Rincon was de eerste opvangmogelijkheid voor de gehandicapte kinderen. Het gebouw werd aangekocht door de Federatie Antilliaanse Jeugdzorg (FAJ) en aan de Stichting Gehandicaptenzorg aangeboden voor de Pasadia Cariñoso. Links de eerste door Simabo geschonken volkwagensbus, die later vervangen zou worden door de door M&C aangeboden bus en vijf jaar daarna door de bus die de Landsloterij ter beschikking stelde. (Archieffoto)...

Behoefte aan ideologie

Vervolg van pag. 1

uiteindelijk in het bestuur zal gaan vertegenwoordigen'.

Dat er heel wat moet veranderen binnen het bestuursapparaat wordt volgens Dr. Silberie ook door de overheid zelf onderkend. Men is volgens hem ook bereid maatregelen te nemen om de situatie te verbeteren, het gaat alleen veel te langzaam.

Als wetenschapper heeft Dr. Silberie in zijn onderzoek naar een theoretische benadering gezocht van het probleem. Hij is daarbij uitgegaan van het pluriformiteitsprincipe, d.w.z. van diverse bestaande theorieën en opinies, hetgeen gezien de ingewikkeldheid van de problematiek noodzakelijk was. Daarbij heeft hij bepaald dat terdege rekening moet worden gehouden met onze eigen politiek-administratieve cultuur.

UNIEK EILAND

'Wij zijn in feite een uniek land. Een stukje Holland in het Caribisch gebied, maar niet helemaal Holland. Wij hebben bepaalde dingen gemeen in ons bestuur en in onze politiek, maar er zijn ook grote verschillen. De vraag is nu welke universele elementen wij moeten zien in te voeren en daarnaast welke eigen culturele elementen wij moeten trachten te behouden.

Aangezien Dr. Silberie zich gespecialiseerd heeft in management — hij doceert aan de UNA behalve bestuurskunde ook informatica — heeft hij de problematiek vanuit deze optiek benaderd en dus niet b.v. uit juridisch of financieel-economisch oogpunt. Uiteraard is hierdoor het pluriforme principe enigszins verwaterd, maar dat kon ook niet anders bij een dergelijk onderzoek.

Het externe onderzoek werd gehouden op alle eilanden van de Nederlandse Antillen en Aruba en was gericht op politici, ambtenaren en andere opinieleiders in de gemeenschap. Topambtenaren waren de doelgroep van het interne onderzoek dat zich op het eilandgebied Curaçao concentreerde. Het voornaamste doel was om gegevens te verzamelen over de bestaande en verwachte karakteristieken van het overheidssysteem van Curaçao die relevant zijn voor de manier waarop dit systeem zijn problemen aan kan pakken.

Bij een tweede veldonderzoek waren personen uit zowel de centrale regering als de eilandelijke overheid van Curaçao met veel ervaring de doelgroep. Dit onderzoek had tot doel de eerder verkregen resultaten te verifiëren en om additionele informatie te verkrijgen.

Aan het eind komt Dr. Silberie tot de volgende conclusies: ook na een eventuele onafhankelijkheid zal er een grote mate van buitenlandse invloed kunnen worden verwacht; indien men er niets aan doet zullen de Nederlandse Antillen geruisloos uit elkaar vallen; het politieke systeem is van cruciaal belang voor de ontwikkeling van het land samen met aspecten als mentaliteit van de bevolking en het onderwijsniveau.

Van de zijde van het publiek concludeert Dr. Silberie dat dit het bestuur uitsluitend als een noodzakelijk kwaad beschouwt dat op alle fronten beneden de maat functioneert; de geloofwaardigheid van de overheid is de laatste jaren tot een minimum gedaald en dit kan leiden tot een perceptie van minder legitimiteit; er kan geen publiek enthousiasme worden verwacht voor nieuwe staatsrechtelijke configuraties en voor onafhankelijkheid.

M.b.t. de politieke partijen komt Dr. Silberie tot de slotsom dat interne problemen hun optimaal functioneren vaak bemoeilijkt. De wijze waarop zij het probleem van aanbod van goederen en diensten aanpassen aan de vraag, laat veel te wensen over. En de gemiddelde politicus heeft bij de bevolking zeker geen goede image.

Dr. Silberie geeft als aanbeveling dat de politieke partijen meer zelfkritiek gaan betrachten en hun communicatie met het publiek verbeteren. Daarnaast moeten ze ook meer gaan doen op het gebied van opvoeding van hun eigen mensen. Hij wijst hierbij op de eventuele mogelijkheid van een gezamenlijk studieprogramma van alle politieke partijen met de UNA.

De politieke partijen zouden volgens Dr. Silberie ook snel wat aan hun organisatiestructuur moeten gaan doen en de mobiliteit binnen de partij moeten vergroten. Alleen dan kan men verwachten dat wij op den duur een beter politiek systeem en een beter functionerend overheidsapparaat krijgen.

Wij kunnen zowel de oude rotten in onze politiek als de nieuwkomers de publicatie van Dr. Silberie warm aanbevelen, zeker in deze verkiezingstijd waarbij communicatie met het publiek, opstellen van bestuursprogrammas, formaties en dat soort zaken aan de orde zijn. Voor partijreorganisaties en opvoeding van partijpolitici is het voor de komende verkiezingen helaas te laat, maar dat kan altijd nog komen....

Toos van der Valk presenteert schoonheids- en verzorgingslijn

TOUCAN

Cosmetica uit een onverwachte hoek

WILLEMSTAD — Wie neemt ze niet stiekem mee bij vertrek: de flesjes en zeepjes van het vakantiehotel. Zij had al een aardige verzameling van dergelijke odeurflesjes en shampoo-flacons. En een stille wens. Die wens is uitgekomen. Een stukje daarvan komt nu per container naar óók Curaçao. 'Ook' want ze zijn al in 45 winkels te koop en staan in de badkamer van 4000 hotel- en motelkamers: de 61 artikelen uit de nieuwe cosmeticalijn Toucan. De snavelvogel op de verpakking verraadt het: Van der Valk zit in parfumerie en huidverzorging. Toos van der Valk, echtgenote van nestor Gerrit is best wel trots op haar serie.

Het is voor sommigen even wennen aan de gedachte dat een specialist op het gebied van food and beverage en logies de dermatologie in duikt. Mevrouw Van der Valk geeft aan dat de link in de badkamer ligt.

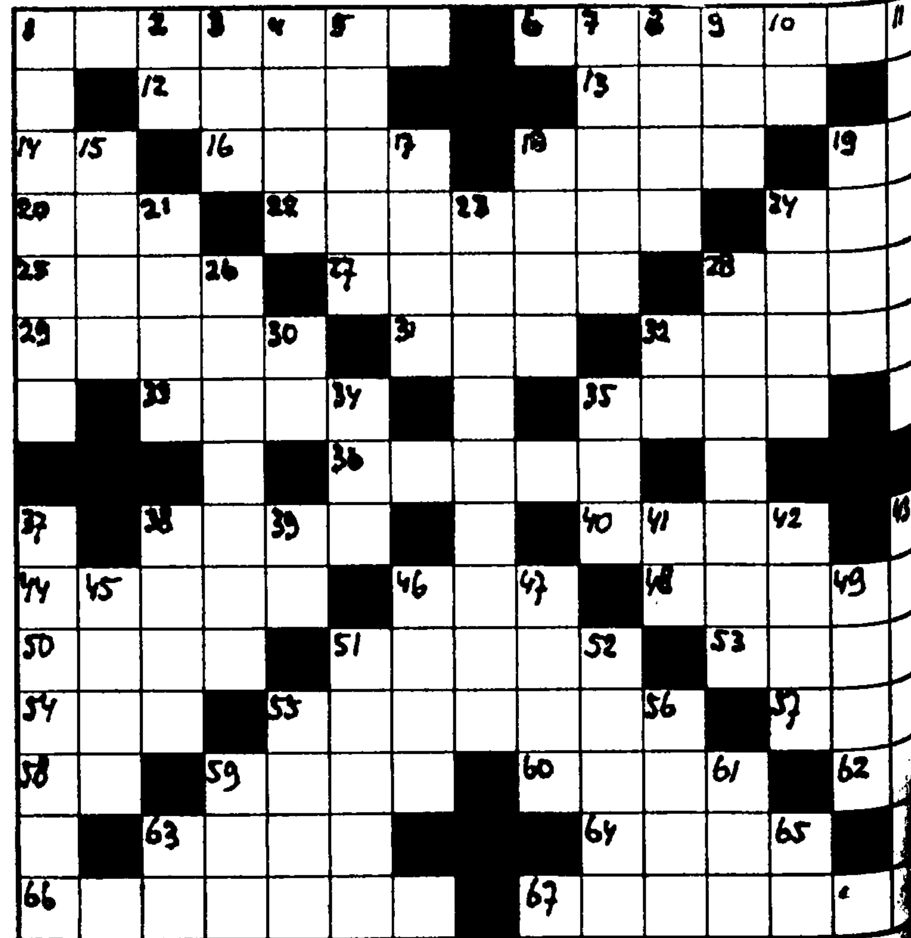
Hoe vaak vergeet men niet een tandenborstel, of is de shampoo op. Het behoort een aardige attentie van een hotel te zijn om zeepjes, of welke verzorgingsartikelen dan ook aan te bieden. Oudste dochter van de hoteliersfamilie is Marijke. Zij stimuleerde haar moeder de huisstijl tot in de badkamer door te voeren. Niet dat er geen verzorgingsmiddelen voor handen waren, maar er was niet één gezicht.

De dames entrepreneurs trokken een dermatoloog aan en in Frankrijk werd een aantal cosmetische produkten ontwikkeld. Het gaat om crèmes, gels, haarlak, parfums, after shaves, deodorants, lotions, shampoos, scheerschuim, mondverfrissers en dergelijke. Eenenzestig produkten op basis van natuurzuivere en milieuvriendelijke stoffen.

Met nogal wat publiciteitsaandacht werd in november de serie verzorgingsmiddelen gepresenteerd. Nederlandse drogisterijen namen zeer geïnteresseerd kennis van Toucan. De serie werd door de leden van het Van der Valk-geslacht eveneens gunstig beoordeeld en is opgenomen in het assortiment van de hotelwinkels van het eigen huis. Over enkele weken kan men op Curaçao kennis maken met de middelen. Overigens stond de oudste van de achttien kleinkinderen van mevrouw Van der Valk erop dat er ook een lijn voor kinderen kwam naast de heren- en de damesserie.

Dit cosmetica-initiatief is een produkt van Frans-Nederlandse samenwerking. Toos van de Valk treedt met deze onderneming voor het eerst sinds jaren bewust in de publiciteit. Zij heeft lange tijd tamelijk teruggetrokken geleefd na het spraakmakende ontvoeringsdrama waar zij het slachtoffer van werd. Twaalf miljoen gulden werd aan losgeld betaald. Het echtpaar Van der Valk verbleef na beëindiging van de kidnapping een tijd in Zwitserland.

Mevrouw Van der Valk is echter reeds lang weer binnen de hotelketen actief en houdt zich vooral bezig met de decoratie van het interieur van de 45 hotels en motels en restuarants. Haar adviserende invloed zal ook merkbaar zijn op Curaçao. Het hotelmanagement van het Van der Valk Plaza Hotel zal de grote verbouwingswerkzaamheden nog dit jaar starten. Een gedeelte van het complex blijft ingericht volgens het voorlopige concept van het concern. Na de renovatie volgt de definitieve inrichting. Pas dan volgen mogelijkerwijs de charters die Van der Valk graag naar Curaçao wil halen.

Kruiswoordpuzze[l]

HORIZONTAAL: 1. Middagvoorstelling; 6. Verkeerd 12. Peulvrucht; 13. Gordel; 14. Senior; 16. Lekkerni 18. Bijwoord; 19. Muzieknoot; 20. Soort belasting; 22 Eetbord; 24. Zeepwater; 25. Slotwoord; 27. Oogge brek; 28. Mislukking; 29. Omlaag; 31. Insekt; 32. Rivie in Frankrijk; 33. Soort brandewijn; 35. Muziekinstru ment; 36. Griekse letter; 38. Vrucht; 40. Trots; 44 Achteruit; 46. Amfibie; 48. Planeet; 50. Tocht; 51 Dierengeluid; 53. Gemeen; 54. Rivier in de Elzas; 55 Voorwiel; 57. Voor; 58. Ex tempore; 59. Botervat; 60 Stad in Portugal; 62. Meterton; 63. Gewricht; 64 Landbouwwerktuig; 66. Borduursel; 67. Het steil zijn.

VERTIKAAL: 1. Soort paard; 2. Ziekte; 3. Elektrisch geladen deeltje; 4. Vrucht; 5. Lieveling; 7. Zee breekbaar; 8. Melkklier; 9. Japanse munt; 10. In Memoriam; 11. Kom met scharnierdeksel; 15. Stad in Italië; 17. Overal; 18. Vis; 19. Salaris; 21. Figuur uit de Griekse mythologie; 23. Bedrieger; 24. Doortrapt; 26 Zenuwachtig; 28. Waarbij de adel heerst; 30. Rond hout; 32. Senior; 34. Oesternet; 35. Kraan; 37. Take 38. Jeugdig; 39. Landbouwwerktuig; 41. Deel van de mast; 42. Schop; 43. Handel; 45. Verharde huid; 46 Schaakstuk; 47. Lef; 49. Ingewand; 51. Seinsysteem 52. Wie het doet, kan ook winnen; 55. Gemeen; 56 Getal; 59. Beroep in Horeca; 61. Uitroep; 63. Onmeet baar getal; 65. Koninklijke Luchtmacht.

WINNAAR VORIG WEE[K]

Uit het grote aantal inzendingen van deze Ami kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gul getrokken:

E.M. Laclé-Schwartz
Dadelstraat 43
Oranjestad
Aruba

De winnaar kan zijn prijs na identificatie afhalen op kantoor van de Amigoe. (tot drie uur)
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdag dag vijf uur en duidelijk en op enveloppe vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110
Bonaire: Kaya Governador Debrot 154 t.n.v. Hubert Lin

OPLOSSING VORIGE KEER

HORIZONTAAL: 1. Klas, 3A. Appel; 7. Abba; 11. Ier 12. Uit; 13. Oor; 14. Ever; 16. Diner; 18. Sela; 19. Nemen; 21. Nodig; 23. Fal; 24. Nuf; 26. Tenor; 28. Idool; 31. Doel; 33. Sonde; 35. Naga; 37. Dor; 38. Via; 39. Dal; 40. Etui; 42. Hecht; 44. Pest; 45. Geven; 47. Oever; 49. Dek; 50. Elk; 52. Ketel; 54. Smoes; 57. Roer; 59. Lama's; 61. Loep; 63. Del; 64. Vak; 65. Lel; 66. Erts; 67. Ratel; 68. Lont.

VERTIKAAL: 1. Kier; 2. Lev; 3. Aren; 4. Puin; 5. Pin; 6. Eten; 8. Boeg; 9. Bol; 10. Ara's; 15. Regel; 16. Delos; 17. Ronde; 18. Sifon; 20. MAN; 22. Duo; 25. Adder; 26. Terug; 27. Roven; 28. Idaho; 29. Lader; 30. Salto; 32. Oot; 34. Nic.; 36. Gas; 41. Ieder; 42. Hekel; 43. Teems; 44. Pekel; 46. Vet; 48. Vlo; 51. Orde; 52. Kelt; 53. Lava; 54. Sake; 55. Solo; 56. Spit; 58. Oer; 60. Mat; 62. Een.

ONDER DE LOUPE

Het jaar van Van Gogh

HET is dit jaar een eeuw geleden dat de beroemde schilder Vincent van Gogh in Auvers-sur-Oise (Frankrijk) overleed. Vandaar dat 1990 onder meer de naam 'Jaar van Van Gogh' meekrijgt.

Op 6 maart geeft de Nederlandse post twee zegels uit, die aan Van Gogh zijn opgedragen en waarvan de officiële presentatie in de geboorteplaats van de schilder, Zundert, zal worden verricht.

De postzegels hebben als waarde 55 en 75 cent. Op de zegel van 55 cent staat een deel van een met potlood en pen getekend zelfportret, dat in het bezit is van het Rijksmuseum Vincent van Gogh te Amsterdam. Daarnaast is afgebeeld de tekst: 'Werkelijk, er is niets kunstzinniger dan liefde voor de mensen'. Dit is een citaat uit een van de brieven van Van Gogh.

Op de postzegel van 75 cent is een detail afgebeeld van het schilderij 'De groene wijngaard'. Dit werk van Van Gogh is in het bezit van het Rijksmuseum Kröller-Müller te Otterloo. Verder staat op deze zegel de tekst 'want men ziet de natuur door zijn eigen temperament', eveneens uit een van Van Gogh's brieven.

Het ontwerp voor de postzegels is van de hand van grafisch ontwerper Otto Treumann uit Weesp. De zegels zijn gedrukt in de kleuren magenta, blauw, geel, zwart en grijs. De gebruikte druktechniek is offset. De oplage van de postzegel van 55 cent is 12.390.000, terwijl er van de zegel van 75 cent 16.390.000 worden gedrukt.

Nederland gaf tot dusver twee zegels uit met portretten van Van Gogh. De eerste

maal in 1940 op een zomerzegel van $1^{1}/_{2}+1^{1}/_{2}$ cent en vervolgens in 1954, ook op een zomerzegel (25+8 cent), een van de duurdere zegels uit een collectie 'Nederland'.

In Frankrijk werd in 1979 in de serie kunstwerken een schilderij van Van Gogh afgebeeld op een zegel van twee francs. Het is een reproduktie van een doek, dat de kerk van Auvers-sur-Oise toont.

Ter opening van het Van Gogh-jaar is in Frankrijk een speciaal vlagstempel in gebruik genomen voor Auvers-sur-Oise. Op het stempel Van Gogh's portret en een verwijzing naar het naar hem genoemde jaar 1990. Vlagstempels zijn vaak een aardige aanvulling op een thematische verzameling en dit eerbetoon aan de schilder hoort er dan ook bij.

Het vlagstempel blijft tot en met 31 december van dit jaar in gebruik. Een Van Gogh-zegel heeft Frankrijk niet op het programma staan. We zullen op Franse zegels dit jaar wel een aantal andere beroemdheden tegenkomen. Vooral de serie met Franse chansonniers wordt — ook voor niet-verzamelaars — interessant, want daarop zullen Aristide Bruant, Maurice Chevalier, Tino Rossi, Edith Piaf, George Brassens en Jacques Brel worden afgebeeld.

De Franse posterijen beginnen bovendien al met de eerste van een reeks uitgiften (met en zonder toeslag), die de aandacht vestigen op de Olympische Winterspelen 1992, die in Albertville zullen worden gehouden. Op 9 februari verschijnen twee zegels: één met het officiële logo van de Winterspelen 1992 en vervolgens een exemplaar van 2.30+0.20 francs met niet alleen dat logo, maar ook met een kunstrijderspaar.

Het 400-jarig bestaan van de Hortus Botanicus in Leiden en het eeuwfeest van de Arbeidsinspectie waren de onderwerpen van de eerste Nederlandse uitgifte van het nieuwe jaar. De zegels verschenen op 6 februari. Het exemplaar van 65 cent ter gelegenheid van 400 jaar Leidse Hortus, een van de oudste universitaire botanische tuinen, laat een plattegrondtekening van de tuin uit 1601 zien.

Ook is de tulp 'Wapen van Leyden' afgebeeld. Op het exemplaar van 75 cent, gewijd aan 100 jaar Arbeidsinspectie, staat een symbolische schaal, waarop de arbeidsomstandigheden worden gemeten. Joke Ziegelaar uit Leiden zorgde voor het ontwerp van de Hortuszegel. De zegel voor 100 jaar arbeidsinspectie werd ontworpen door Hans Kentie uit Leusden.

De postdienst van de Verenigde Naties heeft voor dit jaar zes uitgiften op zijn programma staan. In maart komen in elk van de drie uitgiftegebieden (New York, Genève en Wenen) twee zegels uit die de AIDS-bestrijding als thema hebben.

Geneeskundige planten (mei), 45 jaar Verenigde Naties (juni), misdaadpreventie (september) en de universele verklaring van de rechten van de mens (november) zijn de daarop volgende emissies.

Op 2 februari opent de volkerenorganisatie haar programma van 1990 met zegels van resp. 1.50 francs, 25 cents en 12 schilling, opgedragen aan het internationale handelscentrum dat via de UNCTAD (conferentie voor handel en ontwikkeling) en de GATT (Algemene overeenkomst voor handel en tarieven) de handel voor ontwikkelingslanden bevordert. De zegels hebben als afbeelding een schip dat wordt gelost. Op de achtergrond de afkorting van 'Internationaal Handelscentrum' in de talen van de stad van uitgifte.

